

The Project Gutenberg eBook of Pinocchion seikkailut: Kertomus marioneteista, by Carlo Collodi

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Pinocchion seikkailut: Kertomus marioneteista

Author: Carlo Collodi

Translator: Maija Halonen

Release date: September 18, 2016 [EBook #53077]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK PINOCCHION SEIKKAILUT: KERTOMUS
MARIONETEISTA ***

Produced by Tapio Riikonen

PINOCCHION SEIKKAILUT

Kertomus marioneteista

Kirj.

CARLO COLLODI

Suom. Maija Halonen

Italialainen alkuteos: Le Avventure di Pinocchio

Hämeenlinnassa, Arvi A. Karisto, 1906.

SISÄLLYS:

- I. Miten mestari Kirsikka löysi puupalasen, joka osasi nauraa ja itkeä kuin pieni lapsi.
- II. Mestari Kirsikka lahjoittaa halon ystävälleen Geppettolle, joka lupaa veistää siitä itselleen hyvin ihmeellisen puunuken, joka osaa tanssia ja tapella ja heittää kuperkeikkoja ilmassa.
- III. Kotonansa Geppetto alkaa heti veistellä marionettiansa ja antaa hänelle nimeksi Pinocchio. Marionetin ensimmäiset kujeilut.
- IV. Juttu Pinocchiosta ja puhuvasta sirkasta, josta saamme tietää, miten vastenmielisesti pahankuriset pojat tottelevat niitä, jotka tietävät enemmän kuin he.
- V. Pinocchio on nälissään ja etsii munan tehdäkseen siitä omeletin; mutta hänen suureksi harmikseen lentää omeletti ulos ikkunasta.
- VI. Pinocchio nukkuu jalat tuliastiassa, ja aamulla herätessään ovat hänen jalkansa aivan palaneet.
- VII. Geppetto palaa kotiin ja antaa marionetille sen ruuan, jonka oli tuonut itselleen aamiaiseksi.
- VIII. Geppetto tekee uudet jalat Pinochiolle ja myy ainoan takkinsa voidakseen ostaa hänelle aapiskirjan.
- IX. Pinocchio myy aapisensa päästäkseen katsomaan marionettiteatteria.
- X. Marionetit tuntevat veljensä Pinocchion ja tervehtivät häntä riemulla, mutta samassa astuu sisään marionettitirehtööri Magniafoco ja Pinocchio on saada surkean lopun.
- XI. Magniafoco aivastaa ja antaa anteeksi Pinochiolle, joka sitten puolestaan pelastaa ystävänsä Harlekinin kuolemasta.
- XII. Marionettitirehtööri Magniafoco lahjoittaa viisi kultarahaa Pinochiolle, että hän veisi ne isälleen Geppettolle, mutta Pinocchio antaa ketun ja kissan pettää itseään ja seuraa heitä.
- XIII. "Punaisen kravun" ravintola.
- XIV. Kun Pinocchio ei totellut puhuvan sirkon neuvoja, joutuu hän rosvojen käsiin.
- XV. Rosvot saavat Pinocchion kiinni ja hirttävät hänet jättiläistammen oksaan.
- XVI. Kaunis kultakutrinen tyttö antaa ottaa Pinocchion alas puusta, laittaa hänet sänkyyn ja kutsuu kolme lääkäriä saadakseen tietää, onko Pinocchio kuollut, vai elääkö hän.
- XVII. Pinocchio syö sokerin, mutta ei huoli lääkkeistä, ennen kuin nähdessään haudankaivajien tulevan häntä hakemaan. Sen jälkeen hän valehtelee ja saa rangaistukseksi pitkän nenän.
- XVIII. Pinocchio tapaa taas ketun ja kissan ja lähtee heidän kanssaan Ihmeniitylle neljää kultarahaansa kylvämään.
- XIX. Pinocchion kultarahat varastetaan ja häntä rangaistaan senvuoksi neljän kuukauden vankeudella.
- XX. Vapautuneena vankilasta aikoo hän palata haltijattaren talolle, mutta maantiellä kohtaa hän kauhean ison käärmeen ja tarttuu lopulta kiinni ketunrautoihin.
- XXI. Viinitarhan omistaja ottaa kiinni Pinocchion, ja pakottaa hänet olemaan kanatarhansa vahtikoirana.
- XXII. Pinocchio keksii varkaat ja palkinnoksi uskollisuudestaan pääsee vapaaksi.

XXIII. Pinocchio itkee kauniin kultakutrisen tytön kuolemaa. Hän tapaa kyyhkysen, joka vie hänet merenrannalle, siellä hän heittäytyy veteen auttaakseen isäänsä Geppettoa.

XXIV. Pinocchio saapuu "Ahkerien mehiläisten saarelle" ja löytää haltijattarensa.

XXV. Pinocchio lupaa haltijattarelle pysyä tottelevaisena ja lukea ahkerasti, sillä hän on kyllästynyt olemaan marionettina ja tahtoisi oikeaksi pojaksi.

XXVI. Pinocchio menee koulutoveriensa kanssa meren rannalle katsomaan hirvittävää haikalaa.

XXVII. Suuri tappelu Pinocchion ja hänen toveriensa välillä.
Yksi jää haavoittuneena paikalle ja poliisit vangitsevat Pinocchion.

XXVIII. Pinocchio on vähällä tulla paistetuksi pannussa kuin kala.

XXIX. Hän palaa kotiin haltijattaren luo, joka jo seuraavana päivänä lupaa muuttaa hänet marionetista oikeaksi pojaksi.
Suuret kahvikekkerit tämän merkillisen tapahtuman kunniaksi.

XXX. Sen sijaan, että hänet olisi muutettu pojaksi, pakenee Pinocchio salaa ystävänsä Kynttilän kanssa "Leikkikalumaahan".

XXXI. Oltuaan viisi kuukautta satumaassa, Pinocchio tuntee suureksi ihmeekseen korviensa muuttuneen pieniksi aasinkorviksi. Hän muuttuu aasiksi, jolla on häntä ja kaikki muukin kuin aasilla.

XXXII. Pinocchiolle kasvaa aasinkorvat, hän muuttuu itsekin oikeaksi aasiksi ja alkaa huutaa kuin aasi.

XXXIII. Aasiksi muuttunut Pinocchio tarjotaan kaupaksi ja sirkustirehtööri ostaa hänet, opettaen hänet tanssimaan ja hyppäämään tynnyrivanteen läpi. Mutta eräänä iltana hän rupeaa ontumaan ja joutuu toiselle omistajalle, joka aikoo tehdä rummun hänen nahastaan.

XXXIV. Meren pohjassa kalat syövät Pinocchion ja hän muuttuu taas marionetiksi, mutta aikoossaan pelastautua uimalla, nielee hänet hirveän suuri haikala.

XXXV. Pinocchio tapaa haikalan vatsassa... arvatkaa kenet?
Lukekaa tämä luku, niin saatte sen tietää.

XXXVI. Pinocchio muuttui viimeinkin marionetista oikeaksi pojaksi.

I

Miten nikkari, mestari Kirsikka, löysi puupalasen, joka osasi nauraa ja itkeä kuin pieni lapsi.

— Olipa kerran...

— Kuningas! pienet lukijani varmaankin heti huudahtavat.

— Ei, lapseni, nyt te erehdyitte. Oli kerran puupalanen. Ei se ollut mikään hieno puupalanen, olipahan aivan tavallinen halko, semmoinen joita talvella uuniin pistämme, kun laitamme takkavalkean iltasella.

En niin tarkkaan tiedä tapausta, mutta varmaa on, että tämä halko eräänä kauniina päivänä joutui erään vanhan nikkarin verstaaseen. Hänen nimensä oli oikeastaan Antton, mutta kaikki ihmiset kutsuivat häntä mestari Kirsikaksi, syystä, että hänen nenänipukkansa loisti aina sinipunaisena kuin kypsä kirsikka.

Kun mestari Kirsikka näki halon, tuli hän hyvin iloiseksi. Hän hieroi ihastuneena käsiään ja mutisi puoliääneen itseksensä:

— Sattuipas tämä puupalanen kreivin aikaan, minä teen tästä pöydän jalan.

Sanottu ja tehty. Hän otti terävän kirveen käteensä ja aikoi ruveta kuorimaan ja muotoilemaan puuta, mutta sen sijaan, että olisi antanut kirveensä pudota, hän jäi liikkumattomana seisomaan, käsi kohotettuna, sillä juuri siinä silmänräpäyksessä kuuli hän pienen heikon äänen rukoillen sanovan:

— Älä lyö niin kovaa!

Arvata voitte miten kiltti vanha mestari Kirsikka pelästyi!

Hän katseli hätääntyneenä ympäri huonetta saadakseen selville mistä ihmeestä tuo vieno ääni kuului, mutta hän ei huomannut mitään. Hän kurkisti höyläpenkin alle... siellä ei ollut ketään; hän katsoi kaappiin, jota aina pidettiin suljettuna... ei ketään sielläkään; hän etsi korista, johon höylälästut ja sahajauhut koottiin... ei ketään, ei ketään; hän avasi nikkarihuoneensa oven ja katseli ulos kadulle... ei sielläkään ollut ketään. Mikähän se mahtoi olla?

— Nyt minä ymmärrän, hän sanoi viimein ja silitteli nauraen tekotukkaansa, — minä vaan mielikuvituksessani kuulin tuon äänen. Nopeaan taas työhön!

Hän tarttui uudelleen kirveeseensä ja iski voimakkaasti halkoon.

— Voi, miten sattui kipeästi! sama vieno ääni valitti.

Tällä kertaa jäi mestari Kirsikka kuin kivettyneenä seisomaan. Hänen silmänsä olivat pelästyksestä pudota päästä, hän tuijotti suu auki ja kieli riippuen leualle, niin että hän oli aivan suihkukaivon irvistävän kipsikuvan näköinen.

Kun hän viimein sai puhekykynsä takaisin, hän sanoi vapisten ja pelosta änkyttäen:

— Mutta mistä ihmeestä tämä pieni vieno ääni kuului, joka sanoi voi? Eihän täällä ole elävää sielua. Onkohan tämä halko oppinut itkemään ja voivottelemaan kuin pieni lapsi? Sitä minä en ikinä usko. Tässä se on, se on samanlainen kuin muutkin halot ja jos heitän sen tuleen, sillä voi keittää korkeintaan padallisen papuja... Mikähän se oli? Onkohan joku piiloutunut sen sisälle? Niin, jos joku on sen sisässä, niin syyttäköön vaan itseään, sillä nyt hän joutuu minun kanssani tekemisiin.

Tämän sanoessaan hän tarttui molemmin käsin halkoparkaan ja alkoi armotta koluuttaa sitä seiniä vasten.

Hän asettui sitten kuuntelemaan, alkaisiko tuo pieni vieno ääni taas valitella. Hän odotti kaksi minuuttia — mutta ei kuulunut mitään, viisi minuuttia — ei mitään, kymmenen minuuttia — eikä vielääkään mitään.

— Minä ymmärrän, hän sanoi väkinäisesti nauraen ja pyyhkäisten tukkaansa, — tietysti minä vain mielikuvituksessani kuulin tuon äänen valittelevan. Reippaasti työhön taas!

Mutta hän oli aikalailta pelästynyt ja koetti sen vuoksi hiljaa hyräillä, pysyäkseen rohkeana.

Kirveen hän oli pannut pois ja otti sen sijaan höylän, höylätäkseen ja kiillottaakseen halon, mutta juuri alkaessaan höylätä edestakaisin hän kuuli saman vienon äänen nauraen sanovan:

— Lakkaa toki, sinä kutitat minua!

Tällä kertaa mestari Kirsikka kaatui pitkälleen kuin salaman lyömänä. Kun hän aukaisi silmänsä, hän huomasi istuvansa lattialla.

Hänen kasvonsa olivat aivan kuin muuttuneet, nenännipukkakin, joka tavallisesti oli sinipunainen, oli nyt pahasta pelästyksestä tullut aivan tummansiniseksi.

II

Mestari Kirsikka lahjoittaa halon ystävälleen Geppettolle, joka lupaa veistää siitä itselleen hyvin ihmeellisen puunuken, joka osaa tanssia ja tapella ja heittää kuperkeikkoja ilmassa.

Samassa ovelle koputettiin.

— Astukaa sisään, astukaa sisään! nikkari sanoi, joka ei vielä jaksanut nousta ylös.

Silloin astui verstaaseen pieni ketterä ukko, nimeltä Geppetto. Kun katupojat oikein tahtoivat häntä ärsyttää, antoivat he hänelle haukkumanimen Polendina, sillä hänen kellertävä tekotukkansa muistutti eräänlaista maissikakkua, jota italialaiset kutsuvat Polendinaksi.

Geppetto oli hyvin pikavihainen. Voi sitä, joka rohkeni häntä kutsua Polendinaksi! Heti hän raivostui kuin villipeto, eikä häntä saanut millään asettumaan.

— Hyvää päivää, mestari Antton, Geppetto sanoi. — Mitä te siellä lattialla teette?

— Opetan tässä muurahaisille kertomataulua.

— Onneks' olkoon.

— Mikäs teidät tänne toi, ystäväni Geppetto?

— Omat jalkani. Tietäkää, mestari Antton, minä olen tullut tänne pyytämään teiltä jotakin.

— Teidän palvelijanne, nikkari vastasi ja nousi polvilleen.

— Aamulla pälkähti mieleeni aatos.

— Antakaapas kuulua!

— Olen ajatellut veistää itselleni puunuken, kauniin marionetin, joka osaa tanssia ja taistella ja heittää kuperkeikkoja ilmassa. Aikomukseni on lähteä maailmaa kiertelemään tämän marionetin kanssa, tienaamaan sillä leipäni ja viinitilkan vielä lisäksi. Mitä sanotte tuumastani?

— Mainiota, Polendina! vieno ääni samassa huusi, mutta kukaan ei tiennyt mistä se kuului.

Kun isä Geppetto kuuli itseään kutsuttavan Polendinaksi, tuli hän suuttumuksesta punaiseksi kuin kukko ja ryntäsi aivan raivostuneena nikkaria kohti:

— Miksi pilkkaatte minua?

— Kuka teitä pilkkaa?

— Te haukuite minua Polendinaksi.

— En minä sanonut.

— Ette kai väitä, että sen itse tein? Te sen sanoitte.

— En!

— Kyllä!

— En!

— Kyllä?

He tulistuvat yhä enemmän ja pian he kävivät toisiinsa käsiksi. Molemmat ystävykset tarttuivat toistensa tukkaan, kynsivät ja purivat ja retuuttivat toisiaan oikein perusteellisesti.

Kun tappelu oli loppunut, Geppetton keltainen tekotukka sattui olemaan Anttonin käsissä ja Geppetto puolestaan huomasi, että hänellä oli nikkarin tekotukka suussaan.

— Anna takaisin tukkani! Antton-mestari huusi.

— Anna sinäkin omani takaisin ja sovitaan pois riita!

Molemmat ukot ottivat tekotukkansa, puristivat toistensa käsiä ja vannoiivat jäävänsä ystäviksi koko elinajaksi.

— Noh, isä Geppetto, nikkari sanoi rauhan ja sovinnon merkiksi, — minkä palveluksen aioitte minulta pyytää?

— Tarvitsen palasen puuta tehdäkseni marionettini, voinko saada sen teiltä?

Vallan tyytyväisenä astui Antton-mestari suoraan höyläpenkin luo ja otti halon, minkä vuoksi hän oli niin kovasti pelästynyt. Mutta juuri kun hän aikoi ojentaa sen ystävälleen, halko kimmahti hänen käsistään ja kovalla kolahduksella se putosi suoraan Geppetto paran laihaa säärtä vasten.

— Ohhoh, mestari Antton, näinkö rakastettavalla tavalla te omaisuuttanne lahjoittelette pois? Olitte

lyödä minut ontuvaksi!...

- Voin vannoa, etten minä sitä tehnyt.
- Tahdotteko taas väittää, että itse sen tein...
- Syy oli kokonaan halon...
- Minä tiedän, että syy oli halon, vaan tähän sen viskasitte jalkaani.
- Minä en heittänyt sitä jalkaanne.
- Valehtelija!
- Geppetto, elkkää solvaisiko minua, muuten kutsun teitä Polendinaksi!
- Aasi!
- Polendina!
- Kuormajuhta!
- Polendina!
- Ruma apina!
- Polendina!

Kun Geppetto kolmannen kerran kuuli itseään sanottavan Polendinaksi, mustenivat hänen silmänsä, hän ryntäsi nikkarin kimppuun ja he alkoivat pölyyttellä toisiaan minkä jaksoivat.

Kun tappelu loppui, Antton-mestarilla oli kaksi naarmua muiden lisäksi nenällään ja toisella kaksi nappia vähempi takissaan. He sopivat taas keskenään ja vannoiivat pysyvänsä ystävinä elämänsä loppuun asti.

Geppetto otti kuitenkin oivallisen puupalasen kainaloonsa, kiitti Antton-mestaria ja astui ontuen kotiinsa.

III

Kotonansa Geppetto alkaa heti veistellä marionettiansa ja antaa hänelle nimeksi Pinocchio. Marionetin ensimmäiset kujeilut.

Geppetto asui pienessä kellarihuoneessa, jonne valo tuli porraskäytävästä. Huonekalut olivat yksinkertaisinta laatua: ontuva tuoli, huono sänky ja rikkonainen pöytä. Peräseinällä leimusi iloinen takkavalkea, mutta se olikin vain maalattu ja sen yläpuolelle hän oli maalannut myös padan, joka hauskaasti kiehui ja josta kohosi savupilvi, ja se näytti aivan oikealta savulta.

Kotiin tultuaan Geppetto otti heti esille työkalunsa ja alkoi veistää ja vuoleskella marionettiansa.

— Minkähän nimen hänelle annan? hän kyseli itseltään. Niin, minäpä nimitän hänet Pinocchioksi. Se nimi tuottaa hänelle onnea. Olen tuntenut kokonaisen Pinocchio-nimisen perheen: isä Pinocchion, äiti Pinocchion ja Pinocchio-lapsukaiset ja kaikki he tulivat mainiosti toimeen. Rikkain heistä kuljeskeli kerjäämässä.

Keksittyään nimen marionetillensa hän alkoi työskennellä oikein tosissaan. Ensiksi hän vuoli tukan ja sitten otsan ja sitten silmät.

Mutta ajatelkaapas hänen hämmästystään, kun silmät olivat valmiit ja hän huomasi että ne liikkuvat ja lakkaamatta katsoivat häneen.

Geppettoa melkein suututti, kun nuo kaksi puusilmää aina seurasivat häntä ja hän sanoi harmistuneena:

- Ilkeät puusilmät, mitä te minua katsotte?

Kukaan ei vastannut.

Silmien jälkeen hän alkoi veistellä nenää, mutta tuskin se oli valmis, niin se alkoi kasvaa kasvamistaan ja parin minuutin kuluttua oli nenä niin pitkä, ettei sillä loppua tuskin ollutkaan.

Geppetto-parka koetti katkoa sen poikki, mutta mitä enemmän hän veisti ja vuoli, sitä pitemmäksi tämä nenäkäs nenä venyi.

Nenän jälkeen oli suun vuoro. Tuskin suu oli valmis, niin se jo alkoi nauraa ja pilkata häntä.

— Lakkaa nauramasta! Geppetto sanoi loukkaantuneena, mutta hän puhui kuin seinälle.

— Lakkaa nauramasta, sanon minä sinulle! hän huusi uhkaavalla äänellä.

Silloin suu lakkasi nauramasta, mutta pisti sensijaan ulos kielen.

Kotirauhan säilyttämiseksi Geppetto ei ollut sitä huomaavinaan, vaan jatkoi työtään. Suun jälkeen hän vuoli leuan, sitten kaulan, sitten olkapäät, vatsan, käsivarret ja kädet.

Tuskin kädet olivat valmiit, niin jo Geppetto tuntee tekotukkaansa nostettavan päästään. Hän katsahtaa ylös ja mitä hän näkeekään? Totisesti hän näkee oman keltaisen tekotukkansa marionetin käsissä.

— Pinocchio!... anna heti takaisin tukkani!

Mutta sen sijaan että antaisi takaisin tekotukan, Pinocchio asetti sen omaan päähänsä, joka melkein hukkui siihen.

Tästä rohkeasta ja vallattomasta kujeesta Geppetto tuli niin surulliseksi ja alakuloiseksi, niinkuin ei milloinkaan ennen elämässään. Hän kääntyi Pinocchion puoleen ja sanoi:

— Pojannulikka! Et ole vielä valmiiksi luotukaan ja jo alat osoittaa uppiniskaisuutta isällesi. Pahoin tehty, poikani!

Ja hän pyyhki kyöneleen silmäkulmastaan.

Vielä oli jäljellä sääret ja jalat.

Heti kun jalat olivat valmiit, sai Geppetto potkun nenännipukalleen.

— Se oli oikein minulle, hän sanoi itsekseen. — Minun olisi ajoissa pitänyt arvata miten käy.

Sen jälkeen tarttui hän marionettia kainaloihin ja asetti hänet lattialle kävelemään.

Pinocchion jalat olivat niin jäykät, ettei hän voinut liikahtaa, ja Geppetton täytyi taluttaa häntä kädestä, jotta hän oppisi vuorotellen siirtämään jalkojaan.

Mutta heti kun sääret olivat vähän pehminneet, Pinocchio alkoi kävellä itsekseen ja juosta ympäri huonetta ja lopuksi hän pujahti ovelle, hyppäsi ulos kadulle ja lähti pakomatkalle.

Ja Geppetto parka juoksi jäljessä saamatta häntä kiinni, sillä Pinocchio veitikka mennä vilahti kuin jänis, ja kun hänen puujalkansa koskivat kivetykseen, kuului kopina kuin kahdestakymmenestä puukenkäparista.

— Ottakaa hänet kiinni! Ottakaa hänet kiinni! Geppetto huusi, mutta kun ihmiset näkivät puunuken, joka juoksi eteenpäin kuin kilpa-ajoneuvon, jäivät he seisomaan kuin loihduttuina ja nauroivat nauramistaan, — niin te ette ikinä voi uskoa miten sydämen pohjasta he nauroivat.

Onneksi eräs poliisi tuli viimein ja kuullessaan tuon kovan metelin, hän luuli hevosen pillastuneen ja asettui rohkeasti keskelle katua seisomaan, päättäen pidättää hevosen ja estää onnettomuudet.

Mutta kun Pinocchio jo kaukaa huomasi poliisin, joka salpasi koko kadun, aikoi hän nopeasti pujahtaa tämän jalkojen välitse, mutta katso, sepä ei onnistunutkaan.

Poliisi ei hievahtanut paikaltaan, vaan tarttui aivan kohteliaasti hänen nenäänsä (hänen nenänsä olikin niin pitkä, että se näytti olevan kuin tehty sitä varten, että poliisi saisi siihen tarttua) ja antoi hänet Geppetolle itselleen. Tämä aikoi heti rangaista häntä aikamoisella korvannipistyksellä. Mutta arvatkaapas miten noloksi hän tuli, sillä etsiessään korvia niitä ei löytynytäkään ja arvatkaapas miksi? Niin, kas hän oli kiireessään unohtanut korvat tekemättä.

Silloin hän tarttui Pinocchion niskaan ja talutti hänet pois ja uhkaavasti päätään puistellen hän sanoi:

— Mennään heti kotiin! Ja kunhan olemme kotona, niin kyllä siellä asiat selvitetään, usko pois!

Tämä kohtaus ei juuri Pinocchiota miellyttänyt. Hän heittäytyi maahan eikä tahtonut kulkea edelleen. Tyhjäntoimittajia ja joutilasta väkeä alkoi sillä aikaa kokoontua heidän ympärilleen.

Ja kaikilla oli jotain sanottavaa.

— Marionettiparka, muutamat sanoivat, — hänellä on kyllä syynsä, joiden vuoksi ei tahdo palata kotiin. Kuka tietää, miten pehmeäksi tuo Geppetto-ilkiö aikoo hänet mukiloida!

Ja toiset sanoivat:

— Tämä Geppetto on kyllä kunnan miehen näköinen, mutta lapsille hän on oikea tyranni. Jos marionettiparka jätetään hänen käsiinsä, voi hän repiä hänet vaikka kappaleiksi.

Niin paljon siinä puhuttiin kaikenlaista, että poliisi viimein vihdoinkin päästi Pinocchion vapaaksi, mutta heitti Geppetto-paran vankeuteen. Tällä ei ollut sanaakaan puolustukseksi, hän vaan itki kuin vasikka ja änkytti nyhkyttäen.

— Onneton poika! Ja ajatellessani miten paljon vaivaa minulla on ollut tehdessäni hänestä kunnan marionettia! Mutta se oli oikein minulle. Minun olisi pitänyt arvata...

Se mitä sitten tapahtui on niin kummallista, että sitä tuskin voi uskoa, mutta sen kerron teille seuraavissa luvuissa.

IV

Juttu Pinocchiosta ja puhuvasta sirkasta, josta saamme tietää, miten vastenmielisesti pahankuriset pojat tottelevat niitä, jotka tietävät enemmän kuin he.

No, lapset, nyt kerron teille mitä Pinocchio-vekkuli teki sillä aikaa, kun Geppetto-parka viattomasti sai istua vankilassa. Se veitikka, heti kun hän pääsi irti poliisin kynsistä, alkoi juosta peltojen poikki ehtiäkseen kotiin niin pian kuin suinkin. Ylös jyrkkiä mäkiä ja yli orapihlaja-aitojen ja syvien vesiojien hän harppasi kuin mikäkin vuohi tai jänönpoika, jolla on metsästäjä kintereillään.

Hänen kotiin tultuaan oli ovi kadun puolelta raollaan. Hän potkaisi sen selälleen ja astui sisään, ja saatuaan oven hyvin salpaan hän heittäytyi istumaan lattialle hengittäen syvään tyytyväisyydestä.

Mutta tätä tyytyväisyyttä ei kestänyt kauan, sillä samassa kuului ääni huoneessa sanovan:

— Kri-kri-kri!

— Kuka minua huutaa? kysyi Pinocchio pelästyneenä.

— Minä vaan.

Pinocchio kääntyi ja näki suuren sirkan hyvin verkalleen kiipeävän ylös seinää pitkin.

— Sanopas minulle sirkka, kuka sinä olet?

— Minä olen puhuva sirkka ja olen asunut tässä huoneessa jo kauemmin kuin sata vuotta.

— Vai niin, mutta nyt on huone minun, marionetti sanoi, ja jos tahdot tehdä minulle mieliksi, niin menet heti matkaasi taaksesi katsomatta.

— Enpä aio mennä täältä, sirkka vastasi. — Ennen kuin olen sanonut sinulle totuuden.

— No, laukaise sitten heti!

— Voi niitä lapsia, jotka vastustavat vanhempiansa ja oikkujensa vuoksi jättävät isiensä kodin! Heillä ei ole onnea maailmassa, ja ennemmin tai myöhemmin he saavat katkerasti katua tekonsa.

— Laula vaan, sirkkaseni, miten haluat ja mielesi tekee, mutta sen minä tiedän, että huomenna päivän sarastaessa aion minä livahtaa tieheni, sillä jos jään tänne, käy minun niin kuin kaikkien muiden lasten, minut lähetetään kouluun ja pakotetaan lukemaan halusta tai pakosta. Ja voinpa sanoa sinulle, että

siihen ei minulla ole vähintäkään halua. On paljon hausempaa juosta perhosten jäljestä tai kiivetä puihin hakemaan linnunpoikia pesistä.

— Voi tuhmeliinia! Etkö tiedä, että jos teet niin tulee sinusta suurena aika aasi, jota kaikki pitävät pilkkanaan?

— Ole vaiti, sinä pahaa ennustava sirkka! Pinocchio huusi.

Mutta sirkka, joka oli kärsivällinen filosofi, sen sijaan että olisi suuttunut toisen ilkeydestä, jatkoi samalla äänellä:

— Ja jos sinua ei haluta käydä koulua, miksi et opettele jotain ammattia, jolla voisit kunniallisesti leipäsi ansaita?

— Tahdotko, että sanon sen sinulle? Pinocchio kysyi, jonka kärsivällisyys alkoi loppua. — Kaikista maailman ammasteista on yksi ainoa minun mieleiseni.

— Ja mikä olisi tämä ammatti?

— Syödä, juoda, nukkua, huvitella ja aamusta iltaan viettää joutilaan elämää.

— Tiedä siis, sanoi puhuva sirkka tavallisella tyynellä tavallaan, — että kaikki, jotka tämän ammatin omakseen ottavat, poikkeuksetta lopettavat päivänsä joko vankilassa tai sairashuoneessa.

— Varo sinä pahaa ennustava sirkka! Voi sinua, jos todella suutun...

— Pinocchio parka, minä oikein säälin sinua!

— Miksi säälit minua?

— Sen vuoksi että olet marionetti, ja sen pahempi senvuoksi, että sinulla on pää puusta.

Nämä viimeiset sanat kuultuaan hypähti Pinocchio ylös aivan vimmastuneena, otti puunuijan höyläpenkiltä ja heitti sen puhuvaa sirkkaa kohti.

Ehkä hän ei luullut iskun sattuvan, mutta onnettomuudeksi sattui se juuri sirkka paran päähän, niin että se tuskin ehti sanoa kri-kri-kri, ennen kuin se lyötiin kuoliaaksi seinää vasten.

V

Pinocchio on nälissään ja etsii munan tehdäkseen siitä omeletin; mutta hänen suureksi harmikseen lentää omeletti ulos ikkunasta.

Jo alkoi olla yön aika, ja Pinocchio muisti, ettei ollut syönyt mitään, tunsi vatsansa tyhjäksi, ja tunsi ruokahalua.

Mutta poikien ruokahalu kasvaa nopeasti: muutamassa minuutissa oli ruokahalu kasvanut näläksi ja käden käännöksessä muuttui nälkä sudennäläksi, näläksi, jota voi vaikka veitsellä leikata.

Pinocchio-parka juoksi heti tulta kohti, jolla pata näkyi kiehuvan ja ojensi kätensä nostamaan kantta nähdäkseen mitä siellä sisällä oli, mutta pata olikin vaan seinälle maalattu. Hänen nenänsä, joka jo sitä ennen oli pitkä, tuli vielä entistäänkin pitemmäksi.

Hän alkoi juoksennella ympäri huonetta, alkoi nuuskia kaikista laatikoista ja kaikista piilopaikoista leivänpalasta, vaikkapa kuinka kuivaa ja kovaa, korpunkuorta, puuronjätteitä, kalanluita, kirsikansydämiä, toisin sanoen mitä tahansa, jota voisi jyrsiä; mutta hän ei löytänyt mitään, tyhjää vaan, ei sitten mitään.

Mutta nälkä kiihtyi yhä eikä Pinocchio-parka voinut muuta kuin haukotella ja sen hän tekikin niin perusteellisesti, että suu venyi aivan korviin asti. Ja haukoteltuaan sylkäisi hän ja hänestä tuntui kuin hänen vatsansa menisi matkaansa.

Itkien ja epätoivoisena huudahti hän:

— Puhuva sirkka oli oikeassa. Tein väärin vastustaessani isääni ja paetessani kotoani. Jos isäni olisi täällä, en minä tässä haukottelisi itseäni kuoliaaksi. Voi miten ilkeä tauti nälkä sentään on!

Samassa hän oli näkevinään lattialla roskien seassa jotain pyöreää ja valkeaa, joka näytti aivan kananmunalta. Yhdellä pitkällä harppauksella hän heittäytyi sen yli, se oli silmänräpäyksellinen teko. Ja muna se todellakin oli.

On mahdotonta kuvata marionetin iloa: se täytyy vain kuvitella. Hän luuli melkein näkevänsä unta ja väänteli ja käänteli muna sormiensa välissä ja koetteli sitä ja suuteli ja suudellensaanoi:

— Mutta mitenkä nyt saisin sen keitetyksi? Laittaisinkohan omeletin? Ei, paistan sen mieluummin lautasella! Tai ehkä se maistuisi vieläkin paremmalta pannussa paistettuna.

Tai, jospa minä vaan keittäisin sen. Ei toki, nopeammin se valmistuu paistettuna lautasella tai pannussa. Miten hyvältä se maistuukaan!

Sanottu ja tehty. Hän asetti pienen pannun kolmijalalle, jonka alla oli tulisia hiiliä: kaatoi pannuun hiukan vettä, öljyn tai voin puutteesta: kun vesi alkoi höyrytä, ritsis, kopsautti hän munan kuoren rikki ja aikoi juuri kaataa sisällön siitä pataan.

Mutta munanvalkuaisen ja keltuaisen asemasta pujahtikin kuoresta ulos pieni iloinen ja soma kananpoika, joka kumarsi kohteliaasti ja sanoi:

— Tuhannen kiitosta, herra Pinocchio, kun säästitte minulta vaivan itse rikkoa kuoreni! Hyvästi, hyvästi, voi hyvin ja terveisiä kotiin!

Sen sanottuaan se levitti siipensä, pujahti ulos avonaisesta ikkunasta ja lensi matkoihinsa.

Marionetti parka jäi seisomaan kuin kivettyneenä, silmät suurina, suu auki ja munankuori kädessään. Toinnuttuaan ensi hämmästyksestä, hän alkoi itkeä ja ulvoa ja polkea jaloillaan maata suuttumuksesta, ja sanoi itkien:

— Kuitenkin oli puhuva sirkka oikeassa! Jos en olisi paennut kotoani ja jos isäni olisi täällä, en nyt olisi nälkään kuolemassa. Voi, miten nälkä sentään on kamala tauti!...

Ja kun hänen vatsansa alkoi kurista vielä pahemmin kuin ennen, eikä hän tiennyt millä saisi sen tyytymään, päätti hän lähteä naapurikylään toivoen sieltä löytävänsä jonkun armeliaan ihmisen, joka antaisi hänelle leipäpalan.

VI

Pinocchio nukkuu jalat tuliastiassa, ja aamulla herätessään ovat hänen jalkansa aivan palaneet.

Sinä yönä oli oikein kamala rajuilma. Ukkonen jyrisi yhtä mitta, ja salamet välähtelivät kuin olisi taivas ollut tulessa ja kova, raju tuuli vinkui ja ulvoi tomupilviä nostatellen, ja kaikki puut ratisivat ja ritisivät myrskyssä.

Pinocchio pelkäsi kovasti ukkosta ja salamaa, mutta nälkä oli kuitenkin pelkoa voimakkaampi. Hän avasi oven ja alkoi juosta minkä jaksoi, sadalla pitkällä askeleella saavuttaen kylän, läähättäen suu auki kuin hengästynyt koira.

Kylässä oli kaikki aivan pimeää ja autiota. Puodit olivat kiinni; talojen ovet ja ikkunat suljetut, eikä tiellä näkynyt edes koiraakaan. Kylä oli kuin kuolleitten valtakunta.

Nälän ja epätoivon pakottamana Pinocchio tarttui lähimpään kellon nauhaan ja alkoi vetää sitä minkä jaksoi, itseksensä sanoen:

— Joku kai tulee avaamaan?.

Todellakin, ukko, yömyssy päässä, pisti päänsä ikkunasta ja kysyi hyvin äkäisenä:

— Mitä tahdotte tähän aikaan vuorokaudesta?

— Olkaa hyvä ja antakaa minulle vähän leipää.

— Odottakaa hiukan, tulen aivan paikalla takaisin, ukko sanoi, luullen olevansa tekemisissä jonkun tuommoisen poikalurjuksen kanssa, joka huvikseen öiseen aikaan soittelee rauhallisten ihmisten ovikelloja häiriten heitä heidän parhaassa unessaan.

Puolen minuutin kuluttua ikkuna avautui taas ja sama ukon köntyrä huusi Pinocchiolle:

— Asetu ikkunan alle ja ojenna hattusi!

Pinocchio ojensi hattunsa, mutta sai samassa pesuvadillisen vettä päälleen; hän kastui kiireestä kantapäähän, aivan kuin olisi hän ollut geraniumkukka jota kastellaan.

Hän palasi kotiin märkänä kuin kananpoika ja melkein puolikuolleenä väsymyksestä ja nälästä. Kun hän ei enää jaksanut pysyä pystyssä, hän istuutui tuolille asettaen märät jalkansa hehkuvilla hiilillä täytettyyn tuliastiaan.

Ja hän nukahti; ja nukkuessaan hänen puiset jalkansa syttyivät tuleen, ja vähitellen, vähitellen ne hiiltyivät ja muuttuivat tuhkaksi.

Mutta Pinocchio vaan nukkui ja kuorsasi, aivankuin hänen jalkansa olisivat olleet jonkun toisen omaisuutta. Aamun sarastaessa hän viimeinkin heräsi siihen että ovelle koputettiin.

— Kuka siellä? kysyi hän haukotellen ja hieroen silmiään.

— Minä olen! ääni vastasi. Tämä ääni oli Geppetton ääni.

VII

Geppetto palaa kotiin ja antaa marionetille sen ruuan, jonka oli tuonut itselleen aamiaiseksi.

Pinocchio parka, joka tuskin oli saanut unen hierotuksi pois silmistään, ei ollut vielä huomannut jalkojensa palaneen. Kuultuaan isänsä äänen, hän hyppäsi alas jakkaralta ja aikoi juosta avaamaan oven salvasta, mutta parin kolmen yrityksen jälkeen putosi pitkälleen lattialle.

Hänen pudotessaan lattialle kuului aivan samanlainen kalina kuin olisi säkillinen puulusikoita pudonnut alas viidennestä kerroksesta.

— Ovi auki! huusi Geppetto kadulta.

— Isä kulta, en voi... vastasi marionetti itkien ja pyöritteli itseään pitkin lattiaa.

— Miksi et voi?

— Sen vuoksi, että ovat syöneet minun jalkani.

— Ketkä ovat syöneet?

— Kissa, sanoi Pinocchio, nähdessään samassa kissan leikittelevän lattialla höylänlastujen kanssa.

— Avaa paikalla, kuuletko! uudisti Geppetto, — jollet niin kyllä minä sinulle kissan annan, kunhan sisään pääsen!

— En voi seisoa pystyssä, usko minua. Voi, minua raukkaa, minun täytyy koko elämäni kulkea polvillani.

Geppetto, joka uskoi, että tämä voivottelemine oli taas vaan marionetin uusia koirankujeita, päätti tehdä siitä lopun; hän kiipesi pitkin ulkoseinää, ja kapusi sisään ikkunasta.

Ensin hän aikoi ruveta sekä nuhtelevaan että kurittamaan, mutta nähdessään Pinocchion makaavan pitkällään lattialla, todellakin jalattomana, leppyi hän. Hän otti Pinocchion syliinsä, syleili ja suuteli ja hyväili häntä. Suuret kyynelleet valuivat hänen poskiaan pitkin ja hän sanoi nyyhkyttäen:

— Pikku Pinocchioni! Miten sinä oikein poltit jalkasi?

— En tiedä, isä, mutta usko pois, kyllä viime yö oli kauhea, sen muistan niin kauan kuin elän.

Ukkonen jyrisi, salammat leimusivat ja minulla oli niin hirveä nälkä, ja silloin sanoi puhuva sirkka minulle: "Se on oikein sinulle: olet ollut paha ja ansaitset sen", ja minä sanoin sille: "Varo itseäsi sirkka!" Ja se sanoi minulle: "Sinä olet marionetti ja puukallo", ja minä heitin sitä puuvasaralla ja se kuoli, mutta se oli sen oma syy, sillä en minä sitä aikonut tappaa, minä vaan asetin pienen pannun tuliastialle hehkuville hiilille, mutta kananpoika pujahti ulos sanoen: "Hyvästi, hyvästi... ja terveisiä kotiin!" Ja nälkä yhä kiihtyi ja silloin se pieni ukko, yömyssy päässä pisti päänsä ikkunasta ja sanoi: "Asetu tähän ikkunan alle ja ojenna hattusi", ja minä sain vadillisen pesuvettä päälleni, mutta eihän ole häpeä pyytää leivänpalaa? Sitten minä palasin nopeasti kotiin, ja kun minä yhä vaan olin kovin nälissäni, nostin minä jalkani kuivumaan tulikopan päälle ja sitten palasit sinä ja löysit minut näin surkeana, ja nälkä minun on vielä, mutta jalkoja minulla ei ole enää! uh!... uh!... uh!...

Ja Pinocchio-parka alkoi itkeä ja ulvoa niin kovaa, että se kuului ainakin viiden kilometrin päähän.

Koko tästä sekavasta puheesta oli Geppetto ymmärtänyt ainoastaan sen, että marionetti oli kuolemaisillaan nälästä. Hän otti sen vuoksi taskustaan kolme päärynää ja ojensi ne Pinocchiolle sanoen:

— Nämä kolme päärynää ovat minun oma aamiaiseni, mutta minä annan ne mielelläni sinulle. Syö ne, ja olkoot ne sinulle terveydeksi.

— Jos tahdot että ne syön, niin ole hyvä ja kuori ne ensin.

— Kuoria? Geppetto huudahti ihmeissään. — En ikinä olisi uskonut sinua semmoiseksi herkkusuuksi. Hyi sinua! Lapsesta saakka täytyy oppia syömään kaikkea, sillä ei tiedä mitä kunkin eteen voi sattua tässä maailmassa. Elämän tiet ovat ihmeelliset!

— Voit olla oikeassa, Pinocchio sanoi, — mutta en minä ainakaan milloinkaan aio syödä kuorimattomia hedelmiä. Inhoan kuoria.

Ja tuo hyvä Geppetto-ukko otti esille pienen veitsen ja kuori pyhällä kärsivällisyydellä kaikki kolme päärynää, mutta kuoret hän asetti pöydän nurkalle.

Syötyään kahtena suupalana ensimmäisen päärynän Pinocchio aikoi viskata pois siemenkodan, mutta Geppetto tarttui häntä käsivarteen ja sanoi:

— Elä heitä sitä pois, kaikesta tässä maailmassa voi olla hyötyä.

— Niin, mutta siemenkotaa minä nyt en ainakaan syö, marionetti huudahti, sähähtäen äkäisenä kuin pieni kyykäärme.

— Saadaan nähdä! Elämän tiet ovat ihmeelliset, Geppetto toisti rauhallisesti.

Ja lopputuloksena oli, ettei noita kolmea siemenkotaa heitettykään ulos ikkunasta, vaan ne joutuivat pöydännurkalle säästöön kuorien kanssa.

Kun Pinocchio oli syönyt tai oikeimmin sanoen ahminut nuo kolme päärynää, haukotteli hän hartaasti ja sanoi nyhkyttäen:

— Minun on vielä nälkä!

— Mutta minulla, poikaseni, ei ole mitään sinulle antaa.

— Eikö mitään?

— Minulla on ainoastaan nämä päärynän kuoret ja siemenkodat.

— Olkoon menneeksi! sanoi Pinocchio, — ellei todellakaan ole muuta, niin syön yhden kuoren.

Ja hän alkoi imeksiä yhtä kuorista. Ensin hän vähän väänsi suutaan; mutta sitten hän söi yhtä kyytiä kaikki päärynän kuoret, yhden toisensa jälkeen ja vielä kuorien jälkeen siemenkodat ja ne kaikki syötyään hän taputti tyytyväisenä vatsaansa ja sanoi iloisena:

— Kas nyt minun on hyvä olla!

— Niin, siinä nyt näet, Geppetto huomautti. — Enkö ollut oikeassa sanoessani sinulle, ettei saa valita ruokia ja aina etsiä herkkupaloja. Ei rakkaani, ei sitä tiedä, mitä kunkin eteen voi sattua tässä maailmassa. Ihmeelliset ovat elämän tiet...!

VIII

Geppetto tekee uudet jalat Pinocchiolle ja myy ainoan takkinsa voidakseen ostaa hänelle aapiskirjan.

Heti nälästä päästyään marionetti alkoi itkeä ja marista, sillä hän tahtoi uudet jalat.

Mutta Geppetto rangaistakseen Pinocchiota tämän kujeista antoi hänen itkeä ja valitella puolen päivää; sitten hän sanoi:

— Minkätähden tekisin sinulle uudet jalat? Ehkä sen vuoksi, että taas uudelleen pakenisit kotoasi?

— Lupaam sinulle, marionetti sanoi nyyhkien, — että minä tästä päivästä asti olen hyvä...

— Niin kaikki pojat sanovat, vastasi Geppetto, — kun heidän jotain tekee mieli.

— Minä lupaan sinulle, että menen kouluun ja luen ahkerasti ja olen sinulle iloksi...

— Saman jutun toistavat kaikki pojat, kun heidän tekee jotain mieli.

— Mutta minä en ole samanlainen kuin muut pojat! Minä olen paljon parempi kuin kaikki muut ja puhun aina totta. Minä lupaan sinulle isä, että opettelen jonkun ammatin ja olen sinun vanhuutesi tuki ja turva.

Vaikka Geppetto koetti olla hyvin julman näköinen, täytyivät hänen silmänsä kyynelillä ja sydämensä sääliellä hänen nähdessään Pinocchio-paran surkean tilan. Hän ei vastannut sen enempää, mutta otti esille työkalunsa ja kaksi kuivaa puupalasta ja alkoi rivakasti tehdä työtä.

Ei tuntiakaan kulunut, jalat jo olivat valmiit: kaksi niin solakkaa, somaa ja notkeaa jalkaa, että olisi luullut niitä hyvän taiteilijan tekemiksi.

Geppetto sanoi sitten marionetille:

— Sulje silmäsi ja nuku:

Ja Pinocchio sulki silmänsä ja oli nukkuvinaan. Hänen ollessaan nukkuvinaan Geppetto kaatoi hiukan sulatettua liimaa munankuoreen, sovitteli molemmat jalat tarkasti paikoilleen ja liimasi ne niin taitavasti yhteen, ettei kukaan voinut aavistaa missä jatko oli.

Kun marionetti huomasi, että hänellä oli uudet jalat, hän hyppäsi alas pöydältä, jolla oli maannut ja alkoi hyppiä ja tanssia, niin kuin olisi tullut hulluksi ilosta.

— Palkinnoksi siitä mitä olet tehnyt minulle, tahdon mennä heti kouluun.

— Hyvä, poikani.

— Mutta voidakseni mennä kouluun tarvitsisin hiukan vaatteita.

Geppetto, joka oli niin köyhä, ettei hänellä ollut penniäkään taskussa, teki nyt hänelle puvun kukikkaasta paperista, kengät tuohesta ja pienen hatun leivänkuoresta.

Pinocchio juoksi heti peilailemaan itseään pesuvatiin, joka oli täynnä vettä ja ihastui niin itseensä, että hän sanoi rehennellen:

— Minä olen aivan hienon herran näköinen.

— Tosiaankin, Geppetto sanoi, — mutta älä unohda että katsotaan puvun siisteyteen eikä vaan kauneuteen.

— Niin mutta kuulepas, huudahti marionetti, — mitä kouluun tulee, niin minulta puuttuu vielä kaikkein tärkein.

— No, mikä sitten?

— Aapiskirja.

— Siinä olet oikeassa. Mutta mistä se saadaan?

— Sehän on hyvin yksinkertainen asia, sen ostan kirjakaupasta!

— Entä rahat?

— Minulla ei ole penniäkään.

— Eikä minullakaan, kiltti vanhus sanoi hyvin surullisen näköisenä.

Ja vaikka Pinocchio oli maailman iloisin poika, tuli hänkin surulliseksi, sillä silloin kun köyhyys todellakin on puute, tuntevat sen lapsetkin.

— Odotapas! Geppetto huudahti äkkiä, nousi ylös, puki ylleen vanhan sarkatakkinsa, jossa ei ollut juuri muuta kuin paikkoja ja kiiruhti ulos.

Vähän ajan perästä hän palasi takaisin kädessään aapinen pojalleen, mutta takkia ei hänellä enää ollut. Ukko parka oli aivan paitahihhasillaan ja ulkona satoi lunta.

— Mutta takkisi, isä?

— Sen olen myynyt.

— Minkä tähden sen möit?

— Sillä minun oli kuuma.

Sen vastauksen Pinocchio ymmärsi heti paikalla. Hän ei voinut vastustaa hyvää sydäntään, vaan hyppäsi Geppetton kaulaan ja suuteli häntä kasvoille minkä ehti.

IX

Pinocchio myy aapisensa päästäkseen katsomaan marionettiteatteria.

Heti lumisateen lakattua Pinocchio pisti uuden aapisen kainaloonsa ja lähti kävelemään koululle päin. Ja matkalla hänen pienet, vilkkaat aivonsa laativat tuhansia tuulentupia, toinen toistaan kauniimpia.

Hän puheli itsekseen:

— Tänään opin koulussa heti lukemaan, huomenna opin kirjoittamaan ja ylihuomenna laskemaan. Sitten minun tiedoillani on helppo ansaita paljon rahaa, ja ensimmäisillä rahoilla, jotka taskuuni osuvat, ostan isälleni kauniin verkatakin. Mitä sanoinkaan, verkatakinko? Ei, hopeasta ja kullasta sen teetän, ja napit panetan timanteista. Sen ukkoparka todella ansaitseekin. Että saisin lukea, ostaa hän minulle kirjoja ja itse kulkee paitahihhasillaan... tässä talvipakkasessa!

Nämä sanat sanoessaan hyvin liikutettuna hän oli kuulevinaan etäältä huilujen soittoa ja bassorummun kuminaa: pi-pi-pi, pi-pi-pi, tam, tam, tam.

Hän seisautui ja kuunteli. Nämä äänet kuuluivat pitkän poikkikadun päästä, joka johti pienelle torille aivan meren rannalla.

— Mitähän siellä soitetaan? Vahinko, että minun täytyy mennä kouluun, muuten...

Hän jäi seisomaan epätietoisena. Mutta päätös oli tehtävä, joko oli mentävä kouluun tai kuuntelemaan huilun soittoa.

— Tänään menen kuuntelemaan huiluja ja huomenna kouluun. Kyllä sitä aina vielä kouluunkin ehtii, sanoi pojanlurjus niskojaan heitellen.

Sanottu ja tehty. Hän pujahti poikkikadulle ja alkoi juosta minkä jaksoi. Mitä kauemmas hän juoksi, sitä selvemmin hän kuuli huilujen ja rumpujen huminan: pi-pi-pi, pi-pi-pi, tam, tam, tam, tam.

Samassa hän oli pienellä torilla. Se oli täynnä väkeä. Ihmiset tunkeilivat suuren teltan ympärillä, jonka seinät olivat kirjavaksi maalatusta säkkikankaasta.

— Mikä teltta tuo on? Pinocchio kysyi sieltä kotoisin olevalta pieneltä pojalta.

— Lue ilmoitus, niin näet mitä siihen on kirjoitettu, niin saat tietää!

— Lukisinpa mielelläni, mutta juuri tänään en sattumalta voi lukea.

— Sinäpä aasi olet! Minä luen sen siis sinulle. Tiedä siis, että tälle paperille on isoilla tulipunaisilla kirjaimilla kirjoitettu: suuri Marionetti-teatteri...

— Onko siitä kauan, kun näytäntö alkoi.

— Se alkaa juuri nyt.

— Mitä sisäänpääsylippu maksaa?

— Kaksikymmentä penniä.

Pinocchio oli uteliaisuudesta aivan sairas, hän kadotti kokonaan itsehillintänsä ja kysyi häpeämättä siltä pieneltä pojalta jonka kanssa oli puhellut:

— Voitko lainata minulle huomiseksi kaksikymmentä penniä?

— Lainaisin toki mielelläni, vastasi poika pilkallisesti, mutta juuri tänään ei minulla satu olemaan.

— Kahdestakymmenestä pennistä myyn sulle takkini, marionetti sanoi.

— Mitä luulet minun tekevän kukikkaalla paperitakilla? Jos se sateella kastuu, ei sitä enää saa päältäään riisutuksi.

— Tahdotko ostaa kenkäni?

— Korkeintaan ne kelpaavat tulen sytykkeeksi.

— Paljonko tarjoat hatustani?

— Totisesti hauskaa kaupantekoa! Hattu leivänkuoresta. Rotat voisivat hypätä päähäni ja syödä sen.

Pinocchio seisoi kuin neuloilla. Hän oli jo tekemäisillään viimeisen tarjouksensa, mutta siihen puuttui rohkeutta, hän epäröi, horjui ja taisteli itsensä kanssa. Viimein hän sanoi:

— Annatko minulle kaksikymmentä penniä uudesta aapiskirjastani?

— Minä olen itse vielä pieni poika, enkä osta mitään muilta pojilta, sanoi puhuteltu, jolla oli enemmän älyä kuin Pinocchiolla.

— Minä ostan aapisesi kahdestakymmenestä pennistä, huusi samassa eräs vanhoja vaatteita myyskentelevä mies, joka oli sattunut kuulemaan keskustelun.

Ja niin myytiin aapinen. Ja ajatelkaa, kotona istui Geppetto-parka väristen paitahihassaan kylmästä sen vuoksi, että oli ostanut aapisen pojalleen.

X

Marionetit tuntevat veljensä Pinocchion ja tervehtivät häntä riemulla, mutta samassa astuu sisään marionettitirehtööri Magniafoco ja Pinocchio on saada surkean lopun.

Kun Pinocchio astui sisään marionettiteatteriin, oli siellä vähällä syntyä pieni vallankumous.

Kas, esirippu oli jo ylhäällä ja näytäntö alkanut.

Näyttämöllä Harlekin ja Polichinelle paraikaa kiistelivät, ja minä hetkenä tahansa voi alkaa tavallinen kepittäminen ja korvapuustien vaihto.

Permantoyleisö on haltioissaan ja on pakahtua naurusta katsellessaan näitä molempia meluavia marionetteja, jotka syytivät toisilleen kaikenlaisia haukkumasanoja ja keikailivat niin luonnollisesti, että olisi heitä luullut järkeviksi olennoiksi ja ihmisiksi omalta taivaankappaleeltamme.

Mutta sitten yhtäkkiä Harlekin lakkaa näyttelemästä. Yleisöön päin kääntyneenä ja permannon perälle sormellaan osoittaen hän huudahtaa teatterimaisella äänellä:

— Taivahan taatto! Uneksinko vai olenko valveilla? Tuolla alhaallahan on Pinocchio!

— Niin, Pinocchio se todellakin on! Polichinelle huudahtaa.

— Hän se on! Signora Rosaura kirkuu, pistäen esiin päänsä näyttämön perältä.

— Pinocchio se on! Pinocchio! kirkuvat kaikki marionetit yhteen ääneen, hyppien esiin kulissien välistä.

— Pinocchio! Meidän veljemme Pinocchio! Eläköön Pinocchio!

— Pinocchio, tule tänne ylös luokseni, Harlekin huutaa, — tule ja heittäydy puuveljesi syliin!

Tätä rakastettavaa kutsumusta seuraten Pinocchio tekee hyppäyksen takimmaiselta permantoriviltä nojatuoleille, siirtyä sitten uudella harppauksella orkesterinjohtajan pään päälle ja siitä näyttämölle.

Te ette voi aavistaa miten Pinocchiota täällä alettiin syleillä, puristella, ystävällisesti nipistellä ja miten monta veljellistä korvapuustia hän sai tässä kasvikuuntaan kuuluvien näyttelijäin ja näyttelijättärien seurassa.

Tämäkin näytelmä oli tavallaan liikuttava, mutta, kun permantoleisö huomasi ettei kappaletta jatkettukaan, se tuli kärsimättömäksi ja alkoi huutaa: — Me tahdomme nähdä huvinäytelmämme!

Mutta he puhuivat kuin tuuleen. Sen sijaan että olisivat jatkaneet näyttelemistä, marionetit huusivat ja melusivat sata kertaa pahemmin, he nostivat Pinocchion hartioilleen ja kantoivat häntä ympäri näyttämön.

Samassa marionettitirehtööri astui sisään, hän oli pitkä kuin jättiläinen, ja niin ruma hän oli, että pelkkä ulkonäkökin pelotti. Hänen partansa oli musta kuin piki ja niin pitkä että se ulottui maahan asti, ja kävellessään hän melkein polki sen päälle. Hänen suunsa oli suuri kuin leivinuuni, hänen silmänsä paloivat kuin kaksi punaista lyhtyä ja kädessään hän heilutti käärmeistä ja ketunhännistä punottua piiskaa.

Tämän odottamattoman ilmiön nähdessään kaikki vaikenivat, ei kukaan tohtinut hengittääkään. Olisi voinut kuulla vaikka kärpäsen surisevan. Kaikki nämä marionettiparat, sekä miehet, että naiset, vapisivat kuin haavanlehdet.

— Minkä vuoksi olet tullut tänne ja saanut aikaan hämmingin teatterissani? kysyi marionettitirehtööri Pinocchiolta ja hänen äänensä oli karkea kuin joulupukin, silloin kun hänellä on nuha.

— Uskokaa minua, teidän ylhäisyytenne, ei syy ollut minun!

— Älä väitä vastaan! Illemmalla tehdään laskut tästä.

Kun näytös oli loppunut, meni marionettitirehtööri kyökkiin, jossa hänen illallistaan, komeaa lammasta juuri käännettiin vartaalla. Mutta koska oli puute haloista ja hän pelkäsi, ettei paisti tarpeeksi ruskettuisi, huusi hän luokseen Harlekinin ja Polichinellen ja sanoi heille:

— Kantakaa heti tänne se marionetti, joka riippuu kamarini naulassa! Se näkyy olevan tehty erittäin kuivasta puusta, jos sen heitän tuleen, saan aimo tulen paistilleni.

Harlekin ja Polichinelle epäröivät ensiksi, mutta heidän herransa peloittava katse pakotti heidät tottelemaan. Hetken päästä palasivat he kyökkiin kantaen käsivarsillaan Pinocchio parkaa, joka heittelie ja rimpuii sinne tänne kuin ankerias kuivalla maalla ja huusi epätoivoisesti: — Isä, isä, pelasta minut! Minä en tahdo kuolla, en tahdo kuolla!

XI

Magniafoco aivastaa ja antaa anteeksi Pinocchiolle, joka sitten puolestaan pelastaa ystävänsä Harlekinin kuolemasta.

Marionettitirehtööri Magniafoco (se oli hänen nimensä) oli kyllä peloittavan näköinen, en sitä suinkaan kiellä, erittäinkin kamalan vaikutuksen teki tuo musta parta, joka peitti vatsan ja jalat kuin mikäkin esiliina, mutta oikeastaan ei hän pohjaltaan ollut paha ihminen. Siitä antoi hän nytkin

todisteen. Sillä kun Pinocchio-parka tuotiin hänen eteensä, ponnistellen vastaan ja itkien: "En tahdo kuolla, en tahdo kuolla!" niin tuli hän heti tästä liikutetuksi ja sääliväiseksi. Hän taisteli ensin vastaan, mutta ei voinutkaan kauempaa pidättää itseään ja päästi aika aivastuksen.

Harlekin oli näihin asti seisonut hyvin surullisena, pää painuksissa kuin piilipuulla, mutta nyt hän yhtäkkiä tuli hyvin iloisen näköiseksi, kumartui Pinocchion puoleen ja kuiskasi puoliääneen:

— Hyviä uutisia, veliseni! Marionettirehtööri on aivastanut, se merkitsee että hän säälii sinua, ja sinä olet pelastettu.

Asia on nähkääs semmoinen, että Magniafoco ei milloinkaan itkenyt, ja ei edes ollut kyyneleitä pyyhkivinäänkään, kuten muut ihmiset sääliä tuntiessaan. Heti kun hän tuli liikutetuksi alkoi hän sen sijaan aivastella. Se oli tapa yhtä hyvä kuin muutkin, osoittaa maailmalle sydämensä tunteita.

Aivastettuaan huusi marionettirehtööri yhä äkäisenä Pinocchiolle:

— Lakkaa itkemästä! Kuunnellessani valitusvirsiäsi olen alkanut tuntea omituista tunnetta täällä vatsanpohjassani... tuskaa, joka melkein... ats, ats! — ja hän aivasti vielä kaksi kertaa.

— Terveydexsenne olkoon! sanoi Pinocchio.

— Kiitos. Ovatko isäsi ja äitisi vielä elossa? kysyi Magniafoco.

— Isäni elää; mutta äitiäni en ole koskaan tuntenut.

— Niin, niin, kuka tietää miten suuren surun saattaisin vanhalle isällesi, jos nyt antaisin heittää sinut tuleen. Ukko raiska, minun on häntä sääli... atsi... atsi... atsi! — ja hän aivasti vielä kolme kertaa.

— Terveydexsenne olkoon! — sanoi taas Pinocchio.

— Kiitos. Muuten minä säälin sinua myöskin, sillä niin kuin näet, eivät halot riitä paistini valmistamiseen, ja sinä olisit ollut siinä hyvään tarpeeseen. Mutta koska kerran olen säälin tuulella, niin saanen koettaa pysyä kärsivällisenä. Minä heitän jonkun omista marioneteistani tuleen sinun sijastasi. Hoi, santarmit!

Samassa astui esiin kaksi puista santarmia, pitkiä ja kuivia kuin tikut, kolmikulmaiset hatut päässä ja paljastetut miekat kädessä.

Marionettirehtööri sanoi heille karkealla äänellä:

— Ottakaa kiinni tuo Harlekin, sitokaa hänet lujasti ja heittäkää hänet sitten tuleen. Minä tahdon lammaspaistini kyllin ruskeaksi.

Ajatelkaa Harlekin parkaa! Hän pelästyi niin kovasti, että kaatui pitkälleen vatsalleen lattialle.

Nähdessään tämän sydäntäsärkevän näyn, heittäytyi Pinocchio ääneen itkien marionettirehtöörin jalkoihin. Hän kasteli tämän parran kyynelillään ja rukoili nyhkyttäen:

— Armoa, herra Magniafoco!

— Ei täällä ole herroja, vastasi marionettirehtööri ankarasti.

— Armoa, herra ritari!

— Ei täällä ole ritareita!

— Armoa, herra ylipäällikkö!

— Ei täällä ole ylipäälliköltä.

— Armoa, teidän korkea-arvoisuutenne!

Tämä nimitys vasta oli Magniafocon mieleen, ja kuin taikaiskusta oli hän paljon lempeämpi ja armollisempi.

— No, mitä sinä tahdot?

— Minä rukoilen armoa Harlekin-raukalle.

— Täällä ei ole pysyväistä armoa. Koska säästin sinut, on hänet heitettävä tuleen, sillä minä tahdon lammaspaistini kypsäksi.

— Siinä tapauksessa, huudahti Pinocchio ylpeästi, nousten ylös ja heittäen päästään leivänkuorisen lakkinsa, — siinä tapauksessa tiedän velvollisuuteni. Eteenpäin, herrat santarmit! Sitokaa minut ja heittäkää minut tuleen! Ei, on väärin, että Harlekin-ystäväni kuolee minun tähteni.

Nämä sanat, lausuttuina kovaa ja rohkeasti, saivat kaikkien ympärillä seisovien silmät kyyneltymään. Santarmitkin itkivät kuin vastasyntyneet lampaat, ja kuitenkin olivat he molemmat puusta.

Aluksi oli Magniafoco kylmä ja tunteeton kuin jääpalanen, mutta vähitellen sulii hänkin ja alkoi aivastella. Ja neljä tai viisi kertaa aivasteltuaan levitti hän hellästi käsivartensa Pinocchiolle, sanoen:

— Sinäpä vasta olet oikein reipas poika! Tule tänne ja suutele minua!

Pinocchio hyökkäsi heti esille ja kiipesi kuin orava ylös pitkin marionettitirehtöörin partaa ja mäiskäytti suutelon juuri hänen nenännipukalleen.

— Olenko siis armahdettu? kysyi Harlekin-parka tuskin kuuluvalla äänellä.

— Sinä olet armahdettu, vastasi Magniafoco, mutta puisteli sitten päätään ja sanoi huoaten:

— Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä! Tänä iltana saan tyytyä puolikypsään lammaspastiiniin. Mutta varokoon se itseään, jonka vuoro ensiksi sattuu!

Kuullessaan armahduksesta, kiiruhtivat kaikki marionetit näyttämölle, sytyttivät siellä kynttilät ja lamput kuin suurta juhlanäytäntöä varten ja alkoivat tanssia ja hyppiä. Ja sitäpä kesti vielä aamun sarastaessa.

XII

Marionettitirehtööri lahjoittaa viisi kultarahaa Pinocchiolle, että hän veisi ne isälleen Geppettolle, mutta Pinocchio antaa ketun ja kissan pettää itsensä ja seuraa heitä.

Seuraavana päivänä kutsui Magniafoco Pinocchion syrjemmälle ja kysyi häneltä:

— Mikä on isäsi nimi?

— Geppetto.

— Ja mikä on ammattinsa?

— Kerjäläinen.

— Miten paljon hän ansaitsee?

— Hän ansaitsee sen verran, ettei milloinkaan ole penniäkään taskussaan. Ajatelkaa nyt, että ostaakseen minulle aapiskirjan, täytyi hänen myydä ainoa takkinsa, ja sekin oli niin paikattu, että oikein oli surkean näköinen.

— Mies parka! Minun on melkein sääli häntä. Tässä saat viisi kultarahaa! Mene heti viemään ne hänelle ja sano minulta paljon terveisiä.

Sen nyt jokainen ymmärtää, että Pinocchio kiitteli marionettitirehtööriä tuhatkertaisesti. Sitten hän vuoroon syleili kutakin marionettia, santarmejakin ja tyytyväisenä alkoi astua kotiin päin.

Mutta kuljettuaan tuskin puolen kilometriä, tuli häntä vastaan ontuva kettu ja sokea kissa. Ne kulkivat hyvin, hyvin hitaasti eteenpäin, auttaen toisiaan kuin hyvät onnettomuustoverit ainakin. Ontuva kettu kulki nojaten kissaan ja sokea kissa antoi ketun kuljettaa itseään.

— Hyvää päivää, Pinocchio, sanoi kettu ja tervehti kohteliaasti.

— Mistä sinä minun nimeni tiedät? kysyi marionetti.

— Tunnen hyvin isäsi.

— Missä olet hänet nähnyt?

— Näin hänet eilen oman huoneensa ovella.

— Mitä hän teki?

— Hän seiso i paitahihasiillaan ja väri i kylmästä.

— Isä raukkani! Mutta jos Jumala suo, niin tästä lähtien hän ei enää palele!

— Minkätähden ei?

— Sen vuoksi, että minusta on tullut suuri herra.

— Sinustako suuri herra? sanoi kettu ja rähähti kovaa nauramaan. Kissa nauroi myöskin, mutta ettei sitä huomattaisi, alkoi hän silitellä etukäpä lillään viiksiänsä.

— Ei siinä ole mitään nauramista, huusi Pinocchio suuttuneena. Todellakin minua sää littää, että saan veden suuhunne valumaan. Tässä näette viisi kultarahaani, ymmärrättekö mitä ne ovat.

Samassa hän otti esille Magniafocolta saamansa rahat.

Kultarahojen somasti kilahtaessa ojensi kettu tahtomattaan juuri ontuvan jalkansa ja kissa aukaisi molemmat silmänsä, jotka loistivat kuin kaksi viheriää lyhtyä, mutta seuraavassa silmänräpäyksessä hän ne taas sulki, ettei Pinocchio huomaisi mitään.

— Mitä aiot tehdä näillä rahoilla? kysyi kettu.

— Ensiksikin, sanoi marionetti, aion ostaa isälleni uuden, kauniin takin, hopeasta ja kullasta ja timanttinapeilla varustetun, ja sitten ostan itselleni aapiskirjan.

— Sinulleko?

— Ihan varmaan, sillä aion mennä kouluun ja ruveta todellakin lukemaan.

— Katsopas minua! sanoi kettu. Tyhmää kouluhaluani saan kiittää siitä, että menetin toisen jalkani.

— Katsopas minuakin! sanoi kissa. Tyhmää lukuhaluani saan kiittää siitä, että kadotin näköni kokonaan.

Valkea rastas, joka istui pensaaseen piiloutuneena, viserteli samassa ja sanoi:

— Pinocchio, älä kuuntele huonojen toveri en neuvoja, muuten tulet katumaan sitä!

Rastas parka, sitä sen ei olisi pitänyt sanoa! Yhdellä pitkällä harppauksella otti kissa sen kiinni ja söi sen yhtenä suupalana höyhenineen kaikkineen, ettei lintunen ehtinyt ääntäkään päästää.

Mutta kissa pyyhkäisi linnun syötyään suunsa, ja sulki taas silmänsä, tekeytyen sokeaksi kuin ennenkin.

— Rastas raukka! sanoi Pinocchio. Miksi olit niin häijy hänelle?

— Annoin hänelle vaan pienen läksytyksen. Tästä hän oppi, ettei vastedes sekaannu toisten asioihin.

He olivat jo kulkeneet enempi kuin puolet matkasta, niin kettu pysähtyy äkkiä ja kysyy marionetilta:

— Tahdotko saada kultarahas i kasvamaan kaksinkertaiseksi?

— Millä tavalla?

— Tahdotko saada nuo vaivaiset viisi tukaattiasi kasvamaan sadaksi tai tuhanneksi tai kahdeksi tuhanneksi?

— Tietysti. Mutta millä tavalla?

— Helppimmalla tavalla maailmassa. Sen sijaan että menet kotiisi, seuraatkin meitä.

— Ja minne aiotte minut viedä?

— Pöllöjen maahan.

Pinocchio mietti hetkisen, mutta vastasi sitten päättävästi:

— Ei, en tule teidän kanssanne. Nyt olen lähellä kotiani ja sinne tahdon mennä, sillä siellä odottaa minua isäni. Kuka tietää miten monta kertaa ukkorukka jo on huokailut, kun minä en eilen palannut

kotiin. Minä olen todellakin ollut paha poika ja puhuva sirkka oli oikeassa sanoessaan: "Tottelemattomien lasten ei käy milloinkaan hyvin tässä maailmassa." Ja sen olen oppinut omasta kokemuksestani, sillä olen ollut monessa onnettomuudessa ja viimeksi eilen Magniafocon luona, olin vähällä... huh... Jo pelkkä ajatuskin siitä saa minut värisemään.

— Siis, sanoi kettu, tahdot todellakin mennä kotiin? Mene vaan ja vastaa itse seurauksista!

— Vastaa itse seurauksista! toisti kissa.

— Ajattele nyt tarkkaan, Pinocchio, sillä nyt annat onnen livahtaa käsistäsi.

— Käsistäsi! toisti kissa.

— Yhdessä yössä sinun viisi tukaattiasi kasvaisivat kahdeksi tuhanneksi.

— Kahdeksi tuhanneksi! toisti kissa.

— Mutta mitenkä on mahdollista, että ne voisivat niin paljon kasvaa? kysyi Pinocchio, suu auki ihmetyksestä.

— Sen selitän sinulle heti, sanoi kettu. Tiedä siis, että pöllöjen maassa on ihmeellinen niitty, jota kaikki kutsuvat Ihmeniityksi. Tähän niittyyn kaivat pienen kuopan ja siihen pistät esimerkiksi yhden kultatukaatin. Sitten peität taas kuopan mullalla, kastelet sen kahdella ämpärillisellä lähdevettä ja heität sen päälle vielä hiukan suolaa, ja sitten menet aivan rauhassa nukkumaan. Mutta yön aikana onkin kultaraha itänyt ja alkanut kukkia ja noustessasi seuraavana aamuna ja tullessasi niitylle, mitä löydätkään? Löydät kauniin puun, täynnä kultatukaatteja, niinkuin kypsässä vehnätähkässä on jyviä leikkuaikana.

— Siis, sanoi Pinocchio, joutuen yhä enemmän hämilleen, jos minä nyt kaivaisin niittyyn viisi kultatukaattiani, montako löytäisin sieltä seuraavana aamuna?

— Sehän on maailman helpoin laskuesimerkki, vastasi kettu, sen voit laskea sormillasikin. Ajatellaan, että jokainen tukaatti tuottaa tertun, jossa on viisisataa tukaattia, silloinhan sinun tarvitsee vaan kertoa viisisataa viidellä ja siis löydät seuraavana aamuna taskustasi kaksituhattaviisisataa kirkasta ja helisevää kultaraha.

— Oi ihanaa! huudahti Pinocchio, alkaen ilosta tanssia. — Kun olen saanut nuo tukaatit, pidän itse kaksituhatta ja loput viisisataa lahjoitan teille molemmille.

— Lahjoittaisit meille? huudahti kettu muka loukkaantuneena ja harmissaan. — Jumala meitä siitä varjelkoon!

— Meitä siitä varjelkoon! toisti kissa.

— Me, jatkoi kettu, emme työskentele itsekään voiton vuoksi, vaan toisia rikastuttaaksemme me työtä teemme!

— Me työtä teemme! toisti kissa.

— Miten kunnon ihmisiä, ajatteli Pinocchio itsekseen ja unohtaen kokonaan isänsä, uuden takin, aapisen ja kaikki hyvät päätöksensä, sanoi hän ketulle ja kissalle:

— Tulkaa, lähtekäämme pian, minä tulen teidän kanssanne.

XIII

"Punaisen kravun" ravintola.

He kulkivat ja kulkivat ja kulkivat ja pimeään tullessa he saapuivat viimeinkin väsymyksestä melkein puolikuolleina "Punaisen kravun" ravintolaan.

— Viivytään täällä vähän aikaa, sanoi kettu, niin kauan vaan että ehdimme syödä hiukan ja levätä pari tuntia. Keskiyön aikana voimme sitten jatkaa matkaa, niin että huomenna aamunkoitteessa olemme perillä Ihmeniityllä.

Astuttuaan ravintolaan sisään, asettuivat he kaikki kolme pöydän ympäri syömään, mutta ei kenelläkään heistä ollut ruokahalua.

Kissaparalla oli niin kovat vatsavaivat, ettei voinut syödä enempää kuin viisi särkeä tomaattikastikkeen kanssa ja neljä annosta vasikansylttyä, mutta koska sylyt eivät olleet hänen makunsa mukaan maustetut, täytyi hänen tilata vielä kolme kertaa voita ja jauhennettua juustoa.

Kettu olisi mielellään maistellut jotain hänkin, mutta lääkäri oli määrännyt hänelle mitä ankarimman ruokajärjestyksen, sen vuoksi täytyi hänen tyytyä vaan jänispaistiin hapankastikkeen kera ja helposti sulavaan väliruokaan: lihaviin nuoriin kanoihin ja kukkopoikasiin. Sen jälkeen antoi hän tuoda itselleen oivallista keittoa: kaniineista, sammakoista, sisiliskoista ja paratiisiomenista tehtyä, mutta sitten hän ei enää tahtonutkaan enempää. Hänelle oli ruoka niin vastenmielistä, sanoi kettu, ettei hän tahtonut voida pistää ruokaa ensinkään suuhunsa.

Mutta Pinocchio söi vähiten kaikista. Hän tilasi pähkinöitä ja leipää, mutta jätti kaikki koskematta lautaselle. Ajatuksensa olivat niin kokonaan Ihmeniityllä, että poika parka oli jo edeltäkäsinkin syönyt itsensä sairaaksi kultarahoistaan.

Kun illallinen oli syöty, sanoi kettu isännälle:

— Antakaa minulle kaksi hyvää huonetta, yksi Pinocchiolle ja toinen minulle ja toverilleni! Ennen kuin edelleen matkustamme, lepäisimme vähän aikaa. Mutta älkää unohtako herättää meitä keskiyön aikaan, että voimme jatkaa matkaamme!

— Kyllä, herrani, vastasi isäntä vilkuttaen silmää ketulle ja kissalle, ikäänkuin sanoakseen: "Ymmärrän viittauksen ja kaikki on selvänä..."

Heti sänkyyn päästyään nukkui Pinocchio ja alkoi uneksia. Ja unissa hän oli olevinaan keskellä suurta niittyä, jolla kasvoi paljon pieniä puita ja ne olivat terttuja täynnä ja nämä tertut olivat peitetyt kultatukaateilla, jotka keinuivat ilmassa ja lauloivat ting, tang, ting, niin kuin olisivat tahtoneet sanoa: "Ken meitä haluaa, se tulkoon meitä ottamaan!" Mutta juuri kaikkein jännittävimpänä hetkenä, kun Pinocchio ojensi kätensä noukkiakseen kouransa täyteen noita kauniita rahoja ja aikoi pistää ne taskuunsa, heräsi hän äkkiä siitä, että koputettiin kolme kertaa kovasti huoneen ovelelle.

Se oli isäntä, joka tuli ilmoittamaan keskiyön olevan käsissä.

— Ovatko minun toverini jo valmiit? kysyi marionetti.

— Enempi kuin valmiit, he läksivät jo kaksi tuntia sitten.

— Mutta miksi heillä oli niin kiire.

— Niin, kissa sai sanan, että hänen vanhin kissanpoikansa, jolla on patit jaloissa, makaa kuoleman kielissä.

— Maksoivatko he illallisen?

— Mitä te ajattelette? He olivat liian hyvin kasvatettuja aiheuttaakseen teille sen häpeän.

— Sepä vahinko! Se häpeä olisi ollut minulle hyvinkin mieleen! sanoi Pinocchio kynsäisten päätänsä. Sitten hän kysyi:

— Ja missä lupasivat nämä hyvät ystävät odottaa minua?

— Ihmeniityllä huomenna aamun koittaessa.

Pinocchio maksoi tukaatin omasta ja toveriensa illallisesta ja lähti matkaan.

Mutta voisi melkein sanoa, että hän sai kulkea kopeloiden eteenpäin, sillä majatalon ulkopuolella oli pimeä kuin säkissä. Ympäristöltä ei kuulunut edes lehden kahinaa. Ainoastaan muutamia ilkeitä yökköjä lenteli edestakaisin tien poikki, pensaasta toiseen sipaisten siivillään Pinocchion nenää, niin että hän peräytyi pelästyksestä takaperin ja huusi: — Kuka siellä? ja kaiku läheisiltä kunnailta toisti: — Kuka siellä? Kuka siellä? Kuka siellä?

Mutta kuljettuaan vähän matkaa eteenpäin, huomasi hän puunrungossa pienen, pikkaraisen elukan, joka levitti ympärilleen heikkoa, vaaleaa valoa, ikään kuin se olisi johtunut läpinäkyvästä posliinisesta yölampusta.

— Kuka sinä olet? kysyi Pinocchio.

— Minä olen puhuvan sirkkan haamu, vastasi pieni eläin, hyvin heikolla, hienolla äänellä, se kuului kuin toisesta maailmasta.

— Mitä minusta tahdot? kysyi marionetti.

— Tahtoisinpa antaa sinulle neuvon. Käänny takaisin kotiisi ja vie ne neljä tukaattia, jotka sinulla vielä ovat jäljellä, isäraukallesi, joka itkee epätoivoisena kun et sinä palaa kotiin.

— Huomenna on isäni hieno herra, sillä nämä neljä tukaattia muuttuvat kahdeksituhanneksi.

— Älä usko, poikaseni, niihin, jotka lupaavat sinut yhdessä yössä tehdä rikkaaksi. Semmoiset ihmiset ovat joko hulluja tai veijareita. Tee niin kuin minä sanon ja palaa kotiin!

— Minä tahdon mennä eteenpäin.

— On jo myöhä...

— Minä tahdon mennä eteenpäin.

— Yö on pimeä...

— Minä tahdon mennä eteenpäin.

— Tie on vaarallinen.

— Muista, että ne lapset, jotka tahtovat seurata omaa tahtoaan ja omia oikkujaan, ennemmin tai myöhemmin saavat sitä katua.

— Vanha, tavallinen juttu. Hyvää yötä, Sirkka.

— Hyvää yötä, Pinocchio, ja taivas suojelkoon sinua ryöväreiltä ja murhaajilta.

Tuskin oli puhuva sirkka lausunut viimeiset sanansa, niin se aivan äkkiä sammui, niin kuin kynttilään olisi puhallettu ja maantie oli vielä entistään pimeämpi.

XIV

Kun Pinocchio ei totellut puhuvan sirkkan neuvoja, joutuu hän rosvojen käsiin.

— Totisesti, puheli marionetti itsekseen jatkaessaan matkaansa, miten onnettomia me poikaparat olemmekaan. Kaikki meitä neuvovat, kaikki meitä toruvat, kaikki meitä opettavat. Jos vaan tottelisi heitä, niin kaikki he luulisivat olevansa meidän isiämme ja opettajiamme, kaikki, jopa puhuvat sirkatkin. Niin kuin nyt esimerkiksi: sen vuoksi, etten minä tahtonut totella tuon ikävän sirkkan neuvoja, niin pitäisi hänen puheittensa mukaan minua kohdata jos kuin monet onnettomuudet. Voisinpa joutua rosvojenkin käsiin! Kaikeksi onneksi minä en usko rosvoja olevankaan, enkä milloinkaan ole uskonut. Minä uskon, että isät ja äidit ovat keksineet rosvot varta vasten niillä peloittaakseen poikia, jotka tahtovat myöhällä tulla kotiin. Ja muuten, jos kohtaisinkin jonkun tässä maantiellä, en ainakaan heitä pelästyisi. En unissakaan, tarttuisin heitä kurkkuun ja huutaisin: "Herrat rosvot, mitä tahdotte minusta? Muistakaa, ettei minun kanssani leikkiä lasketa. Menkää matkaanne ja olkaa vaiti!" Olen aivan näkevinäni miten rosvoparat pelästyvät julmaa ääntäni ja pakenevat minkä ennättävät. Jos he vastoin luuloani olisivatkin niin huonosti kasvatettuja, etteivät livahtaisikaan tiehensä, niin silloin juoksisinkin minä itse pois ja niin olisi asia sovittu...

Mutta Pinocchio ei ehtinyt lopettaa todistelujaan, sillä samassa oli hän kuulevinaan lehtien rapisevan selkänsä takana.

Hän kääntyi ja näki pimeässä kaksi mustaa olentoa, jotka olivat kokonaan kääriytyneet hiilisäkkeihin, ja nämä olennot juoksisivat hänen jäljestään varpaisillaan, kuin kaksi kummitusta.

— Siinä ne kuitenkin ovat! sanoi hän itsekseen ja epävarmana siitä, minne piilottaisi neljä tukaattiansa, pisti hän ne suuhunsa aivan kielen alle.

Sitten hän koetti päästä pakoon. Mutta ennen kuin hän ehti ottaa ensimmäisen askeleensa, tunsi hän jonkun tarttuvan käsivarsiinsa ja hän kuuli kahden karkean ja onton äänen sanovan:

— Rahat tai henki!

Pinocchio ei voinut sanoa sanaakaan rahojen vuoksi, jotka olivat hänen suussa. Hän koetti tuhansilla kohteliailla kumarruksilla ja kasvojen ilmeillä osoittaa noille kaapuun kääriytyneille, joista ei muuta näkynyt kuin silmät säkkiin pistetyistä reijistä, että hän oli köyhä marionetti, jolla ei ole edes väärää penninrahaa taskussaan.

— Pois vaan! Ole hiljempaa ja anna rahat tänne! huusivat molemmat ryövärit uhkaavasti.

Marionetti puisti päätään; levitti kätensä ikään kuin sanoakseen: "Ei minulla ole mitään."

— Tänne rahat tai olet kuoleman oma! sanoi pitempi ryöväreistä.

— Kuoleman oma! toisti toinen.

— Kun olemme tappaneet sinut, tapamme myöskin isäsi.

— Myöskin isäsi!

— Ei, ei, ei, ei minun isä raukkaani! huusi Pinocchio epätoivoisella äänellä, mutta liikuttaessaan kieltänsä helisivät rahat suussa.

— Vai sinä senkin roisto, olet piilottanut rahasi kielesi alle! Sylje heti ne ulos.

Pinocchio ei ollut kuulevinaankaan.

— Vai nii-iin, oletko olevinasi kuuro? Odotapas vaan, kyllä saamme sinut ne ulos sylkemään.

Toinen rosvoista tarttui marionettia nenästä kiinni, toinen leuasta ja sitten he alkoivat kumpikin kursailematta vetää omalle taholleen, siten pakottaakseen häntä avaamaan suutaan; mutta se ei auennut. Marionetin suu pysyi suljettuna kuin olisi se ollut kiinni juotettu.

Silloin lyhyempi rosvoista otti esille pitkän veitsen, jonka hän koetti tunkea Pinocchion huulten väliin, mutta salaman nopeudella puri Pinocchio yhteen hampaansa, purren kokonaan poikki käden ja sylki sen suustaan. Mutta ajatelkaapas hänen hämmästyttään, kun hän huomasi ettei se ollutkaan käsi, vaan kissankäpälä, jonka hän suustaan sylkäisi.

Rohkaistuneena tästä ensimmäisestä voitosta hän riuhtaisi itsensä irti rosvojen kynsistä, hyppäsi maantienaidan yli ja alkoi juosta pitkin peltoja. Ja rosvoit hänen jäljestään, kuin kaksi koiraakaan jänistä ajaen, ja se, joka oli menettänyt käpälänsä, juoksi yhdellä jalalla, ja eteenpäin se vaan pääsi, kukaties miten.

Juostuaan viisitoista kilometriä, tunsikin Pinocchio voimiensa loppuvan. Luullen olevansa hukassa hän kiipesi korkeaan petäjään ja istuutui sen ylimmälle oksalle. Rosvot yrittivät kiivetä jäljestä, mutta puolitiessä he liukastuivat ja putosivat maahan, kädet ja jalat pahoin runneltuina.

Mutta he eivät jääneet toimeettomiksi, vaan alkoivat koota kuivia risuja kasaan petäjän juurelle, ja sytyttivät ne tuleen. Siinä samassa oli petäjä tulossa ja paloi liekehtien kuin kynttilä vedossa. Pinocchio näki liekkien kohoavan yhä ylemmäksi, ja kun hän ei halunnut kuolla kuin paistettu lintu, hyppäsi hän aimo hyppäyksellä alas puusta ja alkoi taas juosta yli peltojen ja viinitarhojen läpi. Ja molemmat rosvoit jäljestä yhtä väsymättöminä.

Päivä alkoi vähitellen valjeta, mutta yhä jatkui takaa-ajo. Mutta voi surkeutta! Äkkiarvaamatta näkee Pinocchio tiensä salvatun, edessään on leveä syvä oja, täynnä kahvinväristä likavettä. Mitä on tehtävä? "Yks', kaks', kolme!" huusi marionetti, otti hyvää vauhtia ja hyppäsi toiselle puolelle. Rosvot hyppäsivät jäljestä, mutta he eivät olleet laskeneet oikein etäisyyttä ja ploiskis!... he putosivat keskelle ojaa. Pinocchio, joka kuuli heidän polskahtavan veteen ja näki veden räiskähtävän kauas, juoksi iloisena edelleen, huutaen ääneen:

— Hyvää kylpyä, herrat rosvoit!

Hän luuli jo viimeinkin heistä päässeensä, mutta katsoessaan taakseen, mitä hän näkikään, siellä ne olivat jo molemmat hänen kintereillään, kääriytyneinä säkkeihinsä ja likomärkinä.

Rosvot saavat Pinocchion kiinni ja hirttävät hänet jättiläistammen oksaan.

Nyt oli Pinocchio kadottanut rohkeutensa ja hän oli jo aikeessa heittäytyä maahan ja antautua vangiksi, kun hän samassa näki hyvin kaukaa puitten välistä hohtavan pienen lumivalkoisen talon.

— Jos vielä jaksaisin juosta tuolle talolle asti, niin ehkä olisin pelastettu! sanoi hän itsekseen.

Ja kadottamatta minuuttiakaan alkoi hän juosta kovaa kyytiä metsän halki. Ja rosivot jäljestä kuin ennenkin.

Juostuaan henkensä kaupalla kaksi tuntia hän saapui viimeinkin aivan hengästyneenä pienen talon portille ja koputti sille.

Ei vastausta.

Hän koputti vielä kerran ja kovemmin, sillä takaa-ajajien melu ja ähkyvä hengitys kuului yhä lähenevän.

Sama äänettömyys.

Huomatessaan, ettei koputus mitään auttanut, alkoi hän epätoivoisena potkia jaloillaan porttia. Silloin ilmestyi ikkunaan kultatukkainen tyttö, jonka kasvot olivat valkeat kuin vahakuvan. Hän seiso siinä liikkumattomana, silmät ummessa, kädet ristissä rinnalla ja sanoi huuliaan liikuttamatta niin hiljaisella äänellä kuin olisi se tullut toisesta maailmasta:

— Tässä talossa ei ole ketään; kaikki ovat kuolleet.

— Mutta avaa sinä minulle! huusi Pinocchio itkien ja rukoillen.

— Minäkin olen kuollut.

— Kuollut? Mutta miksi seisot ikkunassa?

— Odotan paareja, joilla minut kannetaan pois.

Tuskin oli tyttö tämän sanonut, niin hän katosi ja ikkuna sulkeutui äänettömästi.

— Oi, sinä kultakiharainen tyttö, huusi Pinocchio, armahda minua ja avaa ovi! Säälä poikaparkaa, jota ros...

Mutta hän ei ehtinyt sanoa sanaa loppuun, sillä samassa tartuttiin hänen niskaansa ja kaksi tuttua karkeaa ääntä murisi uhkaavasti:

— Nyt et enää pakene!

Marionetti tunsi kuoleman olevan lähellä ja hän alkoi niin kovasti vapista, että jäsenet kalisivat, samaten kuin kultarahat kielensä alla.

— No? kysyivät rosivot, avaatko suusi, vai etkö? vai et vastaa?...
Odotapas, kyllä me sen auki saamme...

Ja he vetivät esille kaksi hyvin pitkää puukkoa, teräviä kuin partaveitset, ja ritsis, ratsis... he löivät häntä kaksi kertaa aikalailta selkään.

Mutta onneksi oli marionetti niin kovasta puusta, että puukonterät menivät sirpaleiksi ja rosivot jäivät seisomaan puukonkahvat kädessä, tuijottaen tylsästi toisiinsa.

— Nyt ymmärrän, sanoi viimein toinen heistä, hänet on hirtettävä.
Hirttäkäämme hänet!

— Hirttäkäämme hänet! toisti toinen.

Sanottu ja tehty. Pinocchion kädet sidottiin selän taakse, nuoran silmukka pantiin kaulan ympäri ja niin he ripustivat hänet sen puun oksaan, jota kutsuttiin Jättiläistammeksi.

Sitten he istuutuivat nurmikolle odottamaan, että marionetti tekisi viimeisen ilmahyppynsä. Mutta vaikka kolme tuntia oli kulunut, olivat hänen silmänsä yhä auki ja suunsa suljettuna ja hän potki ja sätkytteli pahemmin kuin milloinkaan ennen.

Viimein he väsyivät odottamiseen ja kääntyen Pinocchioon, sanoivat he pilkallisesti hohottaen:

— Hyvästi huomiseen. Kun aamulla palaamme, toivomme sinun olevan siksi kohteliaan, että tapaamme sinut kuolleena ja suu selällään.

Sen sanottuaan menivät he matkoihinsa.

Yöllä alkoi myrskytä ja tuulla pohjoisesta, tuuli vinkui hirveästi ja heilutteli Pinocchio-parkaa edestakaisin kuin läppää kirkonkellossa, kun sitä soitetaan pyhäpäivänä. Tästä heilumisesta hän tuli kauhean merikipeäksi, ja nuora kiristyi yhä tiukemmalle hänen kaulansa ympäri, niin että hän tuskin enää voi hengittää.

Vähitellen alkoi kaikki mustua hänen silmissään; mutta vaikka hän tunsikin kuoleman lähenevän, toivoi hän yhä vielä jonkun säälivän ihmisen viime hetkessä pelastavan hänet. Hän odotti ja odotti, mutta kun ei ketään tullut, muisti hän isä raukkansa... ja kuolevan äänellä änkytti hän: — Voi isä kulta, jospa olisit täällä... Enempää hän ei saanutkaan sanotuksi. Hän sulki silmänsä, avasi suunsa ja oikaisi säärensä, ja nytkähdettyään vielä kerran, jai hän siihen kankeana riippumaan.

XVI

Kaunis kultakutrinen tyttö antaa ottaa Pinocchion alas puusta, laittaa hänet sänkyyn ja kutsuu kolme lääkäriä saadakseen tietää, onko Pinocchio kuollut, vai elääkö hän.

Pinocchion riippuessa jättiläistammen oksassa näyttäen enemmän kuolleelta kuin elävältä, ilmestyi kultakutrinen tyttö taas ikkunaan. Häntä säälisti tuo onneton, joka heilui edestakaisin nuora kaulassa, tanssien polskaa pohjatuulella ja hän taputti kolme kertaa hiljaa käsiänsä.

Samassa kuului suhinaa ilmassa ja suuri kotka lensi siivet levällään ilman halki ja asettui ikkunalaudalle istumaan.

— Mitä käskette, suloisin haltijatar? — kysyi kotka, painaen nokkansa ikkunalaudaan kohteliaaksi tervehdykseksi. Katsokaas, tuo kultakutrinen tyttö olikin hyvä haltijatar, joka oli jo tuhat vuotta elänyt tämän metsän laidassa.

— Näetkö tuon marionetin, joka heiluu ja riippuu tuon Jättiläistammen oksassa?

— Kyllä näen.

— Hyvä on, lennä nopeaan sinne, ja noki vahvalla nokallasi rikki solmu, josta hän riippuu taivaan ja maan välillä, ja aseta hänet sitten varovasti nurmikolle tammen juurelle.

Kotka lensi pois ja palasi kahden minuutin kuluttua.

— Mitä käskitte, sen olen tehnyt.

— Miltä hän näytti? Kuolleeltako vai elävältä?

— Kyllä hän oli kuolleen näköinen, mutta ei hän aivan kuollut voi olla, sillä irroitettuani silmukan, joka kiristi hänen kaulaansa, hengitti hän syvään ja änkytti puoliääneen: "Nyt tuntuu paremmalta...!"

Haltijatar taputti taas kaksi kertaa käsiänsä ja heti astui sisään komea villakoira, joka käveli takajaloillaan, aivan kuin ihminen.

Koira oli puettu komeaan takkiin. Hänellä oli päässään kolmikulmainen, kultanauhoilla koristettu hattu, jonka alta kellertävän tekotukan kiharat valuivat kaulalle, ja takki oli suklaanvärinen, timanttinapeilla varustettu ja siinä oli kaksi suurta taskua, jonne hän pisti ne luupalaset, jotka hänen valtiattarensa lahjoitti hänelle päivällisen aikana, polvihousut karmosiininpunaisesta sametista, silkkisukat ja matalat kengät, takapuolella oli hänellä jonkinlainen sinisestä silkistä tehty sateenvarjon kotelo, jonne sadeilmalla sai pistää häntänsä.

— Joutuun, Medoro! sanoi haltijatar villakoiralle. — Anna heti valjastaa kauniit vaunut vaunuliiteristäni ja aja metsätietä pitkin. Kun saavut Jättiläistammen luo, löydät puolikuolleen marionetin makaavan maassa. Nosta hänet hiljaa ylös, aseta hänet hyvin varovasti vaunun tyynyille ja tuo hänet tänne! Oletko ymmärtänyt?

Villakoira heilutti neljä tai viisi kertaa sinisessä silkkikotelossa olevaa häntäänsä, osoittaaksensa, että oli ymmärtänyt käskyn ja juoksi sitten pois nopeasti kuin kilpa-ajoneuvon.

Vähän sen jälkeen veti hän ulos vaunuliiteristä mitä somimmat, pienet taivaansiniset vaunut, jonka tyynyt olivat täytetyt kanarialinnun höyhenillä ja vuorattu kermavaahdolla ja muroleivoksilla. Sata pientä valkoista hiirtä veti vaunuja ja villakoira istui ajolaudalla läjähyttäen piiskaa oikealle ja vasemmalle, niin kuin kaikki kuskit tekevät pelätessään myöhästäväänsä.

Ei kulunut neljänestuntiakaan, niin jo vierivät vaunut takaisin. Haltijatar oli seisonut ovella odottamassa, ja nyt otti hän marionettiparan syliinsä ja kantoi hänet pieneen huoneeseen, jonka seinät olivat helmistä ja antoi heti kutsua lähiseudun taitavimmat lääkärit.

Lääkärit saapuivat heti, toinen toisensa perästä: ensiksi korppi, sitten pöllö ja viimeksi puhuva sirkka.

— Hyvät herrat, sanoi haltijatar noille kolmelle lääkärielle, jotka seisoivat Pinocchion vuoteen ympärillä, tahtoisin saada teiltä tietää, elääkö tämä onneton marionetti tai onko hän kuollut!...

Tätä kehoitusta seuraten astui korppi ensiksi vuoteen viereen ja koetti Pinocchion valtasuonta, nenää ja pikkuvarvasta ja tehtyään sen oikein perusteellisesti, lausui hän juhlallisesti seuraavat sanat:

— Minun käsitykseni mukaan on marionetti kuollut, mutta jos hän ikävä kyllä ei ole kuollut, on se varma merkki siitä, että hän yhä vielä elää!

— Ikävä kyllä, sanoi pöllö, — olen eri mieltä arvoisan virkaveljeni ja ystäväni kanssa. Minun käsitykseni mukaan marionetti vielä elää, mutta jos hän onnettomuudeksi ei enää ole elossa, niin on se varma merkki siitä, että hän todellakin on kuollut.

— Ettekö te sano mitään? kysyi haltijatar puhuvalta sirkalta.

— Minä sanon, että varovainen lääkäri tekee viisaimmasti, jos vaikenee silloin, kun ei tiedä mitä puhuu. Muuten tämä marionetti ei ole mikään uusi ilmiö minulle, me olemme vanhoja tuttuja.

Pinocchiota, joka tähän asti oli maannut liikkumattomana kuin oikea puupalanen, alkoivat puistattaa kylmät väreet, niin että koko sänky alkoi tärinästä.

— Tämä marionetti, jatkoi puhuva sirkka, on oikea täydellinen veijari...!

Pinocchio avasi silmänsä, vaan sulki ne heti.

— Hän on oikea hutilus, laiskuri, maankiertäjä...

Pinocchio piilotti kasvonsa lakanan alle.

— Tämä marionetti on tottelematon poika, joka ennemmin tai myöhemmin musertaa isäraukkansa sydämen...

Samassa kuului huoneesta omituista ääntä, ikään kuin pidätettyä itkua tai tukahdutettuja nyyhkytyksiä. Voitte arvata miten kaikki hämmästyivät, kun hiukan lakanaa kohotettaessa huomattiin, että se olikin Pinocchio, joka itki ja nyyhki.

— Kun kuollut itkee, on se merkki siitä, että hän on paranemaan päin, sanoi korppi juhlallisesti.

— Todellakin koskee minuun, että minun täytyy vastustaa rakasta ystäväni ja virkaveljeäni, lisäksi pöllö, mutta minä puolestani uskon, että kun kuollut itkee, on se merkki siitä, että hän vastenmielisesti kuolee.

XVII

Pinocchio syö sokerin, mutta ei huoli lääkkeistä, ennen kuin nähdessään haudankaivajien tulevan häntä hakemaan. Sen jälkeen hän valehtelee ja saa rangaistukseksi pitkän nenän.

Heti kun lääkärit olivat jättäneet huoneen, astui haltijatar Pinocchion luokse ja asetettuaan kätensä hänen otsalleen huomasi hän Pinocchiolla olevan kovan kuumeen.

Hän sekoitti heti valkoisen pulverin puoleen lasilliseen vettä, ojensi sen marionetille ja sanoi lempeästi:

— Juo tämä ja parin päivän kuluttua olet terve!

Pinocchio katseli lasia ja irvisteli ja kysyi sitten itku kurkussa:

— Onko se imelää vai karvasta?

— Se on karvasta, mutta se tekee sinulle hyvää.

— Jos se on karvasta, niin en minä sitä huoli.

— Tee minulle mieliksi ja juo se!

— Minä en huoli pahoista juomista.

— Juo nyt, ja juotuasi tämän kaikki, annan sinulle sokeripalasan, niin poistuu paha maku suustasi!

— Missä sokeripalanen on?

— Tässä, sanoi haltijatar, ottaen sen pienestä kultaisesta sokerirasiasta.

— Ensiksi tahdon sokeripalasan ja sitten vasta juon sen happamen sekoituksen...

— Lupaatko sen?

— Kyllä...

Haltijatar antoi Pinocchiolle sokeripalasan, jonka tämä nielaisi heti paikalla. Sitten nuoleskeli hän huulensa ja sanoi:

— Voi, jos lääke olisikin sokeria, niin ottaisinpa sitä vaikka joka päivä.

— Pidä nyt lupauksesi ja juo nämä vesipisarot, joista saat terveytesi takaisin.

Pinocchio otti vastenmielisesti lasin käteensä, haisteli sitä hiukan, vei taas suulle, haisteli taas ja sanoi viimeinkin:

— Se on niin pahaa, niin pahaa! Minä en voi sitä juoda.

— Mitenkä voit niin sanoa, vaikka et ole maistanutkaan sitä?

— Miksen voi. Tunnenhan sen jo hajusta. Tahdon vielä yhden sokeripalan... sitten minä sen varmasti juon.

Hyvän äidin ihmeteltävällä kärsivällisyydellä pisti haltijatar vielä pienen sokeripalasan hänen suuhunsa ja ojensi sitten uudelleen lasin hänelle.

— En minä voi sitä näin juoda! — sanoi marionetti irvistellen kaikella tavalla.

— Mikset?

— Sen vuoksi, että tuo tyyny tuolla jaloillani on tiellä.

Haltijatar otti pois tyynyn.

— Ei se auta. En minä näinkään voi sitä juoda.

— Onko jotain muuta esteenä?

— Tuo ovihan on raollaan.

Haltijatar meni ja sulki oven.

— Mutta kuitenkin minä en voi juoda tätä pahaa sekoitusta, huusi Pinocchio ja alkoi itkeä, ihan varmaan minä en voi, en, en!

— Poikani, sitä kadut vielä...

— Se on sama minusta...

— Sinun tautisi on vaarallinen...

- Siitä en välitä.
- Kuumeesi voi parissa tunnissa siirtää sinut tästä maailmasta toiseen...
- Siitä en välitä...
- Etkö pelkää kuolemaa?

— En vähääkään. Enemmän kuolen kuin juon tuota ilkeää lääkettä!

Samassa aukenivat ovet selkoselälleen ja neljä pikimustaa kaniinia astui sisään, kantaen hartioillaan pientä ruumispaaria.

- Mitä te minusta tahdotte? huusi Pinocchio kauhistuneena ja nousi istumaan.
- Me tulemme sinua hakemaan, vastasi suurin kaniineista.
- Minuako hakemaan? Mutta minä en ole vielä kuollut!...

— Et vielä, mutta sinä et elä enää kuin pari minuuttia, koska et ottanut lääkettä, joka olisi poistanut kuumeen!

— Oi, rakas, armas haltijattareni! alkoi marionetti itkien rukoilla. — Antakaa minulle heti lääkelasi... Joutukaa, armahtakaa minua, sillä en tahdo kuolla, en... en tahdo kuolla. —

Ja hän tarttui molemmin käsin lasiinsa ja tyhjensi sen yhdellä siemauksella.

— Täytynee odottaa, sanoivat kaniinit. — Tällä kertaa teimme turhan matkan.

Ja he nostivat taas pienet parit hartioilleen ja läksivät huoneesta, nuristen hiljaa jotain hampaittensa välitse.

Parin minuutin päästä hyppäsi jo Pinocchio pois sängystä, terveenä ja reippaana kuin ennenkin, sillä katsokaapas: puumarionetit sairastuvat hyvin harvoin ja silloinkin paranevat he uskomattoman nopeasti.

Kun haltijatar näki hänen juoksevan huoneessa ja leikkivän ja telmivän iloisena kuin pienen kukonpoikasen, sanoi hän:

- Lääke oli siis sinulle hyväksi?
- Hyväksikö? Sehän teki minut terveeksi.
- Miksi annoit minun niin monesti pyytää ennenkuin otit sen?

— Semmoisia me kaikki pojat olemme. Me pelkäämme lääkkeitä enemmän kuin tautia.

— Hyi häpeä! Poikien pitäisi tietää, että lääkkeet, otettuna ajallaan, pelastaa heidät kovista taudeista, jopa kuolemastakin...

— Voi, vastedes en anna pyytää itseäni niin monta kertaa. Muistan kyllä mustat kaniinit paareineen... ja silloin tartun lasiin ja juon heti lääkkeet...

— Tulepas nyt vähän tänne ja kerro mitenkä oikein jouduit rosvojen käsiin!

— Niin, katsokaas, marionettirehtööri Magniafoco antoi minulle viisi kultarahaa ja sanoi: Tästä saat, vie ne isällesi! — mutta minä tapasinkin maantiellä kissan ja ketun, molemmat oikein kunnan sieluja, jotka sanoivat minulle: — Tahdotko että nämä tukaatit muuttuvat tuhanneksi tai kahdeksi tuhanneksi? Tule kanssamme, me viemme sinut Ihmeniitylle! Ja minä sanoin, menkäämme! ja he sanoivat: — Levätään vähän aikaa "Punaisen kravun" majatalossa ja jatketaan matkaa puoliyön jälkeen. — Mutta kun minä heräsin, eivät he enää olleet siellä, vaan olivat lähteneet matkaansa. Ja minä läksin yksin kulkemaan keskellä yötä, ja oli pilkkosen pimeä. Tapasin maantiellä kaksi rosvoa, jotka olivat kääriytyneet hiilisäkkeihin, ja he sanoivat minulle: — Rahat tänne! — ja minä sanoin: — Ei minulla ole mitään, — sillä kultarahat olin pistänyt kieleni alle, ja yksi rosvoista koetti pistää kätensä minun suuhuni ja silloin purin hänen kätensä poikki ja syljin sen suustani, mutta se minkä syljin ei ollutkaan käsi, vaan kissankäpälä. Ja rosivot alkoivat juosta jäljestäni ja minä edellä ja kyllä minä juoksin, mutta he saivat minut kiinni ja panivat nuoran kaulaani ja ripustivat minut yhteen puuhun tuonne metsään ja sitten he sanoivat: — Huomenna me tulemme tänne, ja silloin täytyy sinun olla kuolleena ja pitää suusi auki, niin että me saamme kultarahat kielesi alta.

— Missä ne kultarahasi nyt ovat? kysyi haltijatar.

— Minä olen ne hukannut, vastasi Pinocchio, mutta hän valehteli, sillä rahat olivat hänen taskussaan.

Mutta tuskin oli hän sen sanonut, niin hänen nenänsä, joka muutenkin oli pitkä, piteni äkkiä monta senttimetriä.

— Minne sinä ne hukkasit?

— Tuonne metsään.

Tämän uuden valheen sanottuaan kasvoi nenänsä vieläkin pitemmäksi.

— Jos olet hukannut ne tänne metsään, sanoi haltijatar, niin mennään etsimään ne. Ei niitä ole vaikea löytää, sillä kaikki mitä tähän metsään hukkuu, saadaan takaisin.

— Ei, mutta jos oikein asiaa ajattelen, sanoi marionetti yhä enemmän sekaantuen, en hukannutkaan rahojani, vaan lääkkeitä ottaessani nielin ne epähuomiossa.

Tästä kolmannelta valheesta kasvoi hänen nenänsä niin kauhean pitkäksi, ettei hän enää voinut kääntyä minnekään päin. Jos hän kääntyi yhdelle päin, töykkäsi nenä sänkyyn tai ikkunaruuuihin, jos hän kääntyi toiselle päin, töykkäsi hän seinää tai ovea kohti ja jos hän päättään nosti vähäisenkin, oli hän vähällä puhkaista haltijattarelta silmän.

Haltijatar katseli häntä ja nauroi.

— Miksi nauratte minulle? kysyi marionetti, hämillään ja levottomana, sillä hänen nenänsä kasvoi ihan näkyvästi.

— Minä nauran sille valheellesi!

— Mistä tiedätte, että minä valehtelin?

— Kyllä tiedän, poikaseni, valheet on helppo tuntea, sillä ne ovat kahta laatua: lyhytjalkaisia valheita ja pitkänenäisiä valheita ja sinun valheesi kuuluu juuri näihin pitkänenäisiin.

Pinocchio häpesi kovasti ja tahtoi piiloutua ja juosta pois huoneesta, mutta kas, sepä ei onnistunutkaan. Hänen nenänsä oli kasvanut niin pitkäksi, ettei hän mahtunut enää ulos ovesta.

XVIII

Pinocchio tapaa taas ketun ja kissan ja lähtee heidän kanssaan Ihmeniitylle neljää kultarahaansa kylvämään.

Sen nyt voitte jo edeltäpäin arvata, että haltijatar antoi marionetin itkeä ja ulvoa runsaan puolen tuntia pitkän nenänsä tähden, joka ei enää mahtunut ulos ovesta. Sen hän teki antaakseen Pinocchiolle kunnan läksytyksen, niin että tämä jättäisi pahan tapansa valehdella, rumin tapa mikä lapsilla voi olla. Mutta kun hän näki miten Pinocchion kasvot olivat muuttuneet, silmät olivat melkein päästä pudota epätoivosta, silloin kävi hänen poikaparkaa sääli ja hän taputti käsiään. Tämän merkin kuullessaan lensi tuhansittain tikkoja ikkunasta sisään, ja ne asettuivat kaikki Pinocchion nenälle ja alkoivat nokkia sitä niin innokkaasti, ettei kulunut montakaan minuuttia, niin jo oli tuo muodottoman suuri nenä kutistunut luonnolliseen kokoonsa.

— Miten hyvä te olette, rakas haltijattareni, sanoi marionetti silmiään pyyhkien, voi miten rakastan teitä!

— Minäkin pidän sinusta, vastasi haltijatar, jos jäät luokseni olen minä sinun hyvä sisaresi ja sinä olet minun pieni veljeni...

— Mielelläni minä jäisin... mutta isäraukkani?

— Olen ajatellut häntäkin. Olen lähettänyt sanan isällesi ja vielä tänä iltana hän on täällä.

— Todellako? huudahti Pinocchio hyppien ilosta. — Voi, rakas haltijattareni, jos sallitte, tahtoisin mielelläni lähteä häntä vastaan. Minä ikävöin sitä hetkeä, jolloin saan suudella ukkoraiskaa, joka on kärsinyt niin paljon minun tähteni.

— Mene vaan, mutta varo ettet eksy! Mene metsätietä, niin varmasti kohtaat hänet.

Pinocchio lähti matkaan, ja heti metsään saavuttuaan alkoi hän juosta kuin villivuohi. Mutta jouduttuaan lähelle Jättiläistammea pysähtyi hän äkkiä, sillä hän oli kuulevinaan kahinaa pensaikosta. Aivan oikein! arvatkaapas ketkä ilmestyivät tielle?... Kettu ja kissa, samat matkatoverit, joiden kanssa hän oli syönyt illallista "Punaisen kravun" majatalossa.

— Mutta hyvänen aika, tuossahan on meidän rakas Pinocchiomme! huudahti kettu, syleillen ja suudellen häntä. — Miten ihmeessä olet tänne joutunut?

— Sepä on pitkä juttu, vastasi marionetti, kerron sen teille toisen kerran. Niin paljon kuitenkin voin teille kertoa, että samana yönä, jolloin minut jätitte yksin majataloon, jouduin minä maantiellä murhaajien käsiin...

— Murhaajien käsiin?... Voi ystävä parka! Ja mitä ne sinusta tahtoivat.

— He tahtoivat varastaa kultarahani.

— Sen roistot! sanoi kettu.

— Sen roistot! toisti kissa.

— Mutta minä pakenin, jatkoi marionetti kertomistaan, ja he jäljestä, kunnes saivat minut kiinni ja ripustivat minut tämän tammen oksaan...

Ja Pinocchio osoitti jättiläistammea, joka oli kahden askeleen päässä siitä.

— Onko kuultu mokomaa? huudahti kettu. — Miten katala tämä maailma onkaan, jossa elämme! Mistä me kunnialliset ihmiset enää voimme löytää rauhallisen olinpaikan?

Heidän siinä puhellessaan huomasi Pinocchio, että kissa ontui oikealla etujalallaan, ja että koko kypälää kynsineen kaikkineen ei ollutkaan. Hän kysyi sen vuoksi:

— Mihin on kypäläsi joutunut?

Kissa aikoi vastata, mutta hämmentyi. Kettu ehätti kiireellä sanomaan:

— Minun ystäväni on niin kovin ujo, senvuoksi hän ei vastaa. Minä teen sen hänen sijastaan. Tiedä siis, että noin tunti sitten kohtasimme maantiellä vanhan suden, joka oli melkein tiedoton nälästä ja se kerjäsi meiltä almua. Mutta meillä ei ollut edes kalanruotoa antaa hänelle, mutta mitä tekikään silloin ystäväni, jolla totisesti on Caesarin sydän. Ajattele, hän puraisi omilla hampaillaan etukypälänsä poikki ja heitti sen tuolle nälkäiselle eläinparalle.

Sanoessaan tämän pyyhki kettu kyyneleen silmästään.

Pinocchiokin liikuttui tästä ja astuen kissan luokse kuiskasi tämän korvaan:

— Jos kaikki kissat olisivat sinun kaltaisiasi, miten onnellisia olisivatkaan rotat!

— Mutta mitä sinä teet näillä mailla? kysyi kettu marionetilta.

— Minä odotan isääni, joka voi saapua minä hetkenä tahansa.

— Entä kultarahasi?

— Ne ovat yhä vielä taskussani, paitsi sitä yhtä, jolla maksoin illallisenne "Punaisen kravun" majatalossa.

— Ja ajattelepas, että sinulla huomenna voisi olla kaksituhatta kultarahaa näiden neljän sijasta. Miksi et seuraa neuvoani? Miksi et kylvä niitä Ihmeniitylle?

— Tänään en mitenkään voi mennä sinne, mutta joskus muulloin.

— Silloin se jo voi olla myöhäistä! sanoi kettu.

— Miten niin?

— Niin, sen niityn on eräs korkea-arvoinen herra ostanut ja huomisesta asti ei hän salli kenenkään kylvää sinne rahoja.

— Mitenkä pitkä on täältä Ihmeniitylle?

— Tuskin kahta kilometriä. Tuletko mukaan? Puolessa tunnissa olet siellä, ja jos kylvät heti kultarahasi, voit muutamien minuuttien päästä saada ne kaksituhattasi ja vielä tänä iltana palaat kotiisi taskut täynnä. Tuletko mukaan?

Pinocchio viivyteli vähän vastaustaan, sillä hän tuli ajatelleeksi haltijatarta ja vanhaa Geppettoa ja puhuvan sirkan varoituksia, mutta lopputuloksena oli kuitenkin se, että hän teki niin kuin kaikki muutkin pojat, joilla ei ole oikeudentuntoa eikä sydäntä paikallaan: hän keikautti niskaansa ja sanoi kissalle ja ketulle:

— Hyvä on, lähtekäämme, minä seuraan teitä.

Ja niin he lähtivät.

Käveltyään puolen päivää saapuivat he kaupunkiin, jonka nimi oli "Tyhmeliinien pyydys". Jo ensi silmäyksellä huomasi Pinocchio, että kaikki kadut olivat täynnä karvattomia koiria, jotka haukottelivat nälästä, hiljan kerittyjä lampaita, jotka värisivät kylmästä, heltattomia kanoja, jotka kerjäsivät maissijyvästä, suuria perhosia, jotka eivät voineet lentää, sillä he olivat myyneet kirjavat siipensä, pyrstöttömiä paratiisilintuja, jotka häpesivät näyttää itseään, ja äkäisiä fasaaneja, jotka ainiaaksi olivat kadottaneet kullalle ja hopealle kimaltelevat höyhenensä.

Tämän kerjäläisjoukon läpi ajoi aina silloin tällöin jotkut herrasvaunut, joissa istua vetelehti kettu tai ilkeä harakka tai joku petolintu.

— Mutta missä on Ihmeitten niitty? kysyi Pinocchio.

— Parin askeleen päässä täältä.

Astuttuaan ulos kaupungin portista pysähtyivät he todellakin autiolle niitylle, joka oli aivan samanlainen kuin kaikki muutkin niityt.

— Kas niin, nyt olemme perillä, sanoi kettu marionetille.

— Kumarru nyt alas ja kaiva pieni kuoppa maahan ja pane kultarahasi siihen!

Pinocchio totteli. Hän kaivoi kuopan, pisti sinne neljä kultarahaa, jotka hänellä vielä olivat ja täytti sitten kuopan mullalla.

— Ja nyt, sanoi kettu, haet lähimmältä lähteeltä ämpärillisen vettä, jolla kastelet maan siltä kohdalta, johon kylvit.

Pinocchio läksi lähteelle, mutta kun ei hänellä ollut ämpäriä, riisui hän toisen kenkänsä, täytti sen vedellä ja kasteli sillä kuopan päällä olevan mullan. Sitten hän kysyi:

— Onko mitään muuta tehtävää?

— Ei mitään, vastasi kettu. — Nyt voimme mennä matkaamme. Mutta palaa sinä tänne takaisin kahdenkymmenen minuutin päästä, sillä silloin on puu jo kohonnut maasta, oksat täynnä kultarahoja.

Marionettiparka ylen ihastuneena, kiitteli tuhatkertaisesti kettua ja kissaa, luvaten antaa heille komeat lahjat.

— Emme me huoli mitään lahjoja, vastasivat molemmat vekkulit. — Meidän ainoa toivomme oli opettaa sinulle miten vaivaa näkemättä voi päästä rikkaaksi ja nyt olemme tyytyväisiä.

Tämän sanottuaan ottivat he hyvästit Pinocchiolta, toivottivat hänelle runsasta saalista ja menivät sitten matkoihinsa.

XIX

Pinocchion kultarahat varastetaan ja häntä rangaistaan senvuoksi neljän kuukauden vankeudella.

Palattuaan kaupunkiin alkoi marionetti laskea minuutteja ja kun hänestä tuntui että määräaika oli kulunut, lähti hän aika kyytiä takaisin Ihmeniitylle.

Ja kulkiessaan kiireisin askelin tykytti hänen sydämensä kovaa tik, tak, tik, tak, aivan kuin salinkello olisi tiksuttanut. Hän ajatteli hiljaa itsekseen:

— Mitäs, jos tuhannen sijaan löytäisinkin puun oksilta kaksituhatta? Jos kahdentuhannen sijasta löytäisinkin viisituhatta? ei mutta, jos viidentuhannen sijasta sieltä löytäisin satatuhatta? Kylläpä minusta silloin tulisi suuri herra! Hankkisin itselleni komean palatsin, tuhannen puuhevosta ja tuhannen leikkitalia ja kellarin, joka olisi täynnä ruusulikööriä ja kirsikkaviiniä, ja kirjaston, joka olisi täynnä makeisia, torttuja, kakkuja, mantelileivoksia ja kermahyytelöä.

Näissä mietteissään hän oli saapunut aivan Ihmeniityn reunalle. Hän pysähtyi katsomaan näkisikö sattumalta jo etempää oliko puunoksat kultarahoja täynnä, mutta hän ei nähnyt mitään. Hän kulki vielä sata askelta eteenpäin — ei mitään, hän astui niitylle... meni sille paikalle asti, jonne hän oli kuopan kaivanut — ei mitään. Nyt tuli hän oikein totiseksi ja unohtaen hyvän kasvatuksen ja käytöksen, otti hän toisen kätensä taskustaan ja raappasi aikalailta päätään.

Samassa hän kuuli kovan naurunrähähdyksen ja katsoessaan ylös huomasi hän suuren papukaijan, joka istui puussa, nykien itsestään niitä muutamia höyheniä, joita vielä oli jäljellä.

— Mitä sinä naurat? kysyi Pinocchio harmissaan.

— Nyppiessäni höyheniäni satuin kutittamaan itseäni siipieni alta, se minua nauratti.

Marionetti ei vastannut. Hän meni lähteelle ja täytti kenkensä vedellä ja kasteli vielä kerran mullan, joka peitti kultarahat.

Silloin kajahti autiolla nurmikolla uusi naurunhohotus, vielä äskeitä nenäkkäämpänä.

— Tahtoisinpa vihdoinkin tietää, huusi Pinocchio raivostuneena, mitä sinä naurat, huonosti kasvatettu papukaija.

— Minä nauran tyhmeliineille, jotka uskovat kaikkea leikkiä ja antavat viisaimpien narrata itseään.

— Ehkä tarkoitat minua?

— Niin, sinua juuri tarkoitankin, Pinocchio-parka, sinua, joka olet niin yksinkertainen, että luulet kultarahoja voitavan kylvää ja kasvattaa peltoon, niin kuin kylvetään papuja ja pumppuja. Niin uskoin minäkin kerran ja siitä saan nyt kärsiä. Nyt tiedän (vaikka liian myöhään) että täytyy tehdä työtä ja ansaita omien kättensä töillä rahoja, jos toivoo saavansa muutamankaan kolikon kokoon.

— En minä ymmärrä sinua, sanoi marionetti, joka jo alkoi pelosta vapista.

— Kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä! Minä selitän tarkemmin. Tiedä siis, että sinun ollessasi kaupungissa, palasivat kissa ja kettu tänne niitylle, ottivat haudatut kultarahat ja pakenivat kuin tuulen nopeudella. Mies se, joka heidät kiinni saa!

Pinocchio jäi seisomaan suu auki, mutta kun hän ei uskonut papukaijan sanoja toisiksi, alkoi hän käsin ja kynsin kaivaa maata siitä paikasta, jota oli kastellut. Ja hän kaivoi kaivamistaan, kaivoi kuopan niin syväksi, että olkilyhde olisi voinut siinä suorana seisoa: mutta kultarahoja ei siellä ollut.

Epätoivon valtaamana palasi hän juoksujalassa kaupunkiin ja meni suoraa päätä tuomarin luokse ilmiantamaan nuo molemmat petturit, jotka olivat häneltä varastaneet.

Tuomarina oli vanha gorillan sukuinen apina, jonka korkea ikä ja valkoinen parta teki hyvin kunnioitettavan näköiseksi, mutta ehkä siihen vaikuttivat lasittomat kultasankaiset silmälasitkin, joita hän käytti heikentyneitten silmiensä vuoksi.

Pinocchio selitti tarkasti tuomarille ilkeän petoksen, jonka uhriksi oli joutunut, hän ilmaisi pahantekijöiden etu- ja sukunimet ja erityiset tuntomerkit, lopettaen selityksensä oikeutta vaatimalla.

Tuomari kuunteli häntä hyvin ystävällisenä, seuraten tarkkaavaisena kertomusta, ja tuli lopulta oikein liikutetuksi. Kun ei marionetilla ollut muuta lisättävää, ojensi hän kätensä ja soitti kelloa.

Tämän soiton kuultuaan astui heti kaksi santarmiksi puettua verikoiraa sisään.

Tuomari viittasi Pinocchioon ja sanoi: — Tuolta lurjukselta on varastettu neljä kultarahaa, ottakaa hänet kiinni ja heittäkää hänet heti vankeuteen!

Kuullessaan tämän päättömän tuomion jäi marionetti seisomaan kuin kivettyneenä ja aikoi ruveta vastustamaan, mutta santarit tukkivat hänen suunsa turhan ajanhukan vuoksi ja veivät hänet putkaan.

Ja siellä hän sai istua neljä pitkän pitkää kuukautta ja siellä hän istuisi vieläkin, ellei eräs onnellinen sattuma olisi häntä sieltä pelastanut. Nuori keisari, joka hallitsi tätä kaupunkia, oli saanut loistavan voiton vihollisistaan ja sen johdosta käski hän panna toimeen suuret, yleiset juhlat, ilotulitukset, kilpa-ajot, ja polkupyöräkilpailut ja vielä suuremmaksi ilon osoitukseksi avattiin kaikkien vankiloiden ovet ja vangit päästettiin vapaiksi.

— Jos kaikki muut lähtevät vankilasta, tahdon minäkin ulos, sanoi Pinocchio vanginvartijalle.

— Ei, te ette pääse, vastasi vanginvartija, sillä te ette kuulu samaan seuraan.

— Pyydän anteeksi, sanoi Pinocchio, minä olen myöskin pahantekijä.

— Vai niin, siinä tapauksessa olette aivan oikeassa, sanoi vanginvartija kohteliaasti nostaen lakkia, avasi vankilan portit ja antoi hänen juosta matkoihinsa.

XX

Vapautuneena vankilasta aikoo hän palata haltijattaren talolle, mutta maantiellä kohtaa hän kauhean ison käärmeen ja tarttuu lopulta kiinni ketunrautoihin.

Kuvitelkaapas Pinocchion iloa kun hän taas tunsii olevansa vapaana! Ajattelematta sitä tai tätä lähti hän heti kaupungista ja löysikin sen tien, joka johti haltijattaren talolle.

Oli ollut sateiset ilmat ja sen vuoksi oli maantie yhtenä ainoana rapakkona, jonne vajosi melkein polviin saakka.

Mutta siitä ei marionetti välittänyt.

Hän paloi ikävästä saada nähdä isänsä ja pienen kultakutrisen sisarensa, sen vuoksi hän loikkasikin kuin vinttikoiraa, niin että maantien rapa räiski hänen hatulleen asti. Ja juostessaan hän ajatteli itseksensä:

— Kyllä on onnettomuus minua seurannut! Mutta sen olen ansainnutkin! sillä olen itsepäinen ja tottelematon. Kaikessa tahdon tehdä oman mieleni mukaan, kuulematta niitä, jotka minua rakastavat ja ovat tuhatkertaa viisaammat kuin minä... Mutta tästä hetkestä saakka alan elää uutta elämää ja tahdon olla tottelevainen ja hyvä poika! Olen todellakin tullut huomaamaan, että tottelemattomien poikien käy huonosti, eivätkä he koskaan onnistu missään. Voi, miten isäni on saanut minua odottaa! Onkohan hän vielä haltijattaren luona. On jo pitkä aika siitä, kun sinut viimeksi näin, isäkultani, minä ihan kuolen ikävästä päästäkseni sinua hyväilemään, minä ihan tukahdutan sinut suudelmillani. Antaneekohan haltijatar anteeksi pahan mielen, jonka hänelle olen saattanut? Kun ajattelen miten paljon hyvyttä haltijatar on minulle osoittanut! Häntä saan kiittää siitäkin, että tänään olen elossa! Onkohan koko maailmassa kiittämättömämpää ja sydämettömämpää poikaa kuin minä?

Näitä puhuessaan pysähtyi hän äkkiä kauhistuneena, peräytyen neljä askelta taaksepäin.

Mitä luulette hänen nähneen?

Hän näki suuren käärmeen makaavan poikittain tiellä, viheriänahkaisen käärmeen, jonka silmät iskivät tulta, ja jonka terävä pyrstö savusi kuin uuninpiippu.

On mahdoton kuvaila marionetin pelästystä. Ensiksi juoksi hän puolen kilometriä takaisin ja istuutui sitten kiviraunioille odottamaan siksi kunnes käärme suvaitsi mennä matkoihinsa ja jättää tien avoimeksi.

Hän odotti tunnin, kaksi, kolme tuntia, mutta yhä pysyi käärme paikallaan ja hyvin, hyvin kaukaa loistivat sen punaiset tulisilmät ja savupatsas kohosi sen pyrstöpästä.

Viimeinkin koetti Pinocchio rohkaista itseään, lähestyi käärmettä parin askeleen päähän ja sanoi äänellä, jonka hän koetti tehdä niin lempeäksi ja suloiseksi kuin mahdollista:

— Anteeksi, herra käärme, ettekö tahtoisi olla niin hyvä ja siirtyä hiukan syrjemmäksi, vain niin paljon, että minä pääsisin ohitsenne?

Yhdentekevää olisi ollut puhua seinälle. Käärme ei liikahtanutkaan.

Pinocchio jatkoi yhtä lempeällä äänellä:

— Tietäkää, herra käärme, että minun pitäisi joutua kotiin, siellä isäni odottaa minua, enkä minä ole nähnyt häntä pitkiin aikoihin... Väistykaa nyt hiukan, että voin jatkaa matkaani!

Hän odotti jotain merkkiä vastaukseksi kysymykseensä, mutta turhaan. Päinvastoin käärme, joka tähän saakka oli ollut hyvin eloisan ja pirteän näköinen, nyt äkkiä oli aivan jäykkä ja kankea. Silmäluomet olivat painuneet kiinni ja pyrstö oli lakannut nytkähtelemästä.

— Olisikohan se todellakin kuollut? kysyi Pinocchio hieroen käsiään ihastuksesta, ja arvelematta sen enempää päätti hän kiivetä käärmeen yli ja jatkaa toiselta puolen matkaansa. Mutta hän oli tuskin ehtinyt kohottaa jalkansa, niin jo ponnahtaa käärme ylös kuin jännitetty vieteri ja kun marionetti pelästyksissään aikoi vetäytyä takaisin, kompastui hän ja kaatui suinpäin rapakkoon.

Kaiken lisäksi kävi niin hullusti, että hän jäi seisomaan päälleen rapakkoon ja jalat ilmaan ojennettuina.

Kun käärme näki marionetin seisovan päällään ja päristelevän jalkojaan ilmassa kuin tuulimylly, alkoi häntä naurattaa ja hän nauroi ja nauroi niin kauan, että lopulta joku suoni hänen rinnassaan katkesi — ja tällä kertaa hän todellakin kuoli.

Ja nyt alkoi Pinocchio taas juosta, toivoen joutuvansa ennen yötä haltijattaren talolle. Mutta kun hän ei enää jaksanut vastustaa kovaa nälkäänsä, kiipesi hän erääseen tien vieressä olevaan viinitarhaan, aikoen poimia pari rypälettä. Mutta sitä ei hänen olisi pitänyt tehdä!

Hän oli tuskin ehtinyt ensimmäiselle viiniköynnökselle, naksis! hän tuntee kahden terävän raudan puristavan jalkojansa, niin että hänen silmissään alkoivat kuu, aurinko ja kaikki tähdet tanssia.

Marionetti parka oli tarttunut ketunrautoihin, jotka joku talonpoika oli asettanut puutarhaansa toivoen saavansa kiinni jonkun niistä näädistä, jotka olivat kaikkien lähiseudun kanatarhojen kauhuna.

XXI

Viinitarhan omistaja ottaa kiinni Pinocchion, ja pakottaa hänet olemaan kanatarhansa vahtikoirana.

Sen nyt kaikki arvaatte, että Pinocchio alkoi itkeä ja ulista ja voitotella. Mutta turhat olivat itkut ja valitukset, sillä lähellä ei ollut ainoatakaan ihmisasuntoa ja maantielläkään ei kulkenut yhtään elävää sielua.

Yökin oli jo käsissä.

Joko ketunrautojen tuottamasta tuskasta, tai sitten siitä pelosta että oli aivan yksin autiolla tasangolla, oli marionetti vähällä mennä tainnoksiin, mutta silloin hän samassa näki tulikärpäsen lentävän pänsä yli. Hän huusi sitä luokseen ja sanoi:

— Voi, pieni tulikärpäseni, ole minulle armollinen ja pelasta minut tästä rangaistuksesta!

— Poika parka! vastasi tulikärpänen, pysähtyen lennossaan häntä katselemaan. — Miten ihmeessä sinä olet tarttunut noihin rautoihin?

— Minä aion poimia muutamia viinirypäleitä tuosta köynnöksestä, sitten...

— Olivathan rypäleet sinun?

— Ei...

— Kuka on opettanut sinua ottamaan toisten omaisuutta?

— Minun oli niin nälkä...

— Nälkä, poikaseni, ei ole niin pätevä syy, että sen nojalla voimme anastaa toisten omaa.

— Se on totta, se on totta! huusi Pinocchio itkien, mutta minä en enää milloinkaan tee niin.

Samassa silmänräpäyksessä keskeytyi puhelu hiljaisesta askelten kopinasta, joka läheni. Se oli viinitarhan omistaja, joka tuli hiipien varpaillaan katsomaan, oliko joku näädistä, jotka öiseen aikaan söivät hänen kanojaan, joutunut ketunrautoihin.

Suuri oli hänen hämmästyksensä, kun hän takin alla kantamansa lyhdyn valossa huomasi pojan tarttuneen ansaan toivotun näädän asemasta.

— Vai sinä sen varkaanalku! huudahti talonpoika vihaisena, sinäkö se näpisteletkin minun kananpoikiani?

— En minä ole, en minä ole! huusi Pinocchio nyyhkien. — Tahdoin vain poimia muutamia rypäleitä.

— Se, joka varastaa rypäleitä, osaa myös varastaa kanoja. Odotapas vaan, kyllä saat sellaisen läksytyksen, että sen vastakin muistat.

Hän avasi ketunraudat, tarttui marionettia niskasta ja kantoi hänet sillä tavalla kotiin, niin kuin minkäkin juottovasikan.

Saavuttuaan talonsa pihamaalle, heitti hän Pinocchion nurmikolle, asetti jalkansa hänen niskalleen ja sanoi:

— On jo myöhä ja minä tahdon panna maata. Huomenna tehdään selvä asiasta. Mutta koska vahtikoirani kuoli juuri tänään, saat mennä heti hänen paikalleen. Saat nyt olla talonkoirana.

Sanottu ja tehty. Hän pani Pinocchion kaulaan messinkipiikkisen kaulapannan ja kiristi sen niin kireälle, ettei sitä voinut vetää pään yli pois. Kaulapannasta riippui pitkä seinään kiinnitetty rautaketju.

— Jos yöllä alkaa sataa, sanoi talonpoika, voit kömpiä tuohon koppiin, siellä ovat yhä vielä ne samat oljet, jotka neljän vuoden ajan olivat koiraparallani vuoteena. Jos sattuisi niin onnettomasti, että tulisi varkaita, niin älä unohda kuunnella tarkasti ja haukkua!

Tämän viimeisen varoituksen annettuaan meni talonpoika sisään, ja sulki vielä ovensa varmuusketjuilla. Sillä aikaa makasi Pinocchio-parka kokoonkyrystyneenä nurmikolla, puolikuolleena kylmästä ja pelosta. Vähän väliä hän pisti onnettomana kätensä kiristävän, kovasti puristavan kaulapannan sisään ja sanoi itkien:

— Se oli oikein minulle! Sittenkin sen ansaitsin. Olen tahtonut olla laiskottelija, maankiertäjä... olen seurannut huonojen toverien neuvoja ja sen vuoksi ei minulla ole onnea missään. Jos olisin ollut hyvä poika niin kuin muut, jos minulla olisi ollut halu lukea ja tehdä työtä, jos olisin pysynyt kotona isäni luona, niin enpä nyt olisi ulkona taivasalla, talonpojan vahtikoirana... Oi, jos saisın syntyä maailmaan uudestaan! Mutta nyt on liian myöhä katua. Kärsivällisyyttä vaan!

Tämän sanottuaan kömpi hän koirankoppiin ja nukkui.

XXII

Pinocchio keksii varkaat ja palkinnoksi uskollisuudestaan pääsee vapaaksi.

Nukuttuaan makeasti ainakin kaksi tuntia heräsi hän puoliyön aikaan siihen, että kuuli pihalta hiljaista kuiskutusta, tissutusta ja tassutusta. Hän pisti nenännipukkansa ulos koirankopin suusta ja näki pihalla neljä mustaa kissannäköistä eläintä, kokoontuneena neuvotteluun. Mutta kissoja ne eivät olleet, vaan näätiä, pieniä petoeläimiä, jotka ovat hyvin ahneita munille ja nuorille kananpojille. Yksi näistä näädistä erosi tovereistaan, astui koirankopin suulle, ja sanoi hiljaa:

— Hyvää iltaa, Melampo.

— Ei minun nimeni ole Melampo, vastasi marionetti.

— Kuka sinä olet?

— Minä olen Pinocchio.

— Ja mitä sinä täällä teet?

— Olen täällä talonvahtina.

— Missä Melampo on, minne vanha talonkoira on joutunut, joka asui tässä kopissa?

— Hän kuoli aamulla.

— Kuoliko? Koira parka! Hän oli hyvin hyvä! Mutta kasvoistasi päättäen näytät sinäkin olevan kunnan koira!

— Pyydän anteeksi, mutta en minä ole koira!

— Mikä sitten olet?

— Minä olen marionetti.

— Mutta olet täällä talonvahtikoirana?

— Ikävää kyllä, syntieni tähden...

— Hyvä on, minä ehdotan sinulle saman sopimuksen, joka meillä oli autuaan Melampo-vainaan kanssa, siihen sinä kyllä tyydyt.

— Mitkä ovat ehdot?

— Me käymme niin kuin ennenkin kerran viikossa kanakopissa ja viemme sieltä kahdeksan kanaa. Näistä kanoista me itse syömmе seitsemän, ja yhden me annamme sinulle, mutta sillä ehdolla tietysti, että sinä olet nukkuvinasi etkä hauku vähääkään, etkä herätä isäntääsi.

— Niinkö Melampokin teki? kysyi Pinocchio.

— Aivan varmaan, ja me tulimme aina hänen kanssaan hyvin toimeen. Nuku siis hyvässä rauhassa ja ole varma siitä, että ennen kuin lähdemme täältä, jätämme koppisi eteen valmiiksi nypityn kanan, siitä saat huomiseksi aamiaisen. Olemmeko ymmärtäneet toisemme.

— Liiankin hyvin! vastasi Pinocchio pudistaen päätänsä uhkaavasti, niin kuin olisi tahtonut sanoa: — Odottakaa vaan, kyllä tästä vielä puhutaan!

Kun siis näädät uskoivat olevansa varmoja asiastaan, menivät he suoraa päätä kanahuoneeseen, joka olikin aivan koirankopin vieressä. Hampaillaan ja kynsillään he saivat suljetun puuoven aukaistuksi ja pujahtivat sisään, toinen toisensa perästä. Mutta tuskin he olivat päässeet sisään, niin lyötiin ovi aika paukauksella kiinni.

Pinocchio sen sulki. Mutta hän ei ollut vielä siihenkään tyytyväinen, vaan vieritti varmuuden vuoksi vielä suuren kiven oven eteen.

Ja sitten hän alkoi haukkua aivan kuin vahtikoira: hau, hau, hau.

Tämän äänen kuullessaan karkasi talonpoika ylös sängystään, otti pyssyn käteensä, astui ikkunan luo ja kysyi:

— Mitä on tapahtunut?

— Täällä on varkaita! vastasi Pinocchio.

— Missä ne ovat?

— Kanahuoneessa.

— Minä tulen paikalla.

Ja heti olikin jo talonpoika alhaalla. Hän kiiruhti juoksujalassa kanahuoneelle, otti kiinni kaikki neljä näätä, pisti ne säkkiin ja sanoi sitten hyvin tyytyväisenä:

— Sainpa teidät viimeinkin käsiini! Voisinpa nyt rangaista teitä, mutta niin pitkävihainen en ole. Tyydyn siihen, että vien teidät naapurikylän ravintolan isännälle, hän nylkee teidät ja valmistaa teistä sitten jänispaistin hapankastikkeen kanssa. Se on kunnia, jota ette ole ansainneet, mutta jalomieliset ihmiset eivät välitä pikkuasioista...

Sen jälkeen meni hän Pinocchion luo ja oikein hyväili häntä, sitten hän kysyi muun muassa:

— Mitenkä sinä sait vihiä näiden pikku veijarien liitosta? Ja kun ajattelen, että Melampo, minun uskollinen vahtini, ei milloinkaan huomannut mitään!

Nyt olisi marionetti voinut puhua mitä tiesi, tai toisin sanoen, hän olisi voinut ilmaista koiran ja näätien häpeällisen sopimuksen, mutta hän muisti että koira oli kuollut ja ajatteli sen vuoksi näin:

— Mitä hyödyttää syyttää kuolleita? Kuollut on kuollut, ja paras on jättää heidät rauhaan.

— Olitko valveilla vai nukuitko, kun näädat tulivat pihalle? kyseli talonpoika edelleen.

— Minä nukuin, vastasi Pinocchio, mutta näätien kuiskailemisesta heräsin ja yksi niistä tuli minun luokseni kopille ja sanoi: "Jos lupaat ettet hauku etkä herätä herraasi, annamme sinulle valmiiksi nypityn kananpojan." Ajatelkaapa! Olivat niin hävyttömiä, että tekivät minulle sellaisen ehdotuksen! Tietäkää, että niin marionetti kuin olenkin, ja vaikka minussa on kaiken maailman pahat tavat, niin en kuitenkaan milloinkaan antaisi apuani epärehellisille ihmisille.

— Hyvin sanottu, poikani! huudahti talonpoika, taputtaen häntä olkapäälle. — Se on sinulle kunniaksi, ja mielisuosioni osoitteeksi vapautan sinut heti ja saat palata kotiisi.

Ja hän irroitti kaulanauhan.

XXIII

Pinocchio itkee kauniin kultakutrisen tytön kuolemaa. Hän tapaa kyyhkysen, joka vie hänet merenrannalle, siellä hän heittäytyy veteen auttaakseen isäänsä Geppettoa.

Kun Pinocchio ei enää tuntenut kaulapannan kuristavan kaulaansa, alkoi hän juosta pitkin peltoja, eikä pysähtynyt hetkeksikään, ennen kuin oli päässyt maantielle, joka johti haltijattaren talolle.

Saavuttuaan isolle maantielle, nousi hän kivelle, jolta tarkasteli näkisikö metsää, jossa hän onnettomuudekseen oli tavannut ketun ja kissan. Aivan selvästi hän sen erottikin, ja yli muitten puiden näkyi Jättiläistammi, jossa hän oli riippunut nuora kaulassa, mutta vaikka hän olisi kuinka tarkkaan katsonut, ei hän nähnyt taloa, jossa kultakutrisen tyttö asui.

Silloin hänet valtasi surullinen aavistus, ja hän alkoi juosta minkä jaksoi ja muutamassa minuutissa hän oli nurmikolla, jolla valkoinen talo ennen sijaisi. Mutta valkoista taloa ei ollut enää. Sen sijasta oli siellä pieni marmorinen kivi, johon oli kirjoitettu seuraava surullinen hautakirjoitus:

Tässä lepää
kultakutrisen tyttö,
hän kuoli surusta
kadotettuaan pienen
rakkaan veljensä Pinocchion.

Saatte itse kuvitella mielessänne miten surulliseksi marionetti tuli murheellisena tavattuaan nuo sanat. Hän heittäytyi suulleen maahan, suuteli marmorista hautakiveä ja puhkesi valtavaan itkuun. Hän itki koko yön ja vielä seuraavan aamun. Aamun sarastaessa hän itki vielä, vaikkei silmistä lähtenyt enää kyyneltäkään. Hänen huutonsa ja valituksensa olivat niin haikeat ja sydäntä särkevät, että kaikkien lähiseudun kukkuloiden kaiku vastasi niihin.

Ja hän sanoi itkien:

— Oi haltijattareni, miksi kuolit? Miksi en minä saanut kuolla edestäsi, minä joka olen niin paha, sinä sitä vastoin aina olit hyvä? Ja missähän isäni on? Oi haltijattareni, sano minulle mistä hänet voin löytää, sillä tahdon ikiajoiksi jäädä hänen luokseen, enkä milloinkaan jätä häntä, en milloinkaan, milloinkaan! Oi haltijattareni, sano minulle ettet ole kuollut! Jos sinä todellakin pidät minusta... jos pidät pienestä veljestäsi, niin herää taas eloon... tule samaksi kuin ennen olit. Eikö sinulla ole paha mieli, nähdessäsi minut yksinäni, kaikkien hylkäämänä! Jos rosvot tulevat, ripustavat he minut taas puuhun... ja silloin minä todellakin kuolen. Mitä tahdot, että minä teen yksinäni tässä maailmassa? Kuka antaa minulle ruokaa, kun minulla ei ole isää eikä äitiä? Missä nukun yöni? Kuka minulle ompelee uuden takin? Oi, monta, monta tuhatta kertaa mieluummin minäkin kuolisin! Voi, minä tahtoisin kuolla, voi, voi, voi!

Näin valittaessaan hän alkoi repiä tukkaansa, mutta voi, tukka olikin puusta, niin ettei hän voinut

edes vetäistä sormiaan sen läpi.

Samassa hän näki suuren kyyhkynen lentävän ilmassa päänsä päällä, se pysähtyi siivet levällään ja huusi hänelle korkeudesta:

— Sano lapseni, mitä teet siellä alhaalla?

— Etkö sitä näe! Minä itken! Pinocchio vastasi ja kohotti päänsä ääntä kohti, hieroen silmiään hihaansa.

— Sano minulle, kyyhkynen jatkoi — etkö tunne sattumalta toveriesi joukossa Pinocchio nimistä marionettia?

— Pinocchio? Sanoitko Pinocchio? toisti Pinocchio nousten ylös yhdellä hyppäyksellä. — Pinocchio olen juuri minä.

Tämän vastauksen kuultuaan laskeutui kyyhkynen nopeasti alas ja istuutui maahan. Se oli kalkkunaa suurempi.

— Tunnet siis myöskin Geppetton? hän kysyi marionetilta.

— Tunnenko hänet? Isä-raukkanihan hän on. Onko hän ehkä puhunut minusta sinulle? Vietkö minut hänen luokseen? Elääkö hän vielä? Armahda minua, vastaa, onko hän vielä elossa?

— Neljä päivää sitten erosin hänestä meren rannalla.

— Mitä hän siellä teki?

— Hän rakensi itselleen pientä venettä, jolla aikoi mennä valtameren yli. Jo neljä kuukautta on ukkoparka kulkenut ympäri maailmaa etsien sinua. Mutta kun hän ei ole onnistunut sinua löytämään, on hänen päähänsä pistänyt lähteä sinua hakemaan kauempaa uuden maailman mantereelta.

— Miten pitkälti on täältä meren rannalle? Pinocchio kysyi hyvin huolissaan.

— Enemmän kuin tuhat kilometriä.

— Tuhat kilometriä? Oi, kyyhkys-kultani, olisipa minulla sinun siipesi!

— Jos tahdot, niin minä kannan sinut sinne.

— Miten?

— Selässäni tietysti. Oletko hyvin painava?

— Painavako? Vielä mitä! Olen kepeä kuin höyhen.

Pitemmittä puheita Pinocchio hyppäsi kyyhkynen selkään, asettui siihen hajareisin istumaan ja huusi hyvin tyytyväisenä: "Hop, hei, hevoseni, nyt on kiire matkalle!"

Kyyhkynen otti vauhtia ja muutamassa minuutissa he olivat korkealla ilmassa, melkein pilvien tasalla. Marionetti oli utelias katsomaan, miltä maailma näin korkealta näyttäisi, ja hän kurotti hiukan päätään, mutta häntä alkoi heti niin pelottaa ja pyörryttää, että peläten putoavansa hän kietoi molemmat käsivartensa hyvin, hyvin lujasti höyhenisen hevosenensa kaulan ympäri.

He lensivät koko päivän. Illan tullessa kyyhkynen sanoi:

— Minua janottaa niin kovin!

— Ja minun on kovin nälkä, lisäsi Pinocchio.

— Viivytään vähän aikaa tuossa kyyhkyslakassa ja sitten taas pian lähdetään edelleen, niin että huomenna aamun sarastaessa olemme meren rannalla.

He astuivat sisään asumattomaan kyyhkyslakkaan, jossa ei ollut muuta kuin pesuvadillinen vettä ja korillinen peltoherneitä.

Koko ikänsä oli marionetti inhonnut peltoherneitä, hän väitti että ne oksennuttivat häntä ja pilasivat hänen vatsansa, mutta tänä iltana hän söi niitä niin paljon että oli ihan haljeta, ja syötyään melkein kaikki hän kääntyi kyyhkynen puoleen sanoen:

— En olisi ikinä uskonut peltoherneitten maistuvan niin hyviltä!

— Täytyy oppia, poikani, vastasi kyyhkynen, — että peltoherneetkin maistuvat hyviltä, kun vain on nälkä, eikä ole muuta syömistä. Nälkä ei välitä oikeista eikä makeisista!

Syötyään tämän pienen välipalan lähtivät he taas matkaan, ja voi sitä kyytiä! Seuraavana aamuna he jo olivat meren rannalla.

Kyyhkynen laski Pinocchion maahan ja levittäen heti siipensä lensi se pois ja katosi, huolimatta edes kuulla Pinocchion kiitoksia.

Rannalle oli kokoontunut paljon väkeä, jotka huusivat ja huitoivat käsillään, katsellen merelle päin.

— Mitä on tapahtunut? Pinocchio kysyi eräältä vanhalta muijalta.

— Niin katsos, eräs isä-raukka, joka on kadottanut poikansa, aikoo pienellä veneellä lähteä häntä etsimään toiselta puolelta merta, mutta tänään on myrsky merellä ja vene on vajoamaisillaan veden alle...

— Missä vene on?

— Tuolla, jonne sormellani viittaa, sanoi muija ja osoitti pientä venettä, joka näin kaukaa katsottuna näytti pähkinänkuorelta, sisässään pieni ukko.

Pinocchio suuntasi katseensa sanottuun suuntaan, ja katseltuaan vähän aikaa hyvin tarkkaavasti, hän huudahti kimakasti:

— Se on minun isäni! Minun isäni!

Sillä heitteli aikaa tuuli venettä äkäisesti aalloilta toiselle; väliin se kokonaan katosi jättiläisaaltoihin, väliin taas kohosi niiden harjanteelle. Pinocchio seisoj korkealla kalliolla ja huusi lakkaamatta isänsä nimeä, tehden hänelle merkkiä käsillään ja nenäliinallaan ja viimein myös hatullaan.

Ja vaikka Geppetto oli hyvin kaukana rannasta, näytti siltä kuin olisi hän tuntenut poikansa, sillä hän nosti vuorostaan lakkinsa tervehdykseksi ja koetti kaikenlaisilla liikkeillä osoittaa, että hän mielellään olisi palannut, mutta ei voinut myrskyltä soutaa maalle.

Samassa tuli hirvittävän suuri aalto vyöryen ja vene katosi. Odotettiin veneen taas nousevan veden pinnalle, mutta sitä ei näkynyt enää.

— Miesparka! rannalle kokoontuneet kalastajat sanoivat, mutisten hiljaa rukouksen, ja kääntyivät palatakseen koteihinsa.

Ilmassa kajahti samassa epätoivon huudahdus ja kääntyessään katsomaan, he näkivät Pinocchion syöksyvän mereen ja huutavan:

— Minä tahdon pelastaa isäni!

Pinocchio, joka oli puusta aina kiireestä kantapäähän, pysyi veden pinnalla ja ui kepeästi kuin kala. Joskus raivoisat aallot hänet nielaisivat ja hän katosi vedenpinnan alle, joskus näkyi vain hänen käsivartensa tai jalkansa sukeltavan esiin. Viimein hänkin kokonaan katosi näkyvistä.

— Poikaparka! sanoivat rannalle kokoontuneet kalastajat, lukivat hiljaa rukouksen ja palasivat koteihinsa.

XXIV

Pinocchio saapuu "Ahkerien mehiläisten saarelle" ja löytää haltijattarensa.

Toivoen joutuvansa ajoissa isäparkansa avuksi Pinocchio ui tässä innossaan koko pitkän yön.

Se vasta oli kamala yö! Oli rankkasade, ukkonen jyrisi kamalasti ja salamet leimahtelivat, niin että oli valoisaa kuin päivällä.

Vihdoinkin aamun sarastaessa hän näki kaukaa pitkän maasuikaleen. Se oli saari keskellä merta.

Hän ponnisteli viimeiset voimansa saapuakseen sen rannalle: mutta turhaan. Aallot temmelsivät hurjana heitellen häntä sinne tänne, kuin lastua tai oljenkortta. Viimeinkin, hänen onnekseen, tuli suuri aalto, joka oli kaikkia muita rajumpi ja voimakkaampi ja heitti Pinocchion kauas saaren rannalle.

Sysäys oli niin rajua, että hänen kaikki kylkiluunsa ja jäsenensä natisivat hänen pudotessaan maahan, mutta hän lohdutteli itseään sanoen:

— Tälläkin kertaa pääsin ehjin nahoin hädästä!

Vähitellen taivas kirkastui, aurinko paistoi koko terältäään ja meri lepäsi tyyneenä kuin peili.

Marionetti levitti vaatteensa kuivamaan auringon paisteeseen ja alkoi sitten katsella joka taholle, toivoen mahdollisesti jossain, tuolla kaukana äärettömällä ulapalla, näkevänsä isäukkonsa veneineen. Mutta vaikka hän olisi kuinka tarkkaan katsonut, hän ei nähnyt kuin taivasta ja merta ja jonkun purjeen, mutta hyvin, hyvin kaukaa, niin että nekin olivat kärpäsen kokoisia.

— Jospa edes tietäisin tämän saaren nimen! hän arveli. — Jospa edes tietäisin, asuuko tällä saarella kunnan ihmisiä, tarkoitan semmoisia ihmisiä, joiden ei ole tapana hirttää poikia lähimpään puun oksaan! Mutta keltäs sen nyt kysyisin? Eihän täällä ole ainoatakaan elävää olentoa.

Tuo ajatus, että hän oli yksinään, aivan yksinään suurella asumattomalla saarella, teki hänet niin surulliseksi, että hän oli vähällä pillahtaa itkuun. Mutta samassa hän näki suuren kalan uivan lähellä rantaa, se ui rauhallisesti omaa uraansa, koko pää vedenkalvon yläpuolella.

Marionetti ei oikein tiennyt miksi kutsuisi kalaa, mutta huusi sitten kovalla äänellä tullakseen kuulluksi:

— Hohoi, herra kala, saanko puhua kanssanne pari sanaa?

— Vaikka montakin, jos tahdot, vastasi kala, joka olikin hyvä merisika, ettei sen parempaa ollut koko maailman merissä.

— Tahdotteko olla niin hyvä ja sanoa, onko tällä saarella yhtään kylää, josta saisi ruokaa?

— Onpa kyllä! vastasi merisika. — Onpa aivan tässä lähelläkin.

— Mitenkä löydän tien sinne?

— Seuraa tuota vasemmanpuolista polkua ja kulje koko ajan siihen suuntaan, mihin nenäsi viittaa. Silloin et eksy.

— Sanopas minulle vielä toinenkin asia. Sinä, joka aina kuljeksit merellä, etkö sattumalta ole nähnyt pientä venettä ja isääni?

— Kuka sinun isäsi on?

— Minun isänikö? Hän on maailman parhain isä ja minä maailman tottelemattomin poika.

— Viime yönä olleen rajuilman aikana on vene varmaankin uponnut, merisika sanoi.

— Entä isäni?

— Luulenpa, että tuo kauhea haikala on hänet syönyt, se joka näinä päivinä on uiskennellut näillä vesillä levittäen hävitystä ja pelkoa ympärilleen.

— Onko se haikala hyvinkin suuri? Pinocchio kysyi, pelosta vapisten.

— Suuriko! merisika jatkoi. — Saadaksesi oikean käsityksen siitä, voin sanoa sinulle, että se on suurempi viisikerroksista taloa ja sen kita on niin avara ja syvä, että siihen mahtuu kokonainen juna vetureineen päivineen.

— Voi kauhistus! Pinocchio huudahti pelästyneenä, ja puki hyvin ja kiireesti vaatteet ylleen, huutaen merisialle:

— Hyvästi, hyvästi, herra kala, anteeksi että teitä vaivasin ja tuhannen kiitosta kohteliaisuudestanne!

Viimeisiä sanoja sanoessaan hän oli jo neuvotulla tiellä ja alkoi kulkea eteenpäin nopein askelin niin kiireesti, että olisi melkein luullut hänen juoksevan. Pienemmästäkin risahduksesta hän säpsähti ja kääntyi taakseen katsomaan, peläten tuon kauhean haikalan häntä ajavan takaa, suuren kuin viisikerroksinen talo ja kokonainen juna suussa.

Kuljettuaan runsaan puolen tuntia hän saapui pieneen kylään, nimeltä "Ahkerien mehiläisten kylä". Kaduilla vilisi ihmisiä kulkien edestakaisin toimissaan: kaikki olivat työssä, jokaisella oli oma tehtävänsä. Siellä ei ollut ainoatakaan laiskuria, eikä maankiertäjää, vaikka olisi lyhdyllä etsinyt.

— Kyllä ymmärrän, tuo laiska Pinocchio sanoi heti, tämä kylä ei ole minua varten. Minua ei ole luotu työtä tekemään.

Mutta nälkä alkoi häntä vaivata, sillä kahteenkymmeneenlääntuntiin hän ei ollut syönyt mitään, ei edes maistanut peltoherneitä.

Mitä tehdä!

Hänellä oli ainoastaan kaksi keinoa, joilla nälkänsä tyydyttäisi: joko pyytää työtä, tai kerjätä viisipennistä tai leivänpalasta.

Kerjääminen häntä hävetti, sillä hänen isänsä oli aina saarnannut hänelle, että ainoastaan vanhat ja sairaat ihmiset ovat oikeutettuja pyytämään almuja. Todella köyhiä tässä maailmassa ovat ainoastaan ne, jotka vanhuutensa ja sairautensa tähden eivät enää omin käsin voi ansaita leipäänsä, he ansaitsevat sääliä ja apua. Kaikki muut ovat velvollisia tekemään työtä ja jos eivät sitä tee, vaan mieluummin näkevät nälkää, se on heidän oma syynsä.

Samassa häntä vastaan tuli mies, joka hikisenä ja ähkien veti aivan yksinään kahta hiilillä täytettyä kääryä.

Pinocchio, jonka mielestä mies oli hyväntahtoisen näköinen, lähestyi tätä silmät häpeästä maahan luotuina ja sanoi hiljaa:

— Antakaa minulle viisi penniä, olen kuolemaisillani nälkään?

— En anna sinulle ainoastaan viittä penniä, vastasi hiiltenvetäjä, — vaan annan sinulle viisi kertaa niin paljon sillä ehdolla, että autat minua vetämään kotiin nämä hiilikääryt.

— Sepä ihmettä! vastasi marionetti melkein loukkaantuneena, — en ole ikinäni ollut vetojuhtana, en ole milloinkaan vetänyt kääryä.

— Sitä parempi sinulle! vastasi hiiltenvetäjä. — Mutta tahdonpa sanoa sinulle jotain, poikani. Jos todellakin olet kuolla nälkääsi, niin syö kaksi aimo viipaletta omaa ylpeyttäsi, mutta varo vaan, ettet saa siitä vatsanpistyksiä!

Vähän ajan kuluttua hänen ohitsensa kulki muurari kantaen hartioillaan raskasta tiilitaakkaa.

— Tahdotteko, hyvä mies, armeliaisuudesta lahjoittaa poikaparalle viisi penniä, olen kuolemaisillani nälkään?

— Mielelläni, tule kantamaan kanssani tiiliskiviä, vastasi muurari, — niin annan sinulle en ainoastaan viisi penniä, vaan viisi kertaa viisi penniä.

— Mutta tiiliskivet ovat raskaat, Pinocchio sanoi, — enkä minä viitsi liiaksi itseäni vaivata.

— Vai niin, poikani, ellet tahdo vaivata itseäsi, niin ole sitten nälissäsi. Onneksi olkoon! Onneksi olkoon!

Noin puolen tunnin aikana kulki vielä ainakin kaksikymmentä henkeä Pinocchion ohitse ja jokaiselta hän kerjäksi pientä almua, mutta kaikki vastasivat:

— Etkö häpeä? Mene etsimään itsellesi työtä ja opi ansaitsemaan leipäsi sen sijaan että kuljeksit pitkin katuja!

Viimeksi tuli kiltti nuori vaimo kantaen kahta vesiruukkua.

— Hyvä rouva, saanko juoda pienen kulauksen vettä ruukustanne? Pinocchio pyysi menehtymäisillään janosta.

— Juo vaan, poikasen! hyvä vaimo sanoi ja asetti molemmat ruukut maahan.

Pinocchio joi kuin sieni ja mutisi suutaan pyyhkien:

— Nyt olen saanut janoni sammutetuksi. Kunpa vain pääsisin nälästäni!

Kun tuo pikku kiltti rouva kuuli nämä sanat, virkkoi hän heti:

— Jos autat minua ja kannat kotiini toisen näistä vesiruukuista, annan sinulle suuren palan leipää.

Pinocchio katseli ruukkua, mutta ei sanonut sanaakaan.

— Ja leivän lisäksi saat aika annoksen kukkakaalia, kiltti rouva jatkoi.

Pinocchio heitti taas silmäyksen ruukkuun, mutta ei vastannut mitään.

— Ja kukkakaalin lisäksi saat oivallisen ruusuliköörillä täytetyn karamellin.

Tätä viimeistä viekottelevaa makupalaa Pinocchio ei enää voinut vastustaa, vaan teki rohkean päätöksen ja sanoi:

— Olkoon menneeksi, minä kannan ruukun kotinne asti.

Ruukku oli niin raskas, ettei marionetti jaksanut kantaa sitä kädessään, vaan hänen täytyi nostaa se päänsä päälle.

Kun he saapuivat pienen hyvän rouvan kotiin, rouva pyysi Pinocchion istumaan pienen valmiiksi katetun pöydän ääreen, ja asetti hänen eteensä leipää, kukkakaalia ja karamellin.

Pinocchio ei syönyt ruokaa, vaan ahmi sen. Hänen vatsansa oli kuin talo, joka oli ollut autiona ja asumattomana viisi kuukautta.

Vasta sitten kun hän oli saanut vähitellen pahimman nälkensä tyydytetyksi hän kohotti päänsä kiittääkseen hyvän tekijätärtään, mutta tuskin hän oli vilkaissut tämän kasvoihin, hän jo huudahti hämmästyksestä ohhhh! Ja jäi sitten pitkäksi aikaa istumaan kuin lumottuna silmät selällään, haarukka ilmassa ja suu täynnä leipää ja kukkakaalia.

— Mitä tämä hämmästys merkitsee? kiltti rouva kysyi nauraen.

— Se merkitsee, Pinocchio vastasi änkyttäen, — se merkitsee... että... että... te muistutatte... niin, niin, niin... sama ääni... samat silmät... sama tukka... niin niin... teilläkin on kullankeltainen tukka... niin kuin hänellä! Voi minun haltijattareni... oi minun haltijattareni... sanokaa minulle, että te olette hän itse, te itse! Älkää pakottako minua enää itkemään! Oi jos tietäisitte! Olen itkenyt niin paljon, kärsinyt niin paljon...

Tämän sanottuaan Pinocchio itki ääneen ja heittäytyi lattialle syleillen pienen rouvan polvia.

XXV

Pinocchio lupaa haltijattarelle pysyä tottelevaisena ja lukea ahkerasti, sillä hän on kyllästynyt olemaan marionettina ja tahtoisi oikeaksi pojaksi.

Aluksi tuo pieni kiltti rouva kielsi olevansa kultakutrinen haltijatar, mutta kun hän huomasi tullessaan tunnetuksi hän ei viitsinyt enää sen enempää teeskennellä vaan sanoi lopuksi Pinocchiolle:

— Sinä pieni veitikka! Miten ihmeessä sinä sait selville, että se olin minä?

— Minun rakkauteni sen sanoi.

— Muistatko? Kun jätit minut olin minä pieni tyttö ja nyt tapaat minut täysikasvaneena naisena, niin, melkeinpä niin täysi-ikäisenä, että voisin olla sinun äitisi.

— Se minulle vasta mieleistä onkin, ja nyt sisaren sijaan kutsunkin sinua äidiksi. Minä olen aina niin hartaasti toivonut, että minullakin olisi äiti niin kuin muilla pojilla. Mutta millä ihmeen tavalla olet voinut kasvaa niin nopeasti?

— Se on minun salaisuuteni.

— Opetä se minullekin, tahtoisin niin mielelläni vähän kasvaa. Etkö näe, että olen sama pieni nappula kuin ennenkin.

— Mutta sinähän et voi kasvaa, haltijatar vastasi.

— Minkä tähden?

— Sen vuoksi, etteivät marionetit milloinkaan kasva. Ne syntyvät marionetteina, elävät marionetteina ja kuolevat marionetteina.

— Voi, olen kyllästynyt aina olemaan marionettina! Pinocchio huudahti ja koputteli kalloansa. — Olisi jo aika minunkin olla ihmisenä...

— Siksi tuletkin, jos vaan ymmärrät olla niin että sen ansaitset.

— Todellako? Ja mitä voin tehdä, että sen ansaitsisin?

— Ei kovinkaan kummia: tottua olemaan kunnan poikana.

— Enkö minä sitten jo olisi!

— Kyllä kiitoksia! Kunnan pojat ovat tottelevaisia, sinä sitä vastoin...

— Minä en tottele milloinkaan.

— Kunnan pojat mielellään lukevat ja tekevät työtä, mutta sinä...

— Minä vuodesta toiseen olen tyhjäntoimittaja ja maankiertäjä.

— Kunnan pojat puhuvat aina totta...

— Minä valehtelen aina.

— Kunnan pojat menevät mielellään kouluun...

— Minut tekee koulu sairaaksi. Mutta tästä päivästä alkaen tahdon alkaa uuden elämän.

— Lupaatko sen minulle?

— Kyllä, sen lupaan. Tahdon tulla kunnolliseksi pieneksi pojaksi ja isäni tueksi ja avuksi. Missähän isäraukkani nyt lienee?

— Sitä en tiedä.

— Saanenkohan koskaan enää iloita siitä, että saan nähdä ja syleillä häntä.

— Sen kyllä uskon, olen aivan varma siitä.

Tämän kuultuaan tuli Pinocchio niin iloiseksi, että hän tarttui haltijattaren molempiin käsiin ja peitti ne niin tulisilla suudelmilla, aivan kuin olisi hän ollut suunniltaan. Sen jälkeen hän nosti päänsä ja katsoen hellästi haltijattareen kysyi:

— Sano minulle, äiti kulta ettei ole totta, että olet kuollut?

— Ei taida siltä näyttää, haltijatar vastasi hymyillen.

— Jos tietäisit minkä surun ja tuskan tunsin rinnassani kun luin: tässä lepää...

— Sen tiedän, ja sen vuoksi annoinkin sinulle anteeksi. Syvä surusi osoitti minulle, että sinulla oli hyvä sydän, ja hyväsydämisistä pojista voi aina toivoa jotakin, vaikkakin he olisivat vähän oikullisia ja hemmoteltuja, voi toivoa, että he kuitenkin vielä palaavat oikealle tielle. Katsos, sen vuoksi olen tullut tänne asti sinua etsimään. Olen sinun äitinäsi.

— Voi miten ihanaa! Pinocchio huudahti ilosta hyppien.

— Sinun pitää totella minua ja tehdä aina minun sanani mukaan.

— Niin mielelläni, mielelläni, mielelläni!

— Huomisesta alat käydä koulussa! haltijatar jatkoi.

Pinocchion ilo laimeni heti hiukkasen.

— Sitten saat valita oman makusi mukaan oman työalasi tai ammattisi...

Pinocchio tuli totiseksi.

— Mitä sinä mutisit hampaittesi lomitse! haltijatar kysyi, hiukan loukkaantuneena.

— Sanoin vain, marionetti mumisi puoliääneen, — että minusta on liian myöhäistä enää lähteä kouluun.

— Ei herraseni. Muista, ettei milloinkaan ole liian myöhäistä oppia jotakin.

— Mutta en tahdo oppia en sitä enkä tätä.

— Miksi et?

— Sen vuoksi, että minusta oppiminen on vaivaksi.

— Kuulepas, poikani, haltijatar sanoi, — ne, jotka noin puhuvat joutuvat aina lopulta joko vankilaan tai sairaalaan. Kaikki ihmiset, olkoot ne syntyneet maailmaan köyhinä tai rikkaina, ovat pakotetut tekemään jotain, ryhtymään johonkin, tekemään työtä. Voi sitä, joka heittäytyy laiskuuden orjaksi! Toimettomuus on paha tauti, joka on parannettava aikaisin, jo lapsuudessa, sillä on liian myöhäistä koettaa parantaa sitä sitten, kun on kasvanut suureksi.

Nämä sanat koskivat Pinocchion sydämeen, hän kohotti päänsä reippaasti ja sanoi haltijattarelle:

— Tahdon tehdä työtä ja lukea, tahdon tehdä kaikki mitä sinä käsket, sillä olen todellakin ikävystynyt marionettielämään ja tahtoisin oikeaksi pojaksi mistä hinnasta hyvänsä. Olethan luvannut muuttaa minut, olethan aivan varmaan.

— Olen luvannut ja nyt se riippuu sinusta itsestäsi.

XXVI

Pinocchio menee koulutoveriensa kanssa meren rannalle katsomaan hirvittävää haikalaa.

Seuraavana päivänä Pinocchio meni kansakouluun. Koettakaapas kuvitella näiden poikavekkulien hämmästyttä, kun näkivät marionetin astuvan kouluun! He rähähtivät nauruun, josta ei tahtonut loppua tulla. He koettivat kilvan tehdä hänelle jos jonkinlaista kiusaa, joku nykäisi hatun hänen kädestään, toinen veti häntä takin liepeestä, kolmas koetti piirtää musteella viikset hänen nenänsä alle, vieläpä neljäs koetti sitoa langat hänen käsiinsä ja jalkoihinsa, pakottaakseen hänet tanssimaan.

Alussa ei Pinocchio ollut tietävinään mistään, antoi heidän hommata, mutta viimein loppui hänen kärsivällisyytensä ja kääntyen niiden puoleen, jotka pahiten häntä kiusasivat ja härnäsivät, hän sanoi hyvin varmallalla äänellä:

— Kuulkaa pojat, en ole tullut tänne teidän pilkattavaksenne. Minä annan muiden olla rauhassa ja tahdon itsekin olla.

— Oikein sanottu, marionetti! Sinä puhut kuin kirjasta, huusivat pojanlurjukset, pakahtumaisillaan nauruun, ja yksi heistä, kaikista nenäkkäin, ojensi juuri kätensä tarttuakseen Pinocchion nenään.

Mutta sitä hän ei ennättänyt tehdä, sillä Pinocchio oli ojentanut jalkansa pöydän alle ja potkaissut häntä nilkkaan.

— Voi, voi, miten kovat jalat! poika huusi, hieroen marionetin potkun synnyttämää mustelmaa.

— Entäs kyynärpäät sitten... vielä kovemmat kuin jalat! toinen sanoi, joka oli kyynärpäästä saanut sysäyksen vatsaansa jonkun kepposensa takia.

Mutta sillä potkulla ja kyynärpääniskulla marionetti oli saavuttanut kaikkien koulupoikien suosion ja kunnioituksen. Kaikki koettivat nyt häntä hyvittelä ja olla hänelle mieliksi.

Mutta opettaja oli tyytyväinen häneen, sillä Pinocchio oli lahjakas, tarkkaavainen ja ahkera, aina saapui ensimmäisenä kouluun ja viimeisenä sieltä lähti, kun koulu loppui.

Ainoa vika oli se, että hänellä oli liian paljon tovereita, joiden joukossa oli monta vetelystä, joita koulunkäynti ei kiinnostanut.

Opettaja varoitti häntä joka päivä ja hyvä haltijatarkin toisti kerran toisensa perästä:

— Ole varuillasi Pinocchio! Nämä sinun koulutoverisi voivat ennemmin tai myöhemmin tappaa sinun lukuhalusi ja kuka tietää mihin suureen onnettomuuteen he vielä sinut saattavat.

— Ei ole pelkoa! Pinocchio vastasi olkapäitään kohautellen ja sormellaan osoittaen otsaansa ikään kuin sanoakseen: "Täällä sitä vasta ymmärrystä on!"

Sattui sitten eräänä kauniina päivänä että kulkiessaan kouluun, hän tapasi joukon näitä hyviä ystäviään, jotka tulivat häntä vastaan sanoen:

— Oletko kuullut suurta uutista!

— En.

— Tänne lähimpään merenlahteen on tullut vuoren kokoinen haikala.

— Todellako? Olisikohan se se haikala, joka nähtiin samoihin aikoihin, kun isäparkani hukkuu?

— Me lähdemme rannalle sitä katsomaan. Tule sinäkin mukaan!

— En tule. Minä menen kouluun.

— Mitä sinä koulusta välität. Sinne ehdimme huomennakin. Olkoon yksi tunti enemmän tai vähemmän, yhtä suuria aaseja kuitenkin olemme.

— Mutta mitä sanoo opettaja.

— Anna hänen paukuttaa. Hänelle on maksettu, että pöpöttäisi aamusta iltaan.

— Mutta minun äitini?

— Äidit eivät tiedä milloinkaan mistään mitään, nuo lurjukset vastasivat.

— Tiedättekö mitä minä teen? Pinocchio sanoi. — Haikalan tahdon nähdä, siihen on minulla omat syyni, mutta minä menen katsomaan sitä vasta koulun loputtua.

— Voi tyhmeliiniä! joku lurjuksista huudahti. — Uskotko sinä, että tuo mahtava kala jää sinne odottamaan sinun tuloasi? Kun se ikävystyy, se kääntyy toiselle kyljelleen ja silloin se on mennyt matkoihinsa.

— Pitkältikö on täältä meren rannalle? Pinocchio kysyi.

— Tunnissa ennätämme edestakaisin.

— Tulkaa sitten! Kuka pikemmin ennättää! Pinocchio huusi.

Näin oli lähtömerkki annettu ja poikajoukko alkoi juosta yli peltojen, kirjat ja vihot kainalossa ja Pinocchio oli aina muita edellä, hänellä oli kuin siivet jalkojen alla.

Aina vähän päästä hän kääntyi tovereihinsa päin ja pilkkasi heitä, kun he jäivät jälkeen, eikä hän tuntenut yhtään sääliä nähdessään heidän ähkien ja puhkuen ja kaikin voimin ponnistelevan eteenpäin tomuisina ja kieli suusta ulkona. Poikaparka ei aavistanut sillä hetkellä mitä kauhuja ja onnettomuuksia kohti hän kulki.

XXVII

Suuri tappelu Pinocchion ja hänen toveriensa välillä. Yksi jää haavoittuneena paikalle ja poliisit vangitsevat Pinocchion.

Saavuttuaan meren rannalle Pinocchio alkoi tähystellä merelle, mutta haikalaa ei näkynyt missään. Meri oli tyyni kuin kristallipeili.

— Missä haikala sitten on? hän kysyi tovereihinsa kääntyen.

— Se on varmaankin mennyt aamiaistaan syömään, eräs heistä nauraen vastasi.

— Tai se on sängyllään unosia vetelemässä, toinen lisäsi ja nauroi vieläkin enemmän.

Näistä päättömistä vastauksista ja naurunrähähdyksistä Pinocchio ymmärsi, että hänen toverinsa olivat häijysti narranneet häntä ja kuvitelleet hänelle olemattomia. Hän suuttui ja sanoi heille vihaisella äänellä:

— Entä nyt? Mikä ilo teille oli siitä, että uskottelitte minulle haijuttunne?

— Tietysti siitä oli meille hauskuutta! pojanlurjukset vastasivat yhteen ääneen.

— Ja mitä hauskuutta?

— Saimme sinut karkaamaan koulusta ja lähtemään kanssamme. Etkö sinä häpeä päivät päästään kulkea noin säännöllisesti koulussa ja istua tarkkaavaisena tunnilla? Etkö häpeä lukea niin ahkerasti kuin aina teet?

— Mitä se teihin kuuluu jos luen tai en?

— Kuuluu paljonkin, sillä sen vuoksi me joudumme huonoihin väleihin opettajan kanssa.

— Miten niin?

— Sillä ahkerat oppilaat asettavat aina varjoon ne, joilla ei ole halua lukea, niin kuin meillä ei ole. Ja me emme tahdo joutua varjopuolelle. Meilläkin on itsetuntonne.

— Ja mitä pitäisi minun tehdä ollakseni teille mieliksi?

— Sinun pitää niin kuin meidän vihata koulua, läksyjä ja opettajia, meidän kolmea pahinta vihollistamme.

— Mutta jos edelleenkin tahdon olla ahkera?

— Sitten emme viitsi sinuun edes katsoakaan ja ensi tilassa saat maksusi.

— Totisesti minun tekisi mieleni nauraa teille, marionetti sanoi päätään keikauttaen.

— Vai niin, Pinocchio! huusi samassa suurin pojista ja ryntäsi uhkaavasti hänen kimppuunsa. — Äläpäs tulekaan tänne kehumaan. Älä tule tänne ylpeilemään! Sillä jos sinä et meitä pelkää, niin emme mekään sinua pelkää. Muista että sinä olet yksin ja meitä on seitsemän.

— Seitsemän, niin kuin seitsemän kuolemansyntiä! Pinocchio sanoi ääneen nauraen.

— Kuulitteko? Hän on pilkannut meitä kaikkia. Hän on haukkunut meitä kuolemansynneiksi!

— Pinocchio! Pyydätkö heti anteeksi haukkumisesi — tai varo itseäsi!

— Kukkuu! huusi marionetti sormi nenännipukalla heitä kiusatakseen.

— Pinocchio, tämä päättyy huonosti sinulle!

— Kukkuu!

— Saat aika selkäsaunan!

— Kukkuu!

— Odotapas, kyllä minä sinut kukutan, senkin käki! rohkein lurjuksista huusi. — Ota tämä aluksi ja säästä loput illalliseksi itsellesi.

Ja päähän isku seurasi näitä sanoja.

Mutta sana sanasta, teko toisesta, sanotaan, sillä marionetti maksoi nyrkiniskun koroilla, sen saatte uskoa. Ja siitä alkoi silmänräpäyksessä kova taistelu.

Pinocchio oli yksinään, mutta puolusti itseään kuin urho.

Hän taisteli niin rohkeasti kovilla puujaloillaan, että hän koko ajan piti vihollisen tarpeeksi kaukana. Minne vain hänen puujalkansa ulottuivat ja sattuivat, sinne jättivät ne aina mustelman muistoksi.

Vimmastuneina siitä etteivät käsikähmässä voittaneet marionettia, pojat päättivät tarttua heittoaseisiin. He aukaisivat koululaukkunsa ja alkoivat viskoa häntä aapiskirjoilla, kielioppeilla, lukukirjoilla ja muilla koulukirjoilla, mutta marionetti, joka oli tarkkasilmäinen ja vikkellä, ehti aina

ajossa väistystä syrjään, niin että kirjat lensivät kaikki hänen ohitseensa mereen.

Ajatelkaapas kalojen hämmästyttä! Luullen kirjojen olevan syötäväksi kelpaavaa ruokaa, uivat kalat suurissa parvissa ylös vedenpinnalle; mutta maisteltuaan jotain kirjan lehteä tai kansilehteä, ne sylkäisivät sen sukkelaan suustaan ja irvistivät pahasti niin kuin olisivat tahtoneet sanoa:

"Tämä ruoka ei ole meitä varten, parempiin herkkuihin me olemme tottuneet!"

Mutta tappelu kiihtyi kiihtymistään. Silloin sattui iso hummeri hitaasti kömpimään kalliota pitkin vedestä ylös. Ehdittyään vähän ylemmäksi rannalle se huusi äänellä, joka oli yhtä sortunut kuin särkyneen pasuunan:

— Lopettakaa jo lurjukset, sillä muuta ette ole! Tuollaiset poikien väliset tappelut loppuvat harvoin kunnialla! Aina sattuu joku onnettomuus.

Hummeriparka! Samaa olisi ollut saarnata tuulelle. Pinocchio-veitikka oli vielä epäkohtelias, että kääntyi hummeriin päin, katsoi tätä vihaisesti ja sanoi:

— Ole vaiti, tyhmä hummeri! Tekisit viisaimmin jos imisit rintakaramellia yskäsi parannukseksi. Tai mene mielummin sänkyysi ja koeta hiota!

Sillä aikaa aikaa pojat viskoneet mereen kaikki omat kirjansa ja huomattuaan Pinocchion kirjapakan, jonka hän oli laskenut maahan, he silmänräpäyksessä tarttuivat siihen.

Yksi hänen kirjoistaan oli nidottu paksuihin pahvikansiin, selkä ja kulmat olivat nahasta. Se oli Aritmetiikan oppikirja. Ymmärrätte kyllä että se oli hyvin painava.

Tämän kirjan otti yksi poikanulikoista, tähtäsi Pinocchiota päähän ja heitti sen koko käsivoimallaan häntä kohti, mutta se ei sattunutkaan marionettiin, vaan yhden hänen toverinsa ohimoon. Tämä kalpeni vaaleaksi kuin palttina ja sanoi ainoastaan:

— Äiti, auta minua... minä kuolen! ja hän kaatui pitkälleen hietikolle.

Nähdessään pienen kuolleen toverinsa alkoivat pelästyneet pojat juosta pois niin pian kuin vain jalat kantoivat ja parin minuutin kuluttua olivat he poissa näkyvistä.

Mutta Pinocchio jäi sinne ja vaikka hän itse oli melkein enemmän kuollut kuin elävä surusta ja pelästyksestä, juoksi hän kastamaan nenäliinansa meriveteen, jolla hautoi toveriparkansa ohimoita. Koko ajan hän itki lakkaamatta ja huusi epätoivoisena häntä nimeltä:

— Eugen! Eugen, ystäväparkani! Avaa silmäsi ja katso minuun! Miksi et vastaa? En minä sinulle pahaa tehnyt. Usko minua, minä en tehnyt sitä! Avaa silmäsi, Eugen! Jos pidät silmäsi ummessa kuolen minäkin... Voi Jumalani, miten nyt voin palata kotiin? Miten tohdin näyttäytyä hyvälle äidilleni? Mihin minä joudun? Minne pakenen? Minne piiloudun? Oi miten paljon parempi, tuhat kertaa parempi olisi ollut, jos olisin mennyt kouluun! Miksi kuuntelin noita tovereita, jotka ovat minulle kiroukseksi? Olihan opettaja sanonut... ja minun äitini oli toistanut: "Varo huonoja tovereita!" Mutta minä vaan olen aina itsepäinen... uhkarohkea... sanokoot muut mitä tahansa, aina minä seuraan omaa päätäni. Ja sitten saankin siitä kärsiä... Ja sen vuoksi ei minulla ole ollut neljännestantiakaan rauhaa siitä kun tulin maailmaan. Voi Jumalani! Mikä minusta tuleekaan, mikä minusta tuleekaan?

Ja Pinocchio alkoi itkeä ja ulvoa ja lyödä päätänsä nyrkeillään ja huutaa Eugenia nimeltä. Samassa hän kuuli kumeeaa askelten töminää, jotka lähenivät häntä.

Hän kääntyi ja näki kaksi poliisia.

— Miksi siinä makaat pitkälläsi maassa? kysyivät he Pinocchiolta.

— Minä autan koulutoveriani.

— Onko hän sairas?

— Siltä näyttää.

— Tämä on jo muuta kuin sairautta! toinen poliiseista sanoi, ja kumartui lähemmin tarkastamaan Eugenia. — Tällä pojalla on haava toisessa ohimossa, kuka sen on tehnyt?

— En minä! marionetti änkytti, uskaltaen tuskin hengittää.

— Jos et sinä sitä ole tehnyt, kuka sitten on häntä haavoittanut?

— Minä en ole ainakaan! Pinocchio toisti.

— Millä esineellä häntä on haavoitettu?

— Tällä kirjalla.

Ja marionetti otti maasta pahviin ja nahkaan nidotun Aritmetiikan Oppikirjansa ja näytti sitä poliiseille.

— Kenen tämä kirja on?

— Se on minun.

— Kyllä riittää, ei tarvita muuta. Nouse heti ylös ja seuraa meitä.

— Mutta minä...

— Seuraa meitä!

— Mutta minä olen syytön...

— Seuraa meitä!

Mutta ennen kuin he poistuivat, poliisit huusivat muutamille kalastajille, jotka juuri soutivat lähelle rantaa veneillään:

— Jätämme teidän huostaanne tämän pienen pojan, joka on saanut haavan päähänsä. Viekää hänet kotiinne ja auttakaa häntä! Huomenna palaamme häntä katsomaan.

Sitten he kääntyivät Pinocchion puoleen, ottivat hänet keskeensä ja komensivat:

— Eteenpäin ja nopeaan, muuten saat maistaa toista ruokaa!

Antamatta uudistaa käskyä, marionetti alkoi kulkea eteenpäin sitä tietä, joka johti kylään. Poikaparka ei enää oikein tiennyt missä maailmassa eli! Hän luuli uneksivansa pahaa unta! Hän oli aivan epätoivoissaan. Hän näki kaikki kaksinkertaisena, hänen jalkansa vapisivat, kielensä oli kuivanut kiinni kitalakeen, niin ettei hän saanut sanaa sanotuksi. Niin sekava ja tylsistynyt kuin olikin, oli kuitenkin yksi aisa, joka terävän orjantappurapiikin tavoin pisti häntä sydämeen ja se oli pelko siitä, että hänen täytyisi kulkea hyvän haltijattaren ikkunan alitse kahden poliisin keskellä. Ennemmin hän olisi kuollut.

He olivat jo perillä ja aikoivat juuri astua kylään, kun tuulenpuska samassa kiskaisi Pinocchiolta hatun päästä, lennättäen sen jonkun kymmenen askeleen päähän.

— Saanko juosta hakemaan hattuni? marionetti kysyi poliiseilta.

— Juokse vaan, mutta tee se joutuun!

Marionetti juoksi ja sai kiinni hattunsa, mutta sen sijaan että olisi pannut sen päähänsä, pisti hän sen hampaittensa väliin ja alkoi juosta täyttä laukkaa meren rantaa kohti. Hän mennä viiletti kuin pyssynluoti.

Poliisit huomasivat, että häntä oli vaikea saada kiinni ja usuttivat sen vuoksi hänen päälleen suuren verikoiran, joka oli saanut ensimmäisen palkinnon kaikissa koirakilpajuoksissa. Pinocchio juoksi, mutta koira juoksi nopeammin ja kaikki ihmiset asettuivat ikkunoihin ja kerääntyivät keskelle katua, uteliaina katsomaan miten kilpailu päättyisi. Mutta sitä huvia ei heille sallittukaan, sillä verikoira ja Pinocchio pölyyttivät semmoisen tomupilven juostessaan, että muutaman minuutin kuluttua heitä ei erottanut ollenkaan.

XXVIII

Pinocchio on vähällä tulla paistetuksi pannussa kuin kala.

Tämän toivottoman kilpajuoksun kestäessä kerran oli kamala hetki, hetki jolloin Pinocchio luuli olevansa hukassa. Sillä Alidoro (se oli verikoiran nimi) juoksi niin äärettömän nopeasti, että se oli vähällä saada hänet kiinni.

Marionetti kuuli aivan takaansa pedon ähkyvän läähätyksen ja tunsu sen kuumen hengityksen aivan niskassaan.

Mutta silloin oli onneksi ranta aivan lähellä ja meri näkyi parin askeleen päässä.

Rannalle ehdittyään, marionetti otti vauhtia ja hyppäsi kuin sammakko suoraa päätä veteen. Alidoro puolestaan aikoi pysähtyä, mutta juoksi niin kovaa, että sekin joutui veteen. Ja se raukka ei osannutkaan uida, vaan alkoi loiskia kápälillään sinne tänne pisyäkseen pinnalla. Mitä enemmän se loiski, sitä syvemmälle vajosi sen pää veden pinnan alle.

Kun koiraparan onnistui hetkeksi saada päänsä veden pinnalle, pyörivät sen silmät kauhistuneina ja se huusi kovaa haukkuen:

— Minä hukun! Minä hukun!

— Huku vaan! Pinocchio huusi kaukaa, huomattaessaan olevansa vaarasta pelastunut.

— Auta minua, Pinocchio-kulta! Pelasta minut kuolemasta!

Nämä valitushuudot liikuttivat Pinocchiota, sillä hänellä oli pohjaltaan hyvin hellä sydän ja kääntyen koiraan päin hän huusi:

— Jos nyt pelastan sinut, lupaatko ettet enää tee minulle pahaa, etkä aja minua takaa?

— Kyllä, sen lupaan, sen lupaan. Armahda minua ja joudu jo, jos viivyttelit puolenkaan minuuttia olen kuoleman oma.

Pinocchio epäili ensin hiukan, mutta muisti sitten, että isä oli monta kertaa sanonut, että hyvää työtä tehdessä ei milloinkaan saata itselleen vahinkoa. Hän ui Alidoron luo, tarttui molemmin käsin sen häntään, ja veti koiran sitten kuivalle hiekkarannalle.

Koiraparka ei enää pysynyt jaloillaan. Se oli tahtomattaan nielaissut niin paljon suolavettä, että se oli paisunut isoksi kuin ilmapallo. Marionetti puolestaan ei ollenkaan luottanut häneen, vaan katsoi viisaammaksi pysyä loitommalla ja heittäytyi uudelleen mereen. Edetessään rannasta, hän huusi pelastetulle ystävälleen:

— Hyvästi Alidoro, onnea kotimatalle ja terveisiä kotiin!

— Hyvästi Pinocchio! koira vastasi, — tuhannen kiitosta, kun pelastit minut kuoleman kynsistä! Olet tehnyt minulle suuren palveluksen, ja palvelusta seuraa vastapalvelus! Jos tilaisuus sattuu, niin puhutaan siitä enemmän...

Pinocchio ui edelleen, mutta pysytteli koko ajan lähellä rantoja. Viimein luuli hän ehtineensä varmalle paikalle, ja tarkasteltuaan ympäristöä, hän huomasi jonkinlaisen rotkon, josta kohosi korkea savupatsas.

— Tuossa rotkossa on varmasti tuli. Sitä parempi! Minä kiipeän sinne sisään kuivailemaan itseäni ja lämmittelemään ja sitten... Niin tapahtukoon sitten mitä tahansa!

Aikoen toteuttaa päätöksensä hän lähestyi kalliota, mutta juuri kiivetessään sille hän tunsu vähitellen, vähitellen itseään nostettavan vedestä ylöspäin. Hän koetti heti paeta, mutta se oli jo liian myöhäistä, sillä suureksi hämmästykseksään hän huomasi olevansa isossa verkossa, jossa vilisi kaikennäköisiä ja kokoisia kaloja, räpistellen ja heitellen itseään kuin mitkään pahat henget.

Samassa hän näki rotkosta astuvan kalastajan, niin ruman, että hän näytti joltain merenkummitukselta. Tukan asemasta hänellä oli tukko vihreää meriheinää, ihonväri oli vihreä, vihreät olivat hänen silmänsä, vihreä hänen pitkä partansa, joka ulottui maahan asti. Hän oli aivan takajaloilleen nousseen vihreän sammakon näköinen.

Kun kalastaja oli saanut onnellisesti verkkonsa ylös merestä, hän huudahti mielissään:

— Siunattu saalis! Saanpa tänäkin päivänä oivallisen kalakeiton!

— Onpa onni, etten ole kala! Pinocchio sanoi itsekseen ja rohkaisi mielensä.

Verkko kaikkine kaloineen vietiin luolaan, joka oli pimeä ja savustunut, sen keskellä sihi pata öljyä täynnä ja se kärysi niin että tuskin voi henkeä vetää.

— Katsotaanpas nyt mitä kaloja on saatu! sanoi vihreä kalastaja pistäen verkkoon mahdollottoman suuren kätensä, ison kuin leipälapion ja nosti sieltä kourallisen ahvenia.

— Nepä oivallisia ahvenia! ukko sanoi, nuuskien ja katsellen niitä mielihyvällä. Nuuskittuaan niitä tarpeeksi asti hän heitti ne tyhjään saviastiaan.

Tämä temppu toistettiin useampia kertoja, ja ottaessaan muut kalat verkosta, vesi nousi hänelle suuhun ja hän huudahti riemuissaan:

— Miten mainioita haukia!

— Erinomaisia mateita!

— Herkullisia kampeloita!

— Herkullisia mutta ei ruodottomia hailia!

Niin kuin arvaatte, joutuivat kaikki ahvenet, hauet, mateet ja kampelat sekaisin saviastiaan.

Lopulta oli Pinocchio yksin jäljellä verkossa.

Mutta kun kalastaja oli noukkinut hänetkin sieltä, pyöristyivät hänen silmänsä suuriksi hämmästyksestä ja hän huusi melkein pelästyneenä:

— Mikä kala tämä on! En muista ennen syöneeni tämän näköistä kalaa.

Kalastaja tarkasteli Pinocchiota kerran vielä hyvin tarkkaan, käänteli ja katseli joka puolelta ja sanoi viimein:

— Nytpä ymmärränkin, tämä on varmasti merihummeri.

Pinocchio huomautessaan, että häntä luultiin merihummeriksi, joutui aivan epätoivoon ja huusi harmistuneena:

— Hummeri en ole, enkä hummeriksi tule! Miten pahasti minua kääntelette! Minä olen marionetti, tietäkää se.

— Marionettiko? kalastaja kysyi. — Totta sanoakseni, marionettikala on minulle aivan uutuus. Sitä parempi! Syönpä sinut sitä mieluummin.

— Syötte minut? Mutta ettekö jo ymmärrä, etten minä ole mikään kala? Ettekö huomaa, että minä puhun ja ajattelen kuin tekin?

— Totta totisesti! kalastaja vastasi. — Koska siis olet kala, joka osaa puhua ja ajatella kuten minäkin, niin menettelen myöskin kanssasi tarpeellisella kunnioituksella.

— Minkälainen on tämä kunnioitus?

— Erityisen ystävyyden ja kunnioituksen osoitukseksi annan sinun valita tekotavan, jolla tahdot että sinut valmistan ruuakseni. Tahdotko tulla pannussa paistetuksi, tai tahdotko tulla keitetyksi tomaattikastikkeessa.

— Jos itse saan valita, vastasi Pinocchio, — niin mieluummin tahdon vapauteni päästäkseni palaamaan kotiini.

— Sinä lasket leikkiä! Luuletko, että minä jättäisin näin harvinaisen kalan syömättä ja päästäisin tällaisen tilaisuuden käsistäni livahtamaan? Marionettikaloja ei satukaan joka päivä uimaan meidän vesillämme. Usko pois, kyllä minä paistan sinut pannussa muiden kalojen kanssa, ja siihen sinä kyllä tyydyt. On aina hauskeempaa paistua hyvässä seurassa.

Nämä tulevaisuuden toiveet eivät tuntuneet Pinocchiosta juuri lupaavilta ja hän alkoi itkeä ja ulvoa ja rukoili nyhkyttäen: — Miksi olin niin hullu, etten mennyt kouluun! Miksi annoin toverieni viekotella itseäni, nyt saan sen maksaa. Voi, voi, voi!

Hän väänteli itseään kuin ankerias ja teki aivan uskomattomia ponnistuksia päästäkseen livahtamaan vihreän kalastajan kynsistä, mutta tämä otti sitkeän kalan ja sidottuaan marionetin jalat ja kädet kuin makkaran, viskasi hän hänet saviastiaan muiden joukkoon.

Sitten hän otti esille suuren jauhoja täynnä olevan puutarjottimen ja alkoi jauhota kaloja ja sen mukaan kun hän oli ne jauhoissa pyöriteltyt hän viskasi ne pannuun paistumaan.

Ahvenparat saivat alkaa tanssiaiset kiehuvaan öljyssä; sitten tuli haukien vuoro, sitten mateitten, kampeloiden ja viimein oli Pinocchion vuoro. Mutta tämä huomautessaan olevansa näin lähellä kuolemaa (ja miten julmaa kuolemaa) pelästyi ja alkoi vapista niin kovasti, ettei saanut ääntäkään suustaan ja

tahtoi pyytää armoa.

Poikaparka rukoili ainoastaan silmillään. Mutta vihreä kalastaja ei ollut sitä huomaavinaankaan, pyöritteli vaan häntä viisi, kuusi kertaa jauhoissa ja jauhosi hänet niin perusteellisesti päästä jalkoihin, että Pinocchio oli viimein aivan kipsimarionetin näköinen.

Sitten tarttui hän Pinocchiota päähän ja...

XXIX

Hän palaa kotiin haltijattaren luo, joka jo seuraavana päivänä lupaa muuttaa hänet marionetista oikeaksi pojaksi. Suuret kahvikekkerit tämän merkillisen tapahtuman kunniaksi.

Juuri kun kalastaja aikoi heittää Pinocchion paistinpannuun luolaan kiipesi suuri koira, jonne sen oli houkutelut voimakas ja herkullinen paistetun öljyn tuoksu.

— Menetkö matkaasi! huusi kalastaja uhaten ja yhä vielä pitäen kädessään jauhotettua marionettia.

Mutta koiraparka oli nälkäinen ainakin neljän edestä ja se ulisi ja heilutti häntäänsä kuin sanoakseen:

— Anna minulle suupalanen niin minä jätän sinut rauhaan.

— Mene matkaasi, sanon minä! kalastaja toisti, ojentaen jo jalkansa antaakseen hänelle potkun.

Mutta koira, joka todellakin oli nälissään, ei ollut halukas saamaan potkuja turvalleen, vaan kääntyi vihaisesti muristen kalastajan puoleen näyttäen hänelle hirvittäviä hampaitaan.

Samassa luolassa kuului hyvin, hyvin heikko ääni kuiskaavan:

— Pelasta minut, Alidoro! Ellet pelasta minua, joudun paistettavaksi!

Koira tunsu heti Pinocchion äänen ja huomasi suureksi ihmeekseen äänen kuuluvan tuosta jauhotusta esineestä, jota kalastaja piteli käsissään.

Mitä se nyt teki? Ottaen maasta vauhtia se oli yhdellä hyppäyksellä kalastajan luona, tarttui hampaillaan varovasti jauhottuun esineeseen ja juoksi ulos luolasta salaman nopeudella!

Kalastaja suuttui silmittömästi nähdessään kalan, jonka niin mielellään olisi syönyt tällä tavalla puikahtavan käsistään. Hän koetti saada kiinni koiraa, mutta jo ensi askeleella hän sai semmoisen yskänkohtauksen, että hänen täytyi kääntyä takaisin.

Kun Alidoro oli saapunut kylään johtavalle tielle hän pysähtyi, ja laski ystävänsä Pinocchion aivan varovaisesti maahan.

— Oi, miten kiitollinen minä olen! marionetti sanoi.

— Ei mitään syytä! koira vastasi. — Olethan sinä pelastanut minut, tämä oli vaan pieni vastapalvelus. Maailmassahan on tapana, että kaikki koetamme auttaa toisiamme.

— Mutta miten ihmeessä sinä satuit tulemaan luolaan?

— Minä makasin puolikuolleena rannalla ja sinne toi tuuli muassaan heikon paistetun öljyn hajun. Tuo haju ärsytti ruokahaluani ja minä lähdin sitä kohti. Jos olisin tullut vähän myöhemmin...

— Älä puhu siitä! Pinocchio huudahti, vapisten vieläkin pelästyksestä. — Älä puhu siitä! Jos olisit tullut minuuttiakaan myöhemmin, niin olisin näihin aikoihin sekä paistettu että syöty. Huh! minua värisyttää jo pelkkä ajatuskin.

Alidoro ojensi nauraen kypälänsä marionetille, joka pusersi sitä voimakkaasti hartaan ystävyiden osoitukseksi ja niin he erosivat.

Koira palasi kotiinsa ja Pinocchio lähti yksinään kulkemaan lähellä olevaa mökkiä kohti. Mökin oven edessä istui ukko auringon paisteessa lämmitellen. Pinocchio kysyi tältä:

— Sanopa minulle kunnon mies, tiedättekö mitään eräästä

Eugen-nimisestä poikaparasta, joka sai haavan päähänsä?

— Tiedän kyllä, saman pojan kantoivat kalastajat tupaani ja nyt...

— Nyt hän on kuollut! Pinocchio keskeytti hänet hyvin suruissaan.

— Ei, hän elää ja on jo palannut omaistensa luo.

— Todellako? Todellako? marionetti huudahti hypähtäen korkealle ilosta. — Haava ei siis ollutkaan vaarallinen?

— Se olisi voinut olla hyvinkin vaarallinen, jopa kuolettavakin, ukko vastasi, — sillä he olivat heittäneet paksun, nidotun kirjan hänen päätänsä kohti.

— Kuka sen heitti?

— Eräs hänen koulutoverinsa, Pinocchio-niminen...

— Mikä tämä Pinocchio on? marionetti kysyi, tekeytyen tietämättömäksi.

— Sanovat hänen olevan pahankurisen, maankuljeksijan, aika heittiön.

— Se on panettelua! Paljasta panettelua!

— Tunnetko sinä sitten sen Pinocchion?

— Ulkonäöltä! Pinocchio vastasi.

— Ja mitä sinä sanot hänestä? kysyi ukko.

— Minusta hän näyttää olevan oikein hyvä poika, lukuhaluinen, tottelevainen, kiintynyt isäänsä ja kaikkiin omaisiinsa...

Marionetin lasketellessa näitä valheita, hän tunsu miten hänen nenänsä alkoi kasvaa, niin että se kohta oli pidentynyt korttelin verran. Pelästyksissään hän alkoi huutaa:

— Älkää uskoko, hyvä mies, siihen mitä puhuin äsken. Minä tunnen Pinocchion hyvin ja voin omasta puolestani vakuuttaa teille, että hän on todellakin pahankurinen, tottelematon ja kunnoton poika, joka sen sijaan että menisi kouluun, kulkee toveriensa kanssa vallattomuuksia harjoittamassa.

Tuskin hän oli tämän saanut sanotuksi, kun hän jo tunsu nenänsä kutistuvan entiseen luonnolliseen kokoonsa.

— Mutta mistä olet tullut noin valkoiseksi, kiireestä kantapäähän? ukko kysyi äkkiä.

— Sen kyllä sanon... huomaamattani nojauduin vasta maalattuun seinään, marionetti vastasi häveten kertoa, että hänet oli jauhotettu kuin kala pannussa paistettavaksi.

— Ja minne on joutunut takkisi, housusi ja lakkisi?

— Tapasin rosvoja, jotka ryöstivät ne minulta. Sanokaa, hyvä ukkoseni, eikö teillä sattumalta olisi antaa minulle vanhoja vaatteita, sen verran, että pääsen kotiin?

— Poikaseni, minulla ei ole muuta kuin pieni säkin pahanen, jossa säilytän sipulini. Jos sen tahdot, niin ota pois! Se on tässä.

Pinocchio ei antanut tätä sanoa toista kertaa, hän otti tyhjän sipulisäkin, leikkasi saksilla pienen reiän pohjaan ja kaksi kumpaankin sivuun ja pujotti sen sitten päälleen kuin paidan. Ja tässä kepeässä puvussa hän sitten lähti kylään. Mutta kulkiessaan hän alkoi tulla levottomaksi, sen jo huomasi siitakin että hän aina astuttuaan askeleen eteenpäin, heti otti toisen taaksepäin puhellen itseksensä:

— Miten tohdin näyttäytyä hyvälle haltijattarelleni? Mitä hän sanookaan minut nähdessään? Voiko hän antaa anteeksi tämänkin tottelemattomuuteni? Lyönpä vetoa, ettei hän tällä kertaa anna anteeksi! Voi, totisesti hän ei anna anteeksi! Ja se on oikein minulle, sillä minä olen pojan vetelys, joka aina lupaan parantaa itseni, mutta en milloinkaan pidä sanaani.

Saapuessaan kylään oli jo pimeä yö; mutta kun ilma oli ruma ja sade valui virtanaan hän meni suoraa päätä haltijattaren asunnolle, päättäen varmasti koputtaa porttia, siksi kunnes se avattaisiin.

Mutta sinne tullessaan, hän tunsu kadottaneensa rohkeutensa ja sen sijaan että olisi koputtanut hän kääntyi ja juoksi ainakin kaksikymmentä askelta takaisinpäin. Hän palasi taas takaisin portille, mutta ei

tohtinut koputtaa, hän lähestyi kolmannen kerran — ei koputusta, vasta neljännellä kerralla hän tarttui vapisevin käsin portin rautaiseen kolkuttimeen ja naputti aivan hiljaa sillä.

Hän odotti odottamistaan. Puolen tunnin kuluttua vihdoinkin yläkerran ikkuna avautui (talo oli nelikerroksinen) ja Pinocchio näki lihavan etananeitosen katselevan sieltä ulos palava kynttilä pään päällä. Etana kysyi:

— Kuka siellä tähän aikaan!

— Onko haltijatar kotona? marionetti kysyi.

— Haltijatar nukkuu, eikä tahdo tulla herätetyksi, mutta kuka sinä olet?

— Minä olen minä!

— Mikä minä?

— Pinocchio.

— Mikä Pinocchio?

— Marionetti, joka asuu haltijattaren luona.

— Aha, jo ymmärrän, etana vastasi, — odota siellä, minä tulen heti avaamaan portin sinulle.

— Joudu hyvä etana, olen paleltua kuoliaaksi.

— Poikaseni, minä olen etana, ja meillä etanoilla ei ole milloinkaan kiirettä.

Kului tunti ja kaksikin, mutta porttia ei aukaistu. Pinocchio, joka värisi kylmästä ja pelosta ja oli läpimärkä sateesta, rohkaisi vihdoinkin mielensä ja koputti vielä kerran, mutta entistä kovemmin.

Tällä toisella koputuksella ikkuna avautui kolmannessa kerroksessa ja sama etana tirkisti ulos.

— Hyvä, kaunis etanaiseni, huusi Pinocchio alhaalta kadulta, — nyt olen jo odottanut kaksi tuntia. Ja kaksi tuntia tämmöisenä rajuilman yönä on pitempää, kuin kaksi vuotta. Joudu, armahda minua!

— Poikaseni, vastasi tämä rauhallinen ja hidas elukka ylhäältä ikkunasta, — poikaseni, minä olen etana, ja meillä etanoilla ei ole milloinkaan kiirettä.

Ja ikkuna sulkeutui taas.

Vähän ajan päästä kello löi kaksitoista yöllä: sitten löi se yksi, se löi kaksi, mutta portti yhä vaan pysyi suljettuna. Silloin loppui Pinocchion kärsivällisyys. Vihapäissään hän tarttui portin kolkuttimeen koputtaakseen niin kovaa, että koko talo siitä kajahtaisi, mutta siinä samassa muuttui kolkutin eläväksi ankeriaaksi, joka luiskahti hänen käsistään ja katosi vesiojaan, joka virtasi pitkin katua.

— Vai niin! Pinocchio huusi, yhä enempi vihansa sokaisemana. — Jos portinkolkutin häviää, niin voihan koputtaa jalkavoimalla.

Hän astui askeleen taaksepäin ja suuntasi aika potkun porttia vasten. Hän teki sen niin kiivaasti, että puoli jalkaterää upposi puun sisään ja turhaa oli koettaa saada sitä pois. Jalka oli sinne sisään painunut kuin kiinni taottu naula.

Ajatelkaa Pinocchio parkaa! Hänen täytyi siinä viettää yönsä, toinen jalkansa maassa ja toinen ilmassa.

Aamulla päivän koittaessa avautui portti vihdoinkin. Tämä erinomainen etanaelukka oli tarvinnut ainoastaan yhdeksän tuntia kulkeakseen neljännestä kerroksesta alas kadulle. Todellakin se oli nopeaa kulkua!

— Miksi makaat siinä toinen jalka oveen likistettynä? hän kysyi nauraen marionetilta.

— Minulle on tapahtunut onnettomuus. Koetapas, pieni soma etanani, jos onnistuisit saamaan jalkani irti.

— Poikaseni, siihen tarvitaan nikkarin apua, minä en ole milloinkaan ollut nikkarin opissa.

— Puhukaa haltijattarelle minun puolestani!

— Haltijatar nukkuu, eikä häntä saa häiritä.

- Mutta miten minä jaksan tässä olla koko päivän porttiin naulittuna?
- Huvittele itseäsi laskemalla muurahaisia, jotka kulkevat tiellä!
- Hanki minulle edes jotain syötävää, minä aivan menehdyn!
- Heti! etana vastasi.

Ja kolmen ja puolen tunnin kuluttua se viimeinkin palasi, hopeainen tarjotin pään päällä. Tarjottimella oli leipä, paistettu kananpoika ja neljä kypsää aprikoosia.

- Tässä on aamiainen, jonka haltijatar lähetti teille! etana sanoi.

Nähdessään nämä kaikki Jumalan lahjat marionetti tunsu itsensä aivan tyytyväiseksi. Mutta kyllä hän pettyi surkeasti, sillä ruvetessaan syömään hän huomasi, että leipä oli kipsiä, kananpojat pahvia ja nuo neljä aprikoosia alabasteria, mutta kaikki niin maalatut, että näyttivät luonnollisilta.

Hän tahtoi itkeä, tahtoi heittäytyä epätoivonsa valtaan, hän aikoi viskata tarjottimen herkkuiheen menemään, mutta sen sijaan kaatuikin pyörtyneenä maahan, liekö syynä siihen ollut syvä suru vai tyhjän vatsa.

Kun hän heräsi, hän makasi mukavasti sohvalla ja haltijatar istui hänen vieressään.

— Vielä tälläkin kertaa annan sinulle anteeksi, haltijatar sanoi, mutta voi sinua, jos vielä kerran olet tottelematon!

Pinocchio lupasi ja vakuutti lukevansa ahkerasti ja käyttäytyvänsä kiltisti. Ja hän pitikin sanansa vuoden loppuun saakka. Ja vuositutkinnossa hänellä oli kunnia olla luokan ensimmäinen ja muutenkin arvosteltiin hänen käytöstään niin kiitettäväksi ja hyväksi, että haltijatar oli oikein tyytyväinen ja sanoi:

- Huomenna täytetään viimeinkin sinun toiveesi.
- Mikä toiveeni?
- Huomenna lakkaat olemasta marionetti ja muutut oikeaksi pojaksi.

Se, joka ei itse ollut näkemässä Pinocchion iloa hänen kuullessaan tämän toivotun uutisen, ei voi myöskään sitä kuvailla. Kaikki hänen koulutoverinsa ja ystävänsä olivat kutsutut seuraavana päivänä kahvikekkereihin haltijattaren kotiin viettämään suurta tapahtumaa. Haltijatar oli tilannut kaksisataa kuppia kahvia ja oli antanut valmistaa neljäsataa vehnäsvoileipää, joissa oli voita molemmin puolin. Päivästä tulisi oikein ilon ja riemun juhla, mutta...

Onnettomuudeksi marionettien elämässä on aina eräs mutta, joka pilaa kaikki asiat.

XXX

Sen sijaan, että hänet olisi muutettu pojaksi, pakenee Pinocchio salaa ystävänsä Kynttilän kanssa "Leikkikalumaahan".

Luonnollisesti Pinocchio pyysi päästä itse kaupungille kutsuja viemään ja haltijatar sanoi hänelle:

- Mene vain itse kutsumaan tovereitasi huomiseen kahvikestiin, mutta muista, että tulet kotiin ennen pimeän tuloa. Ymmärsitkö?
- Tunnin päästä lupaan varmasti olla kotona, marionetti vastasi.
- Varo itseäsi, Pinocchio! Pojat ovat aina valmiit lupaamaan, mutta hitaat täyttämään lupauksiansa.
- Mutta minäpä en ole muiden kaltainen, kun minä lupaan jotain, niin pidän sen myöskin.
- Sittenpä nähdään. Mutta, jos olet tottelematon, saat syyttää itseäsi.
- Miten niin?
- Katsos, pojat, jotka eivät ota vastaan heitä viisaampien neuvoja, joutuvat aina johonkin

onnettomuuteen.

— Sen minä ainakin olen kokenut! Pinocchio sanoi. — Mutta nyt se ei enää tule tapahtumaan.

Tuhlaamatta sen enempää sanoja, Pinocchio nyykäytti hyvästit herttaiselle haltijattarelle, joka oli kuin äiti hänelle, ja lähti sitten laulaen ja tanssien ulos portista.

Reilun tunnin kuluttua olivat kaikki ystävät kutsutut. Toiset lupasivat mielellään tulla, toiset ensin antoivat pyytää itseään, mutta kuullessaan että voileivissä, joita kahvin kanssa tarjottiin, oli voita molemmin puolin, lupasivat hekin lopuksi tulla sanoen: — Voimmehan tulla sinun mieliksesi.

Mutta on tarpeen tietää, että Pinocchiolla ystäviensä ja toveriensa joukossa oli yksi, joka oli hänen paras ystävänsä ja lemmikkinsä, Romeo nimeltään. Mutta kaikki ihmiset kutsuivat häntä pilkkanimellä "Kynttilä", sen vuoksi, että hän oli laiha ja hintelä ja kalpea kuin kellertävä talikynttilä.

Kynttilä oli koulun huolimattomin ja vallattomin poika: mutta Pinocchio piti hänestä kovasti. Hän menikin tätä ensimmäiseksi kutsumaan kahvikesteihinsä, mutta ei tavannutkaan häntä kotoa. Hän palasi toisen kerran, mutta silloinkaan Kynttilä ei ollut kotona eikä vielä kolmannellakaan kerralla Pinocchio häntä tavoittanut.

Mistä hänet nyt saisi käsiinsä? Pinocchio etsi kaikkialta ja löysi hänet viimeinkin erään talonpojan talon porttikatoksen alta.

— Mitä sinä täällä teet? Pinocchio kysyi, — menen hänen luokseen.

— Minä odotan keskiyötä ja sitten minä lähden...

— Minne lähdet?

— Kauas, kauas, kauas!

— Ja minä olen ollut etsimässä sinua kotoasi jo kolme kertaa.

— Mitä asiaa sinulla oli minulle.

— Etkö ole kuullut suurta uutista? Etkö tiedä mikä onni on tullut osakseni?

— Mikä sitten?

— Huomenna minä lakkaan olemasta marionetti ja minä muutun pojaksi niin kuin sinä ja kaikki muut.

— Olkoon onneksi!

— Huomenna odotan sinua kahvikesteille kotiini.

— Mutta olenhan sanonut sinulle, että lähden tänä iltana.

— Mihin aikaan?

— Aivan heti.

— Minne sinä lähdet?

— Minä lähden asumaan toiseen maahan, joka on maailman ihanin maa, oikea satumaa!

— Mikä sen maan nimi on?

— Sen nimi on "Leikkikalumaa". Miksi et lähde mukaan?

— Minäkö? En toki!

— Oletpa hullu, kun et tule, Pinocchio. Usko pois, kyllä kadut, jos et tule mukaan. Mistä löydät terveellisemmän maan meille pojille? Siellä ei ole kouluja, ei opettajia, eikä kirjoja. Tässä siunatussa maassa ei lueta milloinkaan. Torstaina on lupapäivä ja viikossa on vielä kuusi torstaita ja yksi sunnuntai. Ajattele vaan, että kesäloma alkaa ensimmäisenä päivänä tammikuuta ja loppuu joulukuun viimeisenä. Siinäpä oikein minun mieleiseni maa! Sellaisia jos olisivat kaikki sivistysmaat!

— Miten he viettävät päivänsä siellä "Leikkikalumaassa?"

— He leikkivät ja huvittelevat aamusta iltaan. Illalla mennään nukkumaan ja aamulla aletaan taas uudelleen alusta. Mitä sinä siitä sanot?

— Hm! hymähti Pinocchio, heiluttaen hiljakseen päätään ikään kuin sanoakseen: semmoista elämää minäkin mielelläni viettäisin.

— Siis, tahdotko lähteä mukaani? Ei tai kyllä? Päätä heti!

— En, en, en ja vieläkin: en lähde. Olenhan juuri luvannut hyvälle haltijattarelleni tulla hyväksi pojaksi, ja tahdon pitää lupaukseni. Kas, nyt aurinko juuri laskee, minun täytyy heti lähteä ja jättää sinut. Hyvästi nyt ja onnea matkalle!

— Minne sinä juokset semmoisella kiireellä?

— Kotiin. Hyvä haltijattareni tahtoo, että olen kotona ennen pimeän tuloa.

— Odota edes kaksi minuuttia!

— Minä myöhästyn.

— Ainoastaan kaksi minuuttia.

— Mutta, jos haltijatar sitten toruu minua?

— Anna hänen torua! Kun on vähän aikaa torunut, kylläpä hän tyyntyy, sanoi tuo Kynttilä-lurjus.

— Mitä aiot tehdä? Lähdetkö yksin tai seurassa?

— Yksinkö? Meitä on yli sata poikaa.

— Kuljetteko jalkaisin?

— Hetken päästä kulkevat vaunut tästä ohitse, ja ne vievät minut yli sen onnellisen maan rajojen.

— Mitä maksaisinkaan, jos vaunut kulkisivat nyt heti!

— Miten niin?

— Että saisin nähdä teidän kaikkien lähdön.

— Viivy vielä hetkinen, niin saat nähdä.

— En, en minä lähden heti kotiin.

— Odota vielä kaksi minuuttia!

— Olen jo viivytellyt liiankin kauan. Varmasti on haltijatar levoton minun tähteni.

— Haltijatar parka! Hän taitaa pelätä, että yököt syövät sinut?

— Mutta kuulehan, jatkoi Pinocchio, — sinä tiedät siis aivan varmaan, että siinä maassa ei ole yhtään koulua?

— Ei edes koulun varjoakaan.

— Eikä opettajiakaan.

— Ei ainoatakaan.

— Eikä milloinkaan pakoteta lukemaan?

— Ei, ei milloinkaan!

— Oi ihanaa maata! Pinocchio sanoi tuntien veden kohoavan suuhunsa. — Miten ihana maa! Enhän ole milloinkaan siellä ollut, vaan voin sen kuvitella...

— Miksi et tule mukaan sinäkin?

— Ei maksa vaivaa minua viekotella! Kun kerran olen haltijattarelleni luvannut tulla hyväksi pojaksi, niin tahdon pitää sanani.

— No, hyvästi sitten ja sano minulta terveisiä kaikille lyseolaisille ja muille koululaisille, jos tapaavat tiellä.

— Hyvästi, Kynttilä! Onnellista matkaa, huvittele nyt oikein ja muista joskus ystäviäsi!

Tämän sanottuaan marionetti astui kaksi askelta eteenpäin, mutta pysähtyi sitten taas ja kääntyi ystäväänsä päin kysyen:

— Mutta oletko sinä aivan varma siitä, että siinä maassa kaikkina viikkoina on kuusi torstaita ja yksi pyhä?

— Aivan varma.

— Mutta tiedätkö myöskin varmasti, että kesäloma alkaa ensimmäisenä päivänä tammikuuta ja loppuu viimeisenä päivänä joulukuuta?

— Aivan varmasti.

— Mikä ihana maa! Pinocchio toisti ja hänen täytyi sylkäistä paljaasta ihastuksesta. Mutta sitten hän soimasi itseään ja sanoi hyvin kiireesti ja hätäisesti:

— Ei, hyvästi nyt totisesti ja onnea matkalle!

— Hyvästi!

— Milloin lähdette?

— Aivan pian.

— Vahinko! Jos ei viipyisi tuntia enempää lähtöönne, olisin melkein valmis odottamaan.

— Mutta entä haltijatar?

— Nyt olen jo myöhästynyt... ja on samantekevää tulenko kotiin yhtä tai kahta tuntia myöhemmin.

— Pinocchio parka! Entä jos haltijatar sinua toruu?

— Torukoon vaan! Kylläpä hän tyyntyy, kunhan on aikansa torunut.

Sillä aikaa oli jo tullut yö ja oli pilkkosen pimeä. Silloin he näkivät hyvin etäällä pienen valon liikkuvan... he kuulivat kulkusten kilinää ja rummun pärinää, mutta niin heikosti ja kaukaa, että se ei kuulunut kovempaa kuin hyttysen hyrinä.

— Siinä ne ovat! Kynttilä huudahti, nousten seisomaan.

— Mitkä sitten? Pinocchio kysyi hyvin hiljaa.

— Vaunut, jotka tulevat minua hakemaan. Entä sinä, lähdetkö vai etkö?

— Onko aivan totta, marionetti kysyi, — ettei tässä maassa poikien milloinkaan tarvitse lukea?

— Ei milloinkaan, ei milloinkaan?

— Mikä ihana maa! Mikä ihana maa! Mikä ihana maa!

XXXI

Oltuaan viisi kuukautta satumaassa, Pinocchio tuntee suureksi ihmeekseen korviensa muuttuneen pieniksi aasinkorviksi. Hän muuttuu aasiksi, jolla on häntä ja kaikki muukin kuin aasilla.

Vihdoinkin tulivat vaunut, mutta niin hiljaa ettei kuulunut pienintäkään ratinaa, sillä pyörien ympäri oli kääritty rääsyjä ja tappuroita.

Vaunuja veti kaksitoista paria aaseja, jotka olivat muuten samankokoisia, mutta karvoiltaan erivärisiä.

Muutamat olivat harmaita, toiset valkoisia, tai pilkullisia kuin pippuri ja suola ja toiset taas olivat keltaisen ja sinisen juovikkaita.

Mutta ihmeellisintä kaikista oli se, että näiden kahdentoista aasiparin tai näiden kahdenkymmenen neljän aasin kaviot eivät olleet kengitettyt niin kuin muiden kuorma- ja vetojuhtien, vaan niillä oli pienet nahkasaappaat jaloissaan.

Entä vaunujen kuski?

Kuvitelkaa mielessänne pieni mies, joka on leveämpi kuin pitkä, pehmeä ja rasvainen kuin voikimpale, jolla on tulipunaiset kasvot, aina naurava pieni suu, ohut ja hyväilevä ääni, joka muistuttaa kissannaukumista, kun se koettaa mielistellä talonsa emäntää.

Kaikki pojat heti ensi silmäyksellä rakastuivat häneen silmittömästi ja kilpailivat keskenään päästäkseen kiipeämään hänen vaunuihinsa, jotka veisivät heidät tuohon oikeaan satumaahan, jolla on kartassa houkutteleva nimi: "Leikkikalumaa".

Itseasiassa vaunut olivat jo aivan täpösen täynnä pieniä poikia, tuossa kahdeksan ja kahdentoista välillä, niin täyteen sullottuina kuin sardiinit laatikossa. Vaikka heillä oli niin epämukavaa ja ahdasta, että tuskin voivat hengittää, ei kukaan voivotellut eikä valitellut. He olivat mielissään ja tyytyväisiä siitä tiedosta, että he vain muutaman tunnin päästä olisivat maassa, jossa ei ollut kirjoja, ei kouluja eikä opettajia, etteivät he tunteneet vaivaa, ei nälkää, ei janoa eikä väsymystä.

Kun vaunut pysähtyivät kääntyi pikkumies heti Kynttilän puoleen ja kysyi imelästi hymyillen ja pokkuroiden:

— Sanopas minulle, pieni kaunis poikani, etkö sinäkin tahdo seurata minua siihen onnelliseen maahan?

— Tahdon kyllä.

— Mutta minun täytyy huomauttaa, sydänkäpyseni, ettei ole enää yhtään sijaa vaunuissa. Niin kuin näet, on se täpösen täynnä.

— Mitä siitä! Kynttilä vastasi, — jos ei ole sijaa sisässä, niin tyydyn istumaan aisalla.

Ja yhdellä hyppäyksellä hän istui hajareisin toisella vaunun aisoista.

— Entä sinä, lemmikkini, pikkumies sanoi, kääntyen hyvin kohteliaasti Pinocchion puoleen, — mitä sinä aiot? Tuletko sinä mukaamme, vai jäätkö tänne?

— Minä jään tänne, Pinocchio vastasi. — Palaan kotiini. Menen kouluun ja luen ahkerasti niin kuin kaikki hyvät pojat.

— Onneksi olkoon!

— Pinocchio! Kynttilä pyysi taas. — Seuraa minun neuvoani, tule mukaan ja kyllä pidetään lystiä!

— En, en, en!

— Tule pois mukaan ja pidetään lystiä, neljä ääntä huusi vaunujen sisästä.

— Tule pois mukaan ja pidetään lystiä! huusi sata ääntä yhtäkaaa.

— Jos tulen mukaanne, mitä silloin sanoo hyvä haltijattareni? marionetti sanoi, ja hänen päätöksensä alkoi horjua.

— Älä turhista välitä! Ajattele vain, että pääsemme maahan, jossa saamme vapaasti telmiä aamusta iltaan!

Pinocchio ei vastannut mitään, huokasi vain syvään, huokasi vielä pari kertaa ja sanoi sitten:

— Siirtykää vähän, minä tulen mukaan!

— Kaikki paikat ovat täynnä, pikku mies vastasi, — mutta näyttääkseni, miten tervetullut olet, saat sinä minun paikkani kuski-istuimella.

— Entä te itse?

— Minä itse kävelen.

— Ei, se ei käy päinsä. Enemmän nousen jonkun aasin selkään, Pinocchio sanoi.

Sanottu ja tehty. Hän astui lähimmän oikeanpuoleisen aasin luokse ja otti vauhtia hypätäkseen sen selkään, mutta aasi kääntyikin äkkiä ja töytäisi häntä turvallaan vatsaan niin kovaa, että Pinocchio kaatui suin päin tielle.

Kyllä arvaatte, miten tämä hullu näky poikalaumaa nauratti.

Mutta pieni mies ei nauranut. Hän astui hyvin lempeään näköisenä vastahakoisen aasin luo ja oli sitä suutelevinaan, mutta itse asiassa purikin siltä pois puolet oikean puoleisesta korvasta.

Mutta sillä aikaa Pinocchio oli noussut ylös aivan raivoissaan vihasta ja yhdellä hyppäyksellä hän oli hajareisin eläinraukan selässä. Tämä hyppy oli niin loistava poikien mielestä, että he heti lakkasivat nauramasta ja sen sijaan ulvoivat: eläköön Pinocchio! ja taputtivat käsiänsä niin ettei siitä tahtonut loppua tulla.

Mutta samassa potkaisi aasi molemmilla takajaloillaan ja viskasi marionettiparan selästään, heittäen hänet kovalla vauhdilla maantielle kivikasaa vasten.

Uudet naururähäkät alkoivat, mutta pikkumies ei nauranut nytkään. Hän näkyi olevan niin täynnä rakkautta tuota uppiniskaista aasia kohtaan, että hän jälleen suutelemalla poisti puolet toisestakin korvasta. Sitten sanoi hän marionetille:

— Nouse vain uudelleen selkään, äläkä pelkää! Tällä aasilla oli omat tuumansa, mutta minäpä kuiskasin pari sanaa sen korvaan ja luulen sen kyllä viisastuneen.

Pinocchio kapusi paikalleen ja vaunut lähtivät liikkeelle. Mutta aasien nelistäessä ja vaunujen pyöriessä eteenpäin pitkin maantietä, marionetti luuli kuulevansa hillityn, tuskin kuuluvan äänen sanovan:

— Tyhmeliiniparka! Sinä olet tahtonut tehdä oman mielesi mukaan, mutta sitä sinä saat katua!

Pinocchio melkein pelästyi ja alkoi katsella joka puolelle, saadakseen selville mistä nuo sanat kuuluivat, mutta ei nähnyt ketään. Aasit nelistivät, vaunut pyörivät eteenpäin, pojat vaunuissa nukkuivat, Kynttilä kuorsasi kuin porsas ja pikku mies kuskilaudalla hyräili hampaittensa välistä:

Kaikki ne nukkuvat yöllä,
Vaan minä en milloinkaan...

Kun he olivat kulkeneet vielä puolen kilometrin verran, Pinocchio kuuli saman heikon äänen sanovan:

— Panepa mieleesi, pikku tyhmeliini! Pojat, jotka jättävät lukunsa ja kääntävät selkäänsä kirjoille, koululle ja opettajilleen saadakseen yksinomaan leikkiä käy lopulta huonosti! Minä tiedän sen kokemuksesta... ja voin sen sanoa sinulle. Vielä on koittava sekin päivä, jolloin sinä itket yhtä katkerasti kuin minä nyt, mutta silloin se on myöhäistä.

Kuullessaan nämä hiljaa kuiskatut sanat marionetti hyppäsi alas aasinsa selästä vielä pelästyneempänä kuin ennen ja meni koettelemaan sen turpaa.

Ja kuvitelkaapas hänen hämmästystään, kun hän huomasi että pieni aasi itki... itki aivan kuin poika.

— Hohoi, herra kuski! Pinocchio huusi vaunun omistajalle. — Oletteko kuulleet viimeistä uutista? Tämä pieni aasi itkee.

— Antaa sen itkeä! Kylläpähän vielä nauraakin.

— Mutta oletteko opettaneet sen puhumaankin?

— En, se on itsekseen opetellut mutisemaan jonkun sanan niinä kolmena vuotena, jolloin se oli muutamien opettajien koirien mukana.

— Eläinparka!

— Eteenpäin, eteenpäin, pikkumies sanoi, ei kuluteta aikaamme aasin kyynelten katsomiseen. Nouskaa vaunuihin ja eteenpäin mars! Yö on kylmä, tie pitkä.

Pinocchio totteli, ehtimättä miettiä sitä sen enempää. Vaunut lähtivät liikkeelle ja seuraavana päivänä aamun koittaessa saapuivat he onnellisesti "Leikkikalumaahan".

Tämän maan kaltaista ei ollut missään muualla maailmassa. Siellä oli vain poikia asukkaina. Vanhimmat olivat neljätoista- ja nuorimmat tuskin kahdeksanvuotiaita. Kaduilla oli sellainen naurun ja leikin melu ja rähinä, että siitä oli tulla aivan hulluksi! Kaikkialla oli pojan veijareita.

Muutamit leikkivät pähkinöillä tai noppasivat pikkukivillä, toiset olivat pallosilla, yksi ajoi polkupyörällä, toinen ratsasti puuhevosella. Muutamit leikkivät sokkosta tai olivat hippasilla, toiset olivat pukeutuneet klovneiksi ja söivät palavia tappuroita, yksi lausui, toinen heitti kuperkeikkoja,

kolmas taas lauloi, neljäs huvitteli kävelemällä käsillään. Tuolla yksi pyöritti tynnyrin vannetta ja toinen käveli kenraalin puvussa, paperihattu päässä ja pahvimiekka kädessä. Siellä naurettiin, ulvottiin, huudettiin, taputettiin käsiä, vihellettiin ja kaakateltiin kuin munivat kanat, sanalla sanoen, siellä oli semmoinen melu ja hälinä, niin pahuksenmoinen hyörinä, että täytyi pistää pumpulia korviinsa ettei menettäisi kuuloaan. Joka torille oli pystytetty kangasteltoja, joissa näyteltiin aamusta iltaan, yleisönä oli tietysti vain poikia ja talojen seinille oli hiilellä piirretty kauniita lauseita, sellaisia kuin: eläköön leikkikalut (leikkikalut asemesta), me eme tahdo mennä kouluun (me emme tahdo mennä kouluun asemesta) alas arimetika (alas aritmetiikan asemesta) ynnä muita samanlaisia tavausvirheitä.

Pinocchio, Kynttilä ja nuo muut pojat, jotka olivat sinne matkustaneet pikkumiehen mukana, olivat tuskin ehtineet jalallansa astua kaupunkiin, kun jo olivat samassa hälinässä mukana ja muutamassa minuutissa olivat he hyviä ystäviä kaikkien kanssa. Kuka voisi olla onnellisempi ja tyytyväisempi kuin he? Huveissa ja leikeissä kuluivat tunnit, päivät ja viikot salaman nopeasti.

— Oi, ihanaa elämää! Pinocchio sanoi joka kerran tavatessaan Kynttilän.

— Enkö ollut oikeassa, nyt sen näet! tämä sanoi. — Ja ajattelepas, ettet olisi lähtenyt mukaan! Ja sinä olit jo valmis palaamaan kotiin haltijattareksi luokse, viettämään aikasi lukemisella! Saat minua kiittää siitä, että tänään olet vapaa kirjoista ja koulun ikeistä, minun neuvojani ja sanojani, eikö ole totta? Ainoastaan tosiystävät ymmärtävät semmoisia palveluksia tehdä!

— Se on totta, Kynttilä! Se että tänään olen onneeni tyytyväinen, on kokonaan sinun ansiosi. Tiedätkö mitä sen sijaan opettajamme aina sanoi minulle, kun oli sinusta puhe? Hän sanoi aina: "Älä seurustele sen Kynttilä-lurjuksen kanssa, sillä Kynttilä on huono toveri, eikä osaa muuta kuin opettaa sinulle pahuutta..."

— Opettajaparka! toinen vastasi päätään puistaen. — Minä tiedän kyllä, ettei hän voinut kärsiä minua ja hänen ilonsa oli minua panetella, mutta minä olen siksi jalomielinen, että annan hänelle anteeksi.

— Sinä suuri sielu! Pinocchio sanoi hellästi syleillen ystävänsä ja suuteli häntä molemmille poskille.

Viisi kuukautta oli jo tätä ihanaa satuelämää kestänyt, leikkien ja huvien vaihdellessa aamusta iltaan, ei tarvinnut ajatellakaan kirjoja eikä koulua. Sattui sitten eräänä aamuna että Pinocchio herätessään teki niin sanoaksemme epämiellyttävän huomion, josta hän tuli todella pahalle tuulelle.

XXXII

Pinocchiolle kasvaa aasinkorvat, hän muuttuu itsekin oikeaksi aasiksi ja alkaa huutaa kuin aasi.

Ja mikä oli tuo hämmästyttävä huomio?

Sanonpa sen teille, pienet, rakkaat lukijani: hämmästys oli se, että Pinocchio herätessään, kuten tavallista, alkoi raapia päätään ja raapiessaan päätään hän tunsi...

Voittekohan arvata mitä hän tunsi?

Hän huomasi suureksi ihmeekseen, että korvat olivat kasvaneet enemmän kuin kämmenen verran.

Te tiedätte, että marionetilla syntyessään oli hyvin, hyvin pienet korvat, niin että paljain silmin niitä ei nähnyt! Kuvitelkaa siis hänen hämmästystään, kun hän tunsi, että ne yön aikana olivat kasvaneet niin pitkiksi, että näyttivät kahdelta ruo'onpäältä. Hän lähti kiireesti etsimään peiliä, siitä katsellakseen itseään, mutta kun hän ei sellaista löytänyt, täytti hän pesuvadin vedellä ja peilaili siinä ja näki mitä ei olisi tahtonut nähdä, nimittäin oman kuvansa jota koristivat komeat aasinkorvat.

Voitte itse kuvitella mikä suru, häpeä ja epätoivo Pinocchion valtasi.

Hän alkoi itkeä ja huutaa ja löi päätään seinään, mutta hänen korvansa kasvoivat kasvamistaan kilpaa epätoivon kanssa, ja karvatkin alkoivat jo vähitellen kasvaa niiden kärkiin.

Pieni soma piikkisika, joka asui kerrosta ylempänä, kiirehti tämän melun kuultuaan huoneeseen ja kysyi huolestuneena nähdessään Pinocchion suuren tuskan:

— Mikä sinun on, rakas naapurini?

— Minä olen sairas, pikku piikkisikaseni, hyvin sairas. Minulla on tauti, joka pelottaa minua. Osaatko koettaa valtimoa?

— Hiukkasen.

— Koetapas sitten, onko minulla kuumetta?

Piikkisika ojensi oikean kätensä ja koeteltuaan Pinocchion valtimoa se sanoi huoaten:

— Ystäväni, minun täytyy ikävä kyllä sanoa sinulle huono uutinen!

— Mikä sitten?

— Sinulla on hyvin paha kuume.

— Mikä kuume?

— Aasikuume.

— Sitä kuumetta en tunne! marionetti vastasi, vaikka kyllä ymmärsi liiankin hyvin.

— Sitten selitän sen sinulle, sanoi piikkisika. — Tiedä siis, että kahden tunnin kuluttua et ole enää marionetti etkä poika...

— Mikä minä sitten olen?

— Kahden tai kolmen tunnin kuluttua sinä muutut oikeaksi pieneksi aasiksi, samanlaiseksi kuin ne, jotka vetävät kaali- ja salaattikärriä torille.

— Voi minua raukkaa, minua raukkaa! Pinocchio huusi, tarttuen molemmin käsin korviinsa ja repi niitä niin rajusti kuin olisivat ne olleet toisen omaisuutta.

— Kultaseni, piikkisika sanoi häntä lohduttaakseen, — et sinä voi sille mitään! Se on nyt sinun kohtalosi, sillä on kirjoitettu viisauden lakikirjaan, että kaikki tottelemattomat pojat jotka eivät välitä kirjoista, koulusta, eivätkä opettajista, vaan tahtovat viettää päivänsä leikkimällä ja huvittelemalla, ne ennemmin tai myöhemmin muuttuvat pieniksi aaseiksi.

— Onko se varmasti totta? marionetti kysyi nyhkyttäen.

— Valitettavasti on. Ja nyt eivät kyneleet enää auta. Olisit aikaisemmin ajatellut asiaa!

— Mutta se ei ollut minun syyntä, usko minua, piikkisika, syy oli kokonaan Kynttilän!

— Kuka on Kynttilä?

— Eräs koulutoverini. Minä tahdoin palata kotiin, minä tahdoin olla tottelevainen, minä tahdoin jatkaa lukuani ja lukea ahkerasti, mutta Kynttilä sanoi: — "Miksi väsyvät itseäsi lukemisella? Miksi menet kouluun? Tule mieluummin minun mukaani Leikkikalumaahan, siellä me emme enää lue, siellä huvittelemme aamusta iltaan ja olemme aina iloisia."

— Mutta miksi seurasit tämän petollisen ja huonon ystävän neuvoja?

— Miksi? Sen vuoksi, rakas piikkisikani, että minä olen marionetti, jolla ei ole järkeä eikä sydäntä. Jos minulla olisi ollut sydämen hituistakaan, niin en milloinkaan olisi jättänyt hyvää haltijatartani, joka rakasti minua kuin äiti ja teki niin paljon minun tähteni! Ja nyt en minä olisikaan enää marionetti, vaan hyvä pieni poika niin kuin moni on! Voi! Mutta, jos tapaan Kynttilän niin varokoon hän itseään! Kyllä saa poika kuulla kunniansa.

Ja Pinocchio nousi lähteäkseen ulos. Mutta kynnyksellä hän muisti aasinkorvansa ja häveten näyttää niitä julkisesti, arvatkaa mitä hän keksi? Hän veti ison pumpulisen yömyssyn päähänsä ja veti sen tarkasti korvien yli.

Sen jälkeen hän meni ulos ja alkoi etsiä Kynttilää kaikkialta. Hän etsi tätä torilta, kaduilta ja teattereista, joka mahdollisesta paikasta, mutta ei löytänyt. Hän kysyi jokaiselta, jonka tapasi kadulla, mutta kukaan ei ollut häntä nähnyt.

Vihdoin meni hän etsimään Kynttilää hänen asunnostaan ja koputti ovelle:

— Kuka siellä? Kynttilä kysyi sisästä.

— Minä olen, marionetti vastasi.

— Odota vähän, minä avaan heti!

Puolen tunnin kuluttua ovi viimein avattiin. Kuvitelkaapas Pinocchion tunteita, kun hän astuessaan huoneeseen näki ystävänsä Kynttilän päässä suuren pumpulisen yömyssyn, vedettynä melkein nenän yli.

Nähdessään tämän myssyn Pinocchio tunsu itsensä lohdutetuksi, sillä hän ajatteli heti itsekseen:

— Ystävälläni taitaa olla sama tauti kuin minulla? Ehkä hänelläkin on aasikuume?

Mutta hän ei ollut mitään huomaavinaan, kysyi vain hymyillen:

— Miten voit, rakas Kynttiläni?

— Mainiosti, kuin rotta Sippolan juustossa.

— Sanotko sen aivan tosissasi?

— Ja miksi valehtelisin sinulle?

— Suo anteeksi ystäväni, mutta miksi pidät tuota pumpulimyssyä päässäsi, niin että se peittää aivan korvasikin?

— Lääkäri on määrännyt, kun loukkasin polveni. Mutta miksi sinä Pinocchio olet yömyssy päässä, ja miksi olet vetänyt sen aivan nenänkin yli?

— Lääkärin määräyksestä, kun hankasin jalkani kipeäksi.

— Voi sinua Pinocchio-parkaa!

— Voi sinua Kynttilä-parkaa!

Näiden sanojen jälkeen seurasi hyvin pitkä äänettömyys. Sen aikana ystävät eivät tehneet muuta kuin vain katselivat toisiaan pilkallisesti.

Viimein Pinocchio sanoi hyvin huilumaisella ja suloisella äänellä toverilleen:

— Olen kovin utelias, rakas Kynttilä ja kysyn, eivätkö korvasi milloinkaan ole särkeneet?

— Ei milloinkaan! Entä sinun?

— Ei milloinkaan. Mutta tänä aamuna on kyllä toista korvaani hirveästi pakottanut.

— Minun myöskin.

— Sinunkin? Ja kumpi korvasi pakottaa?

— Molemmat. Entä sinun?

— Molemmat. Ehkä meillä onkin sama tauti?

— Pahasti pelkään.

— Kynttilä, teetkö minulle mieliksi?

— Kyllä, sydämestäni.

— Näytä minulle korvasi!

— Miksei? Mutta ensiksi tahdon nähdä sinun, rakas Pinocchio.

— Ei, näytä sinä ensiksi.

— Ei, rakkaani. Ensiksi sinä, sitten minä!

— Hyvä, marionetti sanoi, — tehkäämme sopimus, niin kuin hyvien ystävien sopii.

— Anna kuulua!

— Nostamme myssymme yhdellä kertaa, suostutko siihen?

— Suostun kyllä.

Ja Pinocchio alkoi laskea kovalla äänellä:

— Yksi! Kaksi! Kolme!

Kolmella molemmat pojat vetivät myssyt päästään ja heittivät ne ilmaan.

Se mikä nyt seurasi voisi tuntua uskomattomalta, ellei se olisi totta. Pinocchiota ja Kynttilää oli kohdannut sama onnettomuus, mutta huomattuaan sen, ei se heitä hävettänyt eikä surettanut. He alkoivat vilkutella toisilleen luonnottoman pitkillä korvillaan, ja monta hullunkurista temppua tehtyään purskahtivat he vihdoin hillittömään nauruun.

He nauroivat, nauroivat niin että olivat menehtyä. Mutta kesken naurunsa Kynttilä vaikenä äkkiä, horjui, kalpeni ja sanoi ystäväilleen:

— Auta, auta, Pinocchio!

— Mikä sinua vaivaa?

— Voi, voi! En voi enää seisoa jaloillani.

— Enkä minäkään! Pinocchio huusi itkien ja horjuen edestakaisin.

Heidän näin puhuessaan molemmat kaatuivat suinpäin lattialle ja alkoivat juosta nelinkontin ympäri huonetta. Ja heidän juostessaan muuttuivat heidän käsivartensa etujaloiksi, heidän kasvonsa piteni turvaksi ja selkensä peitti vaaleanharmaa karva, jossa siellä täällä näkyi tummempia kohtia.

Mutta tiedätkö mikä silmänräpäys oli pahin näille onnettomille? Pahin ja nöyryyttävin oli se silmänräpäys, jolloin he huomasivat hännän alkavan kasvaa ulos takaapäin. Häpeän ja tuskan valtaamina heidän teki mielensä itkeä ja valittaa kohtalooan.

Mutta sen he olisivat saaneet olla tekemättä! Sillä valitusten ja vaikerrusten sijaan heiltä pääsi aasinammunta, he huusivat molemmat kuin aasit: j-a, j-a, j-a!

Samassa joku koputti ovelle ja ääni ulkopuolelta sanoi:

— Avatkaa! Minä olen pikkumies, se vaunukuski, joka toi teidät tähän maahan. Avatkaa heti, muuten varokaa itseänne!

XXXIII.

Aasiksi muuttunut Pinocchio tarjotaan kaupaksi ja sirkustirehtööri ostaa hänet, opettaen hänet tanssimaan ja hyppäämään tynnyrivanteen läpi. Mutta eräänä iltana hän rupeaa ontumaan ja joutuu toiselle omistajalle, joka aikoo tehdä rummun hänen nahastaan.

Kun pikku mies huomasi, ettei ovea avattu, potkaisi hän sen äkäisesti auki, aivan selko selälleen ja astui sisään huoneeseen. Pinocchiolle ja Kynttilälle sanoi hän tavallisella imelällä äänellään:

— Mainiosti pojat! Hyvin huusittekin, minä tunsin teidät heti äänestä ja sen vuoksi tulinkin tänne.

Aasiparat seisoivat aivan hiljaa hyvin nolon näköisinä, päät alaspainuneina, korvat lerpallaan ja häntä koipien välissä.

Ensiksi pikku mies heitä silitteli, hyväili ja taputteli. Sitten hän otti harjan esille ja alkoi oikein perinpohjin heitä harjata.

Harjattuaan heidät kiiltäviksi kuin peilit hän pani päitset heidän suuhunsa ja vei heidät torille myytäväksi, toivoen siellä saavansa heistä hyvänkin hinnan.

Eikä sieltä ostajiakaan puuttunut.

Eräs talonpoika, jonka aasi oli edellisenä päivänä kuollut, osti Kynttilän, ja Pinocchio myytiin eräälle sirkuksen johtajalle, joka osti hänet opettaakseen aasia tanssimaan ja hyppimään muiden seurueen eläinten kanssa.

Olettekohan, pienet lukijani, ollenkaan arvanneet mikä tämän pikku miehen kunnan ammatti oli? Tämä inhottava olento, jonka kasvot olivat imelät kuin maito ja hunaja, teki silloin tällöin matkan vaunuillaan maailmalle. Matkansa varrella hän houkutteli lupauksilla ja kauniilla sanoilla mukaansa kaikki laiskat pojat, jotka olivat kyllästyneet kirjoihin ja kouluun. Saatuaan heidät vaunuihinsa hän kuljetti pojat "Leikkikalumaahan", jossa he saivat kuluttaa päivänsä leikkimällä ja huvittelemalla. Kun sitten nämä petetyt poikaparat muuttuivat pieniksi aaseiksi, sen vuoksi että alituisen vaan leikkivät, eivätkä tahtoneet milloinkaan lukea, otti pikku mies heidät hyvin mielissään ja tyytyväisenä omikseen ja kaupitteli heitä markkinoilla ja toreilla. Tällä tavoin oli hän muutamassa vuodessa koonnut rahaa kuin roskaa ja oli miljoonan omistaja.

Kynttilän vaiheita en tunne, mutta sen tiedän, että Pinocchio jo ensi päivästä kulki kohti raskasta ja vaivalloista elämää.

Uusi isäntä vei hänet talliin ja täytti hänen seimensä oljilla, mutta heti muutamaa kortta pureskeltuaan Pinocchio sylkäisi ne suustaan.

Muristen isäntä täytti seimen heinillä, mutta nämäkään eivät hänelle maistuneet.

— Vai ei heinät sinulle kelpaa! isäntä huusi harmistuneena. — Odotapas vaan, aasi pienoiseni, jos oikkuja kannat, niin kylläpä minä olen mies ne ajamaan pois!

Ja sanojensa vahvistukseksi isäntä löi häntä heti koiville ruoskallaan.

Pinocchio alkoi itkeä tuskasta ja huutaa aasin äänellä:

— J-a, j-a, en voi niellä olkia!

— Syö sitten heiniä! isäntä vastasi, ymmärtäen erinomaisesti aasin kieltä.

— J-a, j-a, heinistä vatsani tulee kipeäksi!

— Vaaditko sinä siis, että sinunlaistasi aasia olisi syötettävä kanan rintalihalla ja täytetyillä kalkkunoilla? isäntä jatkoi yhä suuttuneempana ja läimäytti aasia uudelleen piiskallaan.

Tämän toisen piiskan läjäyksen jälkeen Pinocchio näki parhaaksi vaieta, eikä puhunut enää sen enempää.

Viimein suljettiin tallin ovi ja Pinocchio jäi yksin. Mutta kun hän ei ollut syönyt moneen tuntiin, alkoi hän nälästä haukotella, ja kita, jonka hän haukotellessaan avasi oli iso kuin leivinuuni.

Vihdoin kun ei parempaakaan ollut seimessä saatavilla, hän koetteeksi alkoi pureksia heiniä, ja kun ne olivat oikein hyvin pureksitut hän sulki silmänsä ja nieli.

— Tämä heinä ei ole ollenkaan huonoa, hän jutteli itsekseen, — mutta miten paljon viisaampi olisinkaan ollut, jos en lukijani olisi jättänyt! Heinien sijaan olisin tähän aikaan päivästä saanut syödä palasen hyvää leipää ja makkaraa. Oh hoi, jaa, jaa! Kärsivällisyyttä nyt tarvitaan!

Herätessään seuraavana aamuna hän etsi heti seimestä vähän lisää heiniä, mutta turhaan, sillä hän oli syönyt kaikki yöllä unissaan.

Sitten hän otti suunsa täyteen silppuja ja niitä pureksiessaan hän tuli siihen tulokseen, että olkisilput eivät ollenkaan maistu milanolaiselta riisikeitolta tai napolilaiselta makaronilta.

— Kärsivällisyyttä vaan! hän toisti jatkaen pureksimistaan. — Jos vain onnettomuuteni olisi opiksi kaikille tottelemattomille pojille, joilla ei ole halua lukea! Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä vaan!

— Vähät kärsivällisyydestä! isäntä huusi, tullen samassa talliin. — Vai luuletko sinä pikku aasini, että minä olen ostanut sinut tänne vaan syömään ja juomaan? Minä olen ostanut sinut tienatakseni sinulla rahaa. Ylös siitä ja joutuin! Tule kanssani sirkukseen, niin minä opetan sinut hyppäämään tynnyrivanteen läpi ja murtamaan silkkipaperipyöryläät päälläsi ja tanssimaan valssia ja polkkaa takajaloillasi.

Pinocchio-paran täytyi joko hyvällä tai väkisin oppia kaikki nämä kauniit temput, mutta tähän tarvittiin kolmen kuukauden oppiaika ja niin monta piiskan lyöntiä, että karvat lähtivät hänen selästään.

Vihdoinkin koitti päivä, jolloin isäntä voi ilmoittaa antavansa erinomaisen ja todella harvinaisen esityksen. Eriväriset ilmoitukset, joita oli naulattu katujen kulmiin, kuuluivat näin:

Suurenmoinen Juhlaesitys

tänä iltana

ERINOMAISIA ILMAHYPPYJÄ JA HÄMMÄSTYTTÄVIÄ TAIDETEMPPUJA

esittävät

Sirkuksen kaikki taiteilijat ja sirkuksen kaikki hevoset

Vielä esiintyy ensi kerran kuuluisa

AASI PINOCCHIO

myöskin mainittu nimellä

TANSSIN TÄHTI.

Teatterihuone komeasti valaistu.

Voitte uskoa, että sinä iltana teatteri oli täpösen täynnä väkeä jo tuntia ennen näytöksen alkua.

Ei ollut enää saatavissa ainoatakaan nojatuolia tai permantopaikkaa, tai aitiota, ei vaikka olisi maksanut kourallisen kultaa.

Sirkus oli täynnä kaikenikäisiä lapsia, pieniä tyttöjä ja poikia, jotka aivan kuumeella odottivat saada nähdä tuon kuuluisan pienen aasi Pinocchion tanssivan.

Kun esityksen ensimmäinen osa oli lopussa, sirkuksen johtaja astui puettuna mustaan hännystakkiin, valkoisiin ratsuhousuihin ja korkeavartisiin saappaisiin, suurilukuisen yleisön eteen. Tehtyään syvän kumarruksen, lausui hän hyvin juhlallisena seuraavan puheen:

"Kunnianarvoinen yleisö, naiset ja herrat!

"Saapuessani matkallani tähän kuuluisaan pääkaupunkiin olen kaikkein nöyryimmästi tahtonut hankkia sekä kunnian että huvin esittää tälle nerokkaalle ja etevälle yleisölle kuuluisan pienen aasin, jolla jo on ollut kunnia tanssia hallitsijain edessä kaikissa Euroopan mahtavimmissa hoveissa.

"Minä kiitän teitä, auttakaa meitä elähdyttävällä läsnäolollanne ja unohtakaa puutteellisuutemme!"

Tähän puheeseen vastattiin naurulla ja kättentaputuksilla, mutta taputukset kiihtyivät moninkertaisesti, aivan rajuilman kaltaisiksi, kun pieni aasi Pinocchio näyttäytyi keskellä sirkusta. Se oli kokonaan juhla-asussa. Sillä oli uudet kiiltonahkaiset valjaat, koristetut messinkiheloilla, ja kummankin korvan takana valkoinen kamelia, harja oli jaettu pieniin kiharoihin, joihin oli solmittu punaisia silkkinauhoja. Sen ruumiin ympäri oli sidottu leveä kullalla ja hopealla kirjailtu vyö ja häntä oli letitetty punaisilla ja kirkkaan sinisillä samettinauhoilla. Sanalla sanoen niin soma oli tämä pieni aasi, että siihen voi aivan rakastua.

Tirehtööri lisäsi, esittäessään hänet yleisölle:

"Korkeasti kunnioitetut kuulijani! En ole tässä valehdellakseni, vaan kertoakseni teille, mitkä suunnattomat vaikeudet minulla on ollut ennen kuin sain taltutetuksi ja opetetuksi tämän märehijän, jonka koti on vuoristossa päiväntasaajan kuumilla tasangoilla. Pyydän huomauttaa sen hurjuutta, jonka vuoksi huomasin mahdolltomaksi käyttää sitä tavallisena sivistyneenä nelijalkaisena, minun on monen monituiset kerrat täytynyt turvautua ruoskan rakastettavaan kieleen. Mutta sen sijaan, että se olisi ruvennut pitämään minusta, on minun hyvä tahtoni vain lisännyt sen vastenmielisyyttä. Mutta kuitenkin löysin minä, Gallin järjestelmää seuraten, hänen pääkallostaan pienen luuruston, jonka itse Pariisin lääkeopillinen tiedekunta on tuntenut hiusten ja piruettitanssin perusjuureksi. Ja sen vuoksi minä tahdoin opettaa aasin tanssimaan ja myöskin hyppäämään tynnyrivanteen ja silkkipaperilevyjen läpi. Ihailkaa siis sitä ja arvostelkaa sitten itse! Ennen kuin sanon teille hyvästi, hyvä herrasväkeni, sallikaa minun kuitenkin ensiksi kutsua teidät huomispäivän aamupäiväjuhlaan, ja jos ennustus sateesta toteutuisi, niin huomispäivän iltanäytös siirretään huomenaamuksi aikaiseksi, kello yhdeksitoista jälkipuolen aamupäivätunniksi".

Tässä johtaja teki uuden, hyvin syvän kumarruksen ja kääntyi sitten Pinocchioon sanoen:

— Rohkeutta, Pinocchio! Ennen kuin alamme taidetempuinemme, saat tervehtiä tätä arvoisaa yleisöä, herroja, naisia ja lapsia!

Pinocchio taivutti tottelevaisesti etujalkansa polvet ja jäi siihen asentoon siksi kunnes johtaja

läimäytti piiskallaan ja huusi:

— Juoksuun!

Silloin kohosi aasi kaikille neljälle jalalleen ja alkoi kiertää rataa koko ajan juosten.

Hetkisen kuluttua huusi johtaja:

— Nelistä! Seuraten käskyä muutti Pinocchio juoksun nelistämiseksi.

— Täysi vauhti! ja Pinocchio alkoi juosta täyttä vauhtia. Mutta juuri hänen juostessaan kuin kilpaajohevonen, johtaja ojensi käsivartensa suoraan ilmaan ja laukaisi revolverilla laukauksen.

Tämän kuullessaan kaatui aasi pitkälleen sirkuksen lattialle, ollen muka haavoitettu ja kuolemaisillaan.

Kun se sitten taas nousi ylös, puhkesi yleisö niin äänekkäisiin hyvä-huutoihin ja taputti niin kovaa käsiään, että olisi luullut tähtiin asti kuuluvan, ja oli luonnollista, että aasi kohotti päänsä ja katsoi ylös ja sen tehdessään huomasi hän eräessä aitiossa kauniin naisen, jonka kaulassa kultaketjussa riippui medaljonki. Medaljonkiin oli maalattu marionetin kuva.

— Se on minun muotokuvani! Tuo neiti on minun hyvä haltijattareni! Pinocchio sanoi itsekseen, tuntien haltijattaren heti paikalla. Ja kokonaan ilon valtaamana hän koetti huutaa:

— Oi pieni haltijattareni! Oi pieni haltijattareni!

Mutta näiden sanojen sijaan hänen kurkustaan pääsi niin kaikuva ja räikeä aasinhuuto, että kaikki katsojat ja etenkin kaikki pojat, jotka olivat teatterissa, purskahtivat nauruun.

Mutta tirehtööri tahtoi opettaa aasille, ettei ole hyvän kasvatuksen merkki asettua noin aasinhuutoja ammumaan aivan yleisön eteen ja löi sitä kuonolle piiskan varrella.

Aasi parka pisti ulos pitkän kielensä ja nuoleksi kuonoansa ainakin viisi minuuttia arvattavasti toivoen, että se sillä lakkaisi kirvelemästä.

Mutta miten suuri olikaan sen epätoivo kun katsoessaan ylös toisen kerran huomasiikin aition tyhjäksi ja haltijattaren kadonneen.

Se tunsu kuolevansa, silmät täyttyivät kyynelillä ja purskahti katkerasti itkemään. Mutta sitä ei kukaan huomannut, kaikkein vähiten johtaja, joka vaan läiskytteli piiskallaan ja huusi:

— Joutuun, Pinocchio! Näytäpä nyt herrasväelle, miten somasti osaat hypätä tynnyrivanteen läpi!

Pinocchio koetti kaksi tai kolme kertaa, mutta joka kerran joutuessaan vanteen luokse se kulki aivan mukavasti sen alitse, sen sijaan että olisi hypännyt lävitse. Viimein se otti vauhtia ja pääsi todellakin läpi, mutta onnettomuudeksi takajalat tarttuivat vanteeseen ja se putosi suinpäin toiselle puolelle yhtenä käärönä.

Noustuaan taas ylös ontui se ja pääsi toin tuskin talliin.

— Pinocchio esiin! Me tahdomme nähdä pikku aasin! Pieni aasi esiin! huusivat pojat permannolta, jotka surullinen tapahtuma oli täyttänyt säälillä.

Mutta pieni aasi ei näyttäytynyt enää sinä iltana.

Seuraavana aamuna eläinlääkäri tutki sen, ja selitti että aasi jäisi koko elinajakseen ontuvaksi.

Silloin johtaja sanoi tallirengilleen:

— Mitä nyt teen tällä ontuvalla aasilla? Se olikin hyödytön leivänpureksija. Vie se torille ja myy siellä!

He tapasivatkin torilla heti ostajan, joka kysyi tallirengiltä:

— Paljonko maksaa ontuva aasisi?

— Kaksikymmentä markkaa.

— Kaksikymmentä viidenpennin lanttia saat. Älä luulekaan että minä ostan sen vetojuhdaksi, minä ostan sen ainoastaan nahan vuoksi. Minä näen, että sillä on erikoisen paksu nahka ja siitä aion tehdä rummun kotikyläni soittokunnalle.

Koettakaapas, poikani, kuvitella miten iloiseksi Pinocchio tuli, kun hän kuuli, että hänestä tahdottiin

tehdä rummun nahka!

Niin sitten kävi, että ostaja maksettuaan markkansa, talutti aasin merenrannalle, ripusti kiven sen kaulaan ja satoi sen yhden jalan ympäri nuoran, jonka toisesta päästä piti kädellään kiinni ja sysäsi äkkiä aasia, niin että tämä putosi mereen.

Suuri kivi, joka oli köytetty Pinocchion kaulaan, veti sitä suoraa päätä pohjaan, mutta ostaja istui kalliolle odottamaan nuora kädessään, sillä hän tahtoi antaa aasin kunnollisesti hukkuu, saadakseen sitten nylkeä siltä nahan.

XXXIV

Meren pohjassa kalat syövät Pinocchion ja hän muuttuu taas marionetiksi, mutta aikoessaan pelastautua uimalla, nielee hänet hirveän suuri haikala.

Kun aasi oli ollut viisikymmentä minuuttia veden alla, sanoi ostaja itsekseen:

— Kyllä kai ontuva aasiparkani jo nyt on hyvin ja onnellisesti hukkunut. Vedetäänpä se sieltä ylös ja tehdään kaunis rumpu sen nahasta!

Ja hän alkoi vetää nuoraa, joka oli sidottu aasin jalkaan kiinni, ja vedettyään pitkän aikaa, niin jo ilmestyi veden pinnalle... arvatkaa mikä? Kuolleen aasin sijasta näkyikin veden pinnalla ilmielävä marionetti, kiemurrellen sinne tänne kuin ankerias.

Kun miesparka näki marionetin hän luuli uneksivansa, jääden liikkumattomana seisomaan hyvin nolon näköisenä, suu auki ja silmät selällään.

Toinnuttuaan hiukan ensi hämmästyksestään hän sanoi itkien ja änkyttäen:

— Missä on aasi, jonka heitin mereen?

— Se aasi olen minä, vastasi marionetti nauraen.

— Sinäkö?

— Minä.

— Vai sinä veitikka! Sinä pilkkaat minua?

— Pilkkaisinko teitä? En toki, hyvä isäntäni, minä puhun täyttä totta.

— Mutta miten ihmeessä sinä, joka vasta äsken olit aasi, olisit voinut vedessä muuttua puunukeksi?

— Luultavasti merivesi sen teki. Meri se tekee väliin tällöisiä ihmeitä.

— Varo itseäsi, marionetti! Älä koetakaan nauraa minun kustannuksellani. Voi sinua, jos kärsivällisyyteni loppuu!

— Hyvä on, isäntäni, tahdotteko tietää koko tarinani? Irrottakaa nuora jalastani ja minä kerron sen teille.

Hyväntahtoinen ostajan vetelys oli utelias tietämään tämän asian ja aukaisi sen vuoksi heti nuoran solmun, joka piti Pinocchiota kiinni, ja tämä tuntiessaan itsensä vapaaksi kuin lintu ilmassa alkoi heti kertoa:

— Tiedä siis, että minä olin kerran puumarionetti niinkuin nytkin tänään. Ja minun piti juuri muuttua pojaksi, jommoisia tässä maailmassa on niin paljon, mutta kun minulla ei ollut vähääkään halua lukemiseen niin minä kuuntelin huonojen toverien neuvoja ja pakenin kotoa, ja herätessäni eräänä kauniina aamuna huomasinkin muuttuneeni pitkäkorvaiseksi aasiksi, ja pitkä häntäkin oli minulle kasvanut. Kyllä minua hävetti kovasti! Minä toivon, rakas isäntä, että Pyhä Antonius säästää teidät sellaisesta häpeästä! Sitten minut vietiin myytäväksi aasimarkkinoille, joilta hevossirkuksen johtaja minut osti, ja hän aikoi kasvattaa minusta suuren tanssijan ja taitavan vanteen läpi hyppääjän. Mutta eräänä iltana näytännön aikana lankesin pahasti, loukkaannuin ja molemmat jalkani tulivat ontuviksi. Johtaja eitehnyt ontuvalla aasilla mitään ja lähetti minut taas myytäväksi torille ja siellä te ostitte

minut!

— Ikävä kyllä! Maksoinpa sinusta kokonaisen markan. Kuka nyt antaa minulle takaisin kaksikymmentä kuparirahaani?

— Mutta miksi ostitte minut? Te ostitte minut tehdäkseenne minusta rummun! Rummun...!

— Ikävä kyllä! Mistä nyt saan uuden rumpunahan?

— Älkää siitä huolehtiko, isäntä. Aaseja on kyllä tässä maailmassa!

— Sanopas minulle nenäkäs poikani, joko kertomuksesi on lopussa?

— Ei vielä, marionetti vastasi, — vielä kaksi sanaa ja sitten lopetan. Kun te olitte ostanut minut, veitte te minut tälle paikalle tapettavaksi, mutta olitte sääliväinen ja sidoittekin kiven kaulaani ja heititte minut meren pohjaan. Tämä hienotunteisuutenne on luettava teille kunniaksi ja minä olen teille iäti kiitollinen siitä. Mutta tällä kertaa, hyvä isäntä, ette ollut muistanut haltijatarta...

— Kuka on tämä haltijatar?

— Se on äitini, ja hän on kaikkien hyvien äitien kaltainen, jotka kovasti rakastavat poikiaan, eivätkä milloinkaan päästäisi heitä näkyvistään, ja jotka kaikissa onnettomuuksissa heitä auttavat, silloinkin, kun nämä pojat ajattelelemattomuutensa ja huonon käytöksensä takia ansaitsivat tulla hyljättyiksi ja jätetyiksi oman onnensa nojaan. Minä tahdoin sen vuoksi sanoa, että kun hyvä haltijatar näki, että olin vaarassa hukkoa, niin lähetti hän heti luokseni lukemattomat määrät kaloja, jotka alkoivat syödä minua, luullen minua kuolleeksi aasiksi. Ja kyllä ne ahmivat! En olisi ikinä uskonut, että kalat ovat vieläkin ahneempia kuin pojat! Yksi söi korvani, toinen turpani, yksi kaulani ja harjani, toinen nahan jaloistani, toinen nahan selästäni... niin, olipa yksi kala niin kunnollinen, että söi minun häntäni.

— Tästä päivästä alkaen en enää syö kalaruokaa, sen vannon totisesti! kauhistunut ostaja huudahti. — Ajattele miten kamalaa, jos avatessaan paistetun ahvenen tai kampelan löytäisi sen sisästä aasinhännän.

— Olen aivan samaa mieltä teidän kanssanne, toisti Pinocchio nauraen. — Muuten, jos tahdotte kuulla jatkon tarinaani, niin sitten kun kalat olivat syöneet koko sen aasinkuoren, joka peitti minut päästä jalkoihin, niin silloin tietysti tuli luvun vastaan tai oikeammin sanoen puu, sillä niin kuin näette olen minä tehty mitä kovimmasta puusta. Mutta puraistuaan muutaman kerran kalat huomasivat pian, ettei puu ollut soveliaista herkkua heidän hampailleen ja suuttuneina huonosti sulavaan ruokaan ne uivat matkoihinsa, kukin omalle taholleen, eivätkä edes muistaneet minua kiittääkään. Kas niin, nyt olen kertonut, mistä johtui, että vetäessänne nuorasta löysitte elävän marionetin kuolleen aasin sijasta.

— Viis minä välitän sinun jutuistasi, ostaja huusi aivan raivoissaan. — Tiedän vain, että olen antanut kokonaisen markan sinut ostaessani ja minä tahdon takaisin rahani. Tiedätkö mitä aion tehdä? Minä vien sinut taas torille ja myyn sinut painon mukaan käytettäväksi uunin sytykkeenä.

— Myy vain, ei minulla ole mitään sitä vastaan, Pinocchio sanoi.

Mutta sanoessaan sen hän otti vauhtia ja hyppäsi kauas veteen. Uiden iloisena eteenpäin, yhä kauemmaksi rannasta, hän huusi ostajaparalle:

— Hyvästi, isäntä, muistakaa minua, kun olette rumpunahan tarpeessa!

Ja nauraen hän ui yhä edemmäksi. Mutta hetken päästä kääntyi hän taas takaisin ja huusi vieläkin kovempaa:

— Hyvästi, isäntä, muistakaapas minua, kun tarvitsette sytykettä uuniinne!

Seuraavassa silmänräpäyksessä hän oli jo niin kaukana poissa, että häntä tuskin näkyi. Kaukana merellä huomasi vain pienen mustan pilkun, joka aina vähän päästä ojensi jalkansa vedestä ja hyppi ja keikkui kuin delfiini hyvällä tuulella ollessaan.

Uudessaan näin ilman päämäärää Pinocchio huomasi kallion keskellä merta. Se näytti olevan valkoista marmoria, ja ylhäällä kallion kukkulalla seisoivat soma pieni vuohi, joka määki niin sydämen pohjasta ja viittasi häntä tulemaan luokseen.

Mutta ihmeellisintä kaikesta oli kuitenkin se, ettei vuohen villa ollut valkoista eikä mustaa, ei kirjavaakaan niin kuin vuohien tavallisesti on, vaan kullankeltaista, niin kirkkaan keltaista, että se aivan muistutti kauniin haltijattaren tukkaa.

Saatte itse mielessänne kuvitella aikoiko Pinocchion sydän sykkiä tavallista kovemmin! Kahta kertaa

suuremmalla voimalla ja innolla alkoi hän uida valkoista kalliota kohti. Hän oli jo puolitiessä, kun huomasi merihirviön kamalan pään kohoavan vedestä, se lähestyi häntä suu ammollaan, josta kuului kolme riviä hampaita, niin kamalia, että olisi pelästynyt jo niiden kuvankin nähdessään.

Tiedätekö mikä tämä hirveä meripeto oli?

Tämä kamala peto ei ollut enempää eikä vähempää kuin se jättiläishaikala, josta jo monta kertaa on puhuttu tässä kirjassa ja jota julmuutensa ja ahneutensa vuoksi kutsuttiin "kalojen ja kalastajien Attilaksi".

Kuvitelkaa Pinocchio-paran kauhistusta nähdessään tuon pedon! Hän koetti väistää sitä uimalla toiseen suuntaan, hän koetti paeta, mutta tuo ammollaan oleva kauhea kita lähenei häntä nuolen nopeudella.

— Kiirehdi, Pinocchio! soma pieni vuohi huusi.

Ja Pinocchio ui epätoivoisena, ui käsin, jaloin, ui koko ruumiillaan.

— Joudu, Pinocchio, peto lähenee!

Ja Pinocchio kokosi kaikki voimansa lisätäkseen vauhtia.

— Varo Pinocchio! Peto saavuttaa sinut! Tuossa se jo on! Tuossa se on!
Kiirehdi, jos henkesi on sinulle kallis, muuten olet hukassa!

Ja Pinocchio ui nopeammin kuin milloinkaan, hän mennä viiletti kuin pyssyn luoti. Hän oli jo ehtinyt melkein kallion luokse, vuohi kumartui koko ruumiillaan merta kohti, ojentaen etujalkansa auttaakseen häntä vedestä... Mutta...

Mutta nyt se oli jo myöhäistä! Hirviö oli hänet saavuttanut. Se vetäisi henkeä yhden kerran ja nielaisi marionettiparan niin kuin juodaan munan sisältö ja nielasi niin äkkiä ja ahnaasti, että Pinocchio aivan yksinkertaisesti sujahti hain sisään ja sinne pudotessaan loukkaantui niin pahoin, että oli tajuttomana neljännestantunnin ajan.

Toinnuttuaan pelästyksestään hän ei alussa ymmärtänyt missä maailmassa oli. Kaikkialla hänen ympärillään oli pilkkosen pimeää, pimeys oli niin sankka ja musta, kuin hän olisi pudonnut pää edellä mustepulloon. Hän kuunteli, mutta ei kuulunut ääntäkään, ainoastaan silloin tällöin tunsu ikään kuin kovan tuulenpuuskan lehahtavan kasvojaan vasten. Alussa hän ei käsittänyt mistä tuuli puhalsi, mutta sitten hän ymmärsi sen johtuvan hirviön keuhkoista. Sillä tietäkäämme, että haikalaa vaivasi kova hengenahdistus, niin että sen hengitys oli kuin pohjatuulen pauhinaa.

Pinocchio koetti alussa pysyä rohkeana, mutta vakuuttuen siitä, että todellakin oli suljettu merihirviön ruumiiseen, hän alkoi itkeä ja ulvoa ja huusi itku kurkussa:

— Auttakaa! Auttakaa! Voi minua raukkaa! Eikö kukaan tule pelastamaan?

— Kenen luulet voivan sinut pelastaa, onneton? pimeästä kuului särkynyt ääni, joka kaikui kuin kielelön kitara.

— Kuka sieltä puhuu? Pinocchio kysyi, jähmettyneenä kauhusta.

— Minä vain, mitätön turska, jonka hai nielaisi samalla kuin sinutkin.
Mutta mikä kala sinä olet?

— Kalojen kanssa minulla ei ole mitään tekemistä. Minä olen marionetti.

— Mutta, jos et ole kala, miksi annoit hirviön nielaista itsesi?

— En minä itseäni antanut nielaista, vaan sehän se minut nielaisi.
Mutta mitä teemme tässä pimeydessä?

— Odotamme tyytyväisinä kunnes hai on sulattanut meidät molemmat...

— Mutta minä en tahdo tulla sulatetuksi! Pinocchio ulvoi ja alkoi taas itkeä.

— Enkä minäkään tahtoisin, turska jatkoi — mutta olen kylliksi filosofi voidakseni lohduttaa itseäni ajatuksella, että kun kerran on syntynyt turskaksi, on kunniallisempaa kuolla vedessä kuin öljyssä...

— Joutavia! Pinocchio huusi.

— Mutta se nyt on minun mielipiteeni, turska vastasi, — ja mielipiteitä on kunnioitettava, sanovat

turskapolitikoitsijat.

— Mutta minä... minä tahdon pois täältä... minä tahdon paeta...

— Pakene, jos voit!

— Onkohan tämä hai, joka meidät nieli, hyvin iso? marionetti kysyi.

— Luulenpa että sen ruumis on enemmän kuin kilometrin pituinen, pyrstöä lukuunottamatta.

Heidän näin puhellessaan Pinocchio oli näkevinään jonkinlaista valoa hyvin, hyvin kaukaa.

— Mikähän tuo valo tuolla hyvin, hyvin kaukana on? Pinocchio kysyi.

— Se on varmaankin joku onnettomuustoverimme, joka odottaa niin kuin mekin sitä hetkeä, jolloin hänet sulatetaan.

— Menenpä häntä katsomaan. Jospa se olisikin joku vanha viisas kala, joka voisi neuvoa minulle pakotien.

— Toivon sydämestäni sen sinulle, rakas marionetti.

— Hyvästi, turska.

— Hyvästi marionetti ja onnea matkalle! Missä taas tavataan?

— Kuka sen tietää. Parempi on olla sitä ajattelematta.

XXXV

Pinocchio tapaa haikalan vatsassa... arvatkaa kenet? Lukekaa tämä luku, niin saatte sen tietää.

Sanottuaan hyvästit ystävälleen turskalle Pinocchio alkoi kompuroida eteenpäin pimeässä. Hän koetti päästä eteenpäin haikalan sisässä sitä heikkoa valoa kohti, joka silloin tällöin näkyi hämöttävän hyvin, hyvin kaukaa.

Kulkiessaan hän tunsu jalkojensa rämpivän jonkinlaisissa mutaisissa liukkaissa vesirapakoissa, joista kohosi niin voimakas paistetun kalan haju, että hänestä tuntui kuin eläisi paastoaikaa.

Mitä edemmäksi hän kulki sitä kirkkaammaksi ja selvemmäksi valo kävi. Ja vihdoinkin kuljettuaan kulkemistaan hän saapui perille, ja saavuttuaan perille... mitä hän löysi? Lyönpä vetoa vaikka mistä ettette arvaa. Hän näki pienen katetun pöydän, jolla paloi kynttilä. Se oli pistetty vihreään pulloon, ja pöydän ääressä istui pieni ukko, niin valkoinen kuin olisi ollut lumesta tai kermavaahdosta, syöden pieniä eläviä kaloja, niin eläviä että muutamat vielä kimmahdivat hänen suustaan, kun hän söi.

Pinocchio-parka tuli tämän nähtyään niin suunnattoman iloiseksi, että oli tulla hulluksi. Hän alkoi nauraa ja itkeä yhtäaikaa, ja hän olisi tahtonut saada sanotuksi monta asiaa; mutta hän ei voinut muuta kuin vain nyyhkiä kovasti ja änkyttää katkonaisia, käsittämättömiä sanoja. Viimein hänen onnistui huutaa ilosta ja hän heittäytyi levitetyin käsivarsin pikku-ukon kaulaan ja huusi nyyhkien:

— Oi, rakas isäni! Vihdoinkin olen sinut löytänyt! Mutta nyt en jätä sinua enää milloinkaan, en milloinkaan.

— Eivätkö siis minun silmäni petä? pikku ukko huudahti, hieroen silmiään. Sinä olet siis todellakin minun rakas Pinocchioni?

— Kyllä, minä se olen! Olethan jo antanut minulle anteeksi, olethan? Oi isä kultani, miten hyvä sinä olet! Kun ajattelen millainen minä olen ollut... Voi! Mutta jos tietäisitte miten onnettomuuksia on satanut pääni yli ja miten paljon vastoinkäymisiä minulla on ollut! Ajatelkaa, että samana päivänä, jolloin te, isäparkani, myitte takkinne ostaaksenne minulle aapiskirjan, pakenin minä katsomaan marionetteja ja marionettijohtaja tahtoi heittää minut tuleen saadakseen lampaanpaistinsa ruskeaksi. Hän se oli, joka antoi minulle viisi kultarahaa, jotka minun piti viedä sinulle, mutta silloin tapasin ketun ja kissan, jotka veivät minut "Punaisen Kravun" ravintolaan, jossa ne söivät kuin sudet ja kun lähdin yksinäni pois keskellä yötä, tapasin minä rosvot, jotka alkoivat juosta perässäni, ja minä viilletin

pakoon, ne jäljessäni, ja minä juoksen ja ne yhä jäljessäni, ja minä juoksin siksi kunnes ne ripustivat minut jättiläistammen oksaan, josta sitten kultakutrinen tyttö antoi hakea minut vaunuilla ja lääkärit sanoivat heti minut tutkittuaan: "Jos hän ei ole kuollut, on se merkinä siitä että hän elää". Silloin satuin minä valehtelemaan ja minun nenäni alkoi kasvaa, niin ettei se enää mahtunut ulos ovesta ja sen vuoksi minä menin kissan ja ketun kanssa hautamaan ne neljä kultarahaani, sillä yhden olin menettänyt ravintolassa, ja papukaija alkoi nauraa ja kahdentuhannen kultarahan sijaan en löytänyt mitään, mutta kun tuomari sai tietää että minulta oli varastettu, hän antoi heittää minut vankeuteen tehdäkseen varkaille mieliksi, ja kun minä sieltä pääsin satuin näkemään kauniin viinirypäleen viinitarhassa ja sitten minä tartuin ketunrautoihin ja talonpoika oli aivan oikeassa pannessaan koiran kaulanauhan kaulaani ja minut vahtimaan kanatarhaansa, ja hän huomasi syyttömyyteni ja antoi minun mennä ja käärmä, jolla oli savuava häntä, alkoi nauraa ja suoni sen rinnassa katkesi ja sitten tulin minä taas kotiin sen kauniin tytön luo, ja hän olikin kuollut, ja kun kyyhkynen näki minun itkevän se sanoi minulle: "Minä olen nähnyt isäsi rakentavan pientä venettä, jolla hän aikoo lähteä sinua etsimään", ja minä sanoin hänelle: "Oi, jospa minullakin olisi siivet!", ja hän sanoi minulle: "Tahdotko tulla isäsi luo?" ja minä sanoin hänelle: "Tietysti! Mutta kuka minut sinne kantaa?" ja hän sanoi minulle: "Minä kannan sinut sinne", ja minä sanoin hänelle: "Mitenkä?" ja hän sanoi minulle: "Nouse minun selkääni!" ja niin me lensimme koko yön, ja aamulla sanoivat kaikki kalastajat, jotka seisivat katsellen merelle: "Tuolla on miesparka pienessä veneessä hukkumaisillaan", ja minä tunsin sinut heti jo kaukaa ja minä annoin merkin sinulle, että palaisit rantaan...

— Minäkin tunsin sinut, Geppetto sanoi, — ja minä olisin mielelläni palannut rantaan, mutta miten päästä? Meri myrskysi ja suuri aalto löi veneeni kumoon. Hirvittävä haikala oli aivan lähellä ja nähdessään minut vedessä kiiti se heti minun luokseni, pisti ulos kielensä ja nuolaisi minut aivan varovasti, hotkaisi kuin herkkuleivoksen.

— Ja miten kauan olet ollut tänne suljettuna? Pinocchio kysyi.

— Siitä päivästä on nyt tainnut kulua kaksi vuotta, kaksi vuotta, rakas Pinocchio jotka ovat minulle olleet kuin kaksi vuosisataa.

— Mutta miten olette voinut elää? Mistä olet löytänyt kynttilän? Ja mistä sait tulitikut sen sytyttääksesi?

— Kerron sinulle kaikki. Tiedä siis, että sama myrsky, joka kaatoi veneeni, kaatoi myöskin erään kauppalaivan. Kaikki merimiehet pelastuivat, mutta laiva vajosi pohjaan ja haikala, jolla sinä päivänä oli erinomainen ruokahalu, nielaisi ensiksi minut ja sitten laivan...

— Mitä? Nielaisiko se laivan yhtenä suupalana? Pinocchio kysyi ihmeissään.

— Yhtenä suupalana. Ainoastaan ison maston se sylkäsi pois, sillä se oli tarttunut kuin mikäkin kalanruoto sen hampaitten väliin. Tämä laiva oli minun onnekseni lastattu läkkilaatikoissa olevilla säilykelihoilla, laivakorpuilla, viinipulloilla, rusinoilla, juustolla, kahvilla, sokerilla, kynttilöillä ja tulitikuilla. Näiden jumalan lahjojen avulla olen kestänyt elossa nämä kaksi vuotta, mutta tänä päivänä loppuivat nekin ihanuudet. Nyt ei ole mitään muuta jäljellä kuin tämä kynttilä, jonka näet pöydälläni palavan, se on viimeinen...

— Entäs sitten?

— Sitten, rakkaani, saamme molemmat istua pimeässä.

— Rakas isäni, Pinocchio sanoi, — sitten meillä ei ole aikaa viivyttellä. Meidän täytyy heti paeta.

— Paetako? Ja miten?

— Me pujahdamme ulos hain suusta, heittäydymme mereen ja uimme pois.

— Se on helpommin sanottu kuin tehty, sillä rakas Pinocchio, minä en osaa uida.

— Mitä siitä? Sinä asetut poikkireisin minun selkääni, sillä minä olen taitava uimari ja kannan sinut kunnialla rannalle asti.

— Lapsellisuuksia, poikani! Geppetto vastasi, päätään puistaen ja surumielisesti hymyillen. — Luuletko sitä mahdolliseksi, että tuskin metrin korkuisella marionetilla olisi voimia niin paljon, että se uiden jaksaisi kantaa minut selässään?

— Kunhan koetat, niin saat nähdä! Ja, jos on tähtiin kirjoitettu että meidän täytyy kuolla, niin onhan se meille lohdutus kuolla toistemme sylissä.

Ja sen enempää sanomatta Pinocchio otti kynttilän käteensä ja kulki edeltä valaisten ja sanoi isälleen:

— Tule aivan minun jäljessäni, äläkä pelkää.

Sillä tavoin he kulkivat pitkän matkan kävellen koko haikalan vatsan läpi. Mutta jouduttuaan siihen kohtaan josta haikalan nielu alkoi he pitivät viisaampana pysähtyä ja katsella ympärilleen ja odottaa sopivampaa hetkeä paetakseen.

Mutta nyt teidän on tiedettävä, että haikala, ollen hyvin vanha, kärsi kovaa hengenahdistusta ja sydämentykytystä ja sen täytyi nukkua suu auki, minkä vuoksi Pinocchio astuessaan nielun suuhun ja katsoessaan ylöspäin näki ison palan tähtitaivasta ja kauniin kuutamon tämän hirveän, ammottavan kidan ulkopuolella.

— Nyt on sopiva hetki paeta, hän kuiskasi kääntyen isäänsä. — Hai nukkuu sikeästi, meri on tyyni, ja ulkona on valoisaa kuin päivällä. Seuraa sen vuoksi, isä kulta, aivan jäljessäni ja me olemme pian pelastetut.

Sanottu ja tehty. He kiipesivät ylöspäin pitkin merihirviön nielua ja kulkivat hirvittävän suun läpi, kävellen varpaisillaan pitkin kieltä, joka oli pitkä kuin puutarhan käytävä. He olivat juuri aikeissa hypätä mereen, kun haikala samassa silmänräpäyksessä aivasti niin rajusti, että Geppetto ja Pinocchio sujahtivat takaisin hirviön vatsaan.

Vedosta johtuen kynttiläkin sammui ja isä ja poika jäivät seisomaan pilkkosen pimeään.

— Entä nyt? Pinocchio kysyi hyvin totisena.

— Nyt, poikani, olemme hukassa.

— Minkä vuoksi hukassa? Ojenna kätesi, isä-kulta ja varo liukastumasta!

— Minne viet minut?

— Meidän täytyy tehdä uusi pakoyritys. Seuraa minua, äläkä pelkää!

Tämän sanoessaan Pinocchio tarttui isänsä käteen ja he kulkivat vielä kerran varpaillaan ylös hirviön nielua pitkin, alas pitkin kieltä ja sitten he kiipesivät kolmen hammasrivin ylitse. Mutta ennen kuin he tekivät rohkean hyppäyksensä, marionetti sanoi isälleen:

— Asetu hajareisin selkääni ja pidä oikein, oikein lujasti kiinni!
Minä pidän huolen muusta.

Kun Geppetto oli istunut mukavasti poikansa hartioille Pinocchio heittäytyi veteen varmana asiastaan ja alkoi uida. Meri oli rasvatyyni, kuu paistoi kirkkaasti ja haikala nukkui niin raskaasti, ettei edes kanuunanlaukaus olisi voinut sitä herättää.

XXXVI

Pinocchio muuttui viimeinkin marionetista oikeaksi pojaksi.

Pinocchion uidessa niin nopeasti kuin vain voi ehtiäkseen rannalle hän huomasi että isä Geppetto, istuen hänen selässään, sääret polviin asti vedessä alkoi täristä kuin kovassa kuumeessa.

Tärisikö hän kylmästä, vai pelostako? Kuka sen tietää? Ehkä vähän kummastakin. Mutta Pinocchio luullen hänen palelevan pelosta lohdutteli häntä sanoen:

— Rohkeutta, isä! Muutaman minuutin päästä olemme maalla ja pelastetut.

— Mutta missä on sitten se siunattu maa? ukko kysyi yhä levottomampana ja siristeli silmiään kuin räättäli neulansilmään lankaa pujottaessaan. — Tässä minä istun ja tarkkaillen joka taholle, mutta en näe muuta kuin vettä ja taivasta.

— Mutta minäpä näen maata, marionetti sanoi. — Katsos minulla on samanlaiset silmät kuin kissalla, näen paremmin yöllä kuin päivällä.

Pinocchio-parka koetti pysyä hyvällä tuulella, mutta hänkin oli kadottamaisillaan rohkeutensa. Voimat alkoivat loppua, hän alkoi hengittää raskaasti ja vaikeasti, toisin sanoen hän ei jaksanut edemmäs ja

ranta oli vielä kaukana.

Hän ui vielä hetken, mutta kääntyi sitten isäänsä päin ja sai vaivoin sanotuksi:

— Isä kulta, auta minua, sillä minä kuolen!

Jo olivat isä ja poika hukkuu, mutta silloin he kuulivat äänen kuin kielettömän kitaran kysyvän:

— Kuka kuolee?

— Minä ja minun isäparkani.

— Tuon äänen minä tunnen. Sinä olet Pinocchio.

— Niin juuri olenkin, entä sinä?

— Minä olen turska, toverisi vankeudessa haikalan vatsassa.

— Ja mitenkä sinä pääsit pakenemaan?

— Seurasin sinun esimerkkiäsi. Sinä näytit minulle tien, ja minä pakenin sinun jäljessäsi.

— Hyvä turskani, tuletpa juuri kreivin aikaan. Minä vannotan sinut turskanpoikiesi, lapsukaistesi kautta, auta meitä, sillä muuten olemme hukassa.

— Hyvin mielelläni. Riippukaa molemmat kiinni pyrstössäni ja seuratkaa mukana! Neljässä minuutissa vien teidät maalle.

Geppetto ja Pinocchio ottivat kutsun heti vastaan, sen kyllä ymmärrätte, mutta eivät he tarttuneetkaan kiinni pystöön, vaan heistä oli paljon mukavampaa aivan yksinkertaisesti nousta istumaan turskan selkään.

— Olemmeko me liian raskaita? Pinocchio kysyi.

— Raskaitako? Ei vähääkään, tuntuu kuin olisi kaksi näkinkengän kuorta selässäni, turska vastasi, joka oli melkein yhtä iso kuin kaksivuotinen vasikka.

Rannalle saavuttuaan Pinocchio hyppäsi ensiksi maalle ja auttoi sitten sinne isänsä. Sen tehtyään hän kääntyi turskaan päin ja sanoi liikuttuneella äänellä:

— Ystävänä, sinä olet pelastanut isäni. En osaa sanoa sinua kiittää niin kuin tahtoisin. Mutta suo minun edes suudella sinua äänen kiitollisuuteni osoitukseksi!

Turska nosti päänsä vedestä, ja Pinocchio laskeutui polvilleen rannalle ja suuteli sitä. Tällaiseen hellyyteen ja sydämellisyyteen ei turskaparka ollut tottunut, ja se tuli siitä niin liikuttetuksi, että alkoi itkeä, mutta peläten että hänen kyynelensä huomattaisiin, piilotti se nopeasti päänsä veden alle ja katosi.

Sillä aikaa oli jo päivä valjennut.

Pinocchio tarjosi käsivartensa isälleen, joka tuskin jaksoi pysyä pystyssä, ja sanoi:

— Nojaudu vain minuun, isäkultani, niin koetetaan kulkea eteenpäin. Kävellään hyvin, hyvin hitaasti, niin kuin muurahaiset ja kun väsymme istuudumme lepäämään tiepuoleen.

— Mutta minne me menemme? Geppetto kysyi.

— Etsimään majaa tai mökkiä, jossa joku kunnan ihminen antaisi meille palasen leipää ja hiukan olkia maataksemme.

Kuljettuaan noin sata askelta he näkivät tien veressä kaksi rumaa olentoa, almuja kerjäämässä.

Ne olivat kissa ja kettu, mutta ne olivat muuttuneet niin surkean näköisiksi, ettei Pinocchio ollut heitä tuntea. Ajatelkaapas että kissa, teeskenneltyään niin kauan olevansa sokea, lopultakin todella oli menettänyt näkönsä, ja kettukin oli kovin vanhentunut, toinen puoli oli kulunut karvattomaksi, eikä sillä ollut enää komeaa häntääkään jäljellä. Niin käy. Tämä ilkeä varas oli joutunut niin suureen kurjuuteen, että sen eräänä päivänä oli pakko myydä tuuhea häntänsä eräälle kulkukauppiaalle, joka teki siitä karpäslätkän.

— Oi Pinocchio! kettu huudahti itkunsekaisella äänellä. — Lahjoita jokunen ropo köyhille sairaspäroille!

— Sairasparoilille! kissa toisti.

— Hyvästi petturit! marionetti vastasi. — Te olette pettäneet minut kerran, nyt en enää joudu ansaanne.

— Usko meitä, Pinocchio, me olemme todella köyhiä ja sairaita.

— Sairaita! kissa toisti.

— Jos olette köyhiä, niin olette sen ansainneetkin. Muistakaa sananlaskua: "Väärin hankittu, nopeasti kulutettu." Hyvästi senkin petturit!

— Sääli meitä!

— Sääli meitä!

— Hyvästi vain, te petturit! Muistakaa sananlaskua: "Petoksella hankittu, surussa nautittu!"

— Älä hylkää meitä!

— .. meitä! kissa toisti.

— Hyvästi te petturit! Muistakaa sananlaskua: "Se paidatta kuolee, joka toiselta takin varastaa."

Sen sanottuaan Pinocchio jatkoi Geppetton kanssa tyynesti matkaa edelleen. Astuttuaan taas sadan askeleen verran he huomasivat erään polun päässä pienen, soman majan, joka oli rakennettu kokonaan oljista, katto vain oli liuskakivillä peitetty.

— Mennään sinne, kai siellä joku asukaskin lienee, Pinocchio arveli.

— Koputetaan ovelle.

He astuivat tuvan luo ja koputtivat ovelle.

— Kuka siellä? heikko ääni kysyi sisästäpäin.

— Isäparka poikaraukkansa kanssa, leivättä olemme ja kattoa vailla, marionetti vastasi.

— Väännä avainta niin ovi aukenee, sama heikko ääni sanoi.

Pinocchio väänsi avainta ja ovi aukesi. He astuivat sisään ja katselivat ympärilleen tähystäen joka puolelle, mutta eivät nähneet ketään.

— Missähän talon isäntä on? Pinocchio kyseli ihmeissään.

— Täällä ylhäällä minä olen!

Isä ja poika kohottivat heti katseensa kattoon ja huomasivat ylhäällä orrella puhuvan sirkan.

— Oi minun rakas sirkkasiskoseni! Pinocchio sanoi kohteliaasti tervehtien.

— Niin, kylläpä nyt kutsut minua "rakkaaksi sirkkasiskoksesi!" Mutta muistatko kun heitit vasaran varren jälkeeni ajaaksesi minut pois kodistasi?

— Oikeassa olet, sirkkaseni! Aja sinä nyt vuorostasi pois minut. Heitä vasaran varsi minun jälkeeni, mutta sääli isäraukkaani...

— Minä säälin isää ja säälin poikaakin, mutta tahdoin vain muistuttaa mieleesi ruman käytöksesi ja opettaa sinulle, että meidän on kohdeltava hyvin kaikkia täällä maailmassa, jos tahdomme että meitä onnettomuuden päivinä kohdellaan samalla tavalla.

— Kyllä olet oikeassa, pikku sirkkani, todellakin oikeassa, ja pidän muistissa opetuksesi. Mutta sanopas minulle, miten tulit ostaneeksi tämän soman tuvan?

— Tämän tuvan sain eilen lahjaksi pieneltä somalta vuohelta, jonka karvat olivat aivan kullankeltaiset.

— Minne vuohi itse meni? Pinocchio kysyi hyvin uteliaana.

— Sitä en tiedä.

— Milloin se tulee takaisin?

— Hän ei palaa enää milloinkaan. Vuohi lähti eilen pois hyvin huolissaan ja hänen määkinänsä kuului aivan siltä, kuin olisi sanonut: "Pinocchio-parka, nyt en enää milloinkaan saa sinua nähdä. Nyt on jo

haikala sinut syönyt..."

— Niinkö se todellakin sanoi? Se oli siis sittenkin hän? Hän se oli! Se oli minun rakas oma haltijattareni! Ja Pinocchio alkoi ääneen nyyhkyttää ja itkeä.

Itkettyään kyllikseen hän pyyhki silmänsä kuiviksi ja laittoi oljista kuntoon hyvän vuoteen, johon auttoi vanhan Geppetton levolle. Sitten kysyi hän puhuvalta sirkalta:

— Sanopas, sirkkaseni, mistä voisin saada lasillisen maitoa isäraukalleni?

— Kolmannessa talossa tästä asuu puutarhuri Giangio, hänellä on lehmiä. Mene sinne, sieltä saat maitoa.

Pinocchio lähti juoksujalkaa puutarhuri Giangion luokse. Mutta puutarhuri kysyi:

— Miten paljon maitoa haluat?

— Yhden lasillisen.

— Lasi maitoa maksaa viisi penniä. Annapas ensiksi minulle raha.

— Ei minulla ole penniäkään, Pinocchio vastasi aivan masentuneena ja suruissaan.

— Sepä hullua, rakas marionettini, puutarhuri sanoi. — Jos ei sinulla ole penniäkään, niin ei minullakaan ole edes sormustimen täyttä maitoa.

— Minkä sille sitten voi! Pinocchio sanoi ja aikoi lähteä pois.

— Odotapas hiukan! Giangio sanoi. — Ehkäpä tässä vielä sovitaan. Tuletko vääntämään minulle kiertomyllyä?

— Mitä kiertomyllyä?

— Minun kiertomyllyäni, jolla nostetaan vettä kaivosta vihannesten kastelemista varten.

— Minä koetan.

— Kun nostat minulle sata ämpärillistä vettä, niin annan minä sinulle siitä palkaksi lasillisen maitoa.

— Hyvä on.

Giangio vei Pinocchion keittiöpuutarhaansa ja opetti hänen käyttämään kiertomyllyä. Pinocchio ryhtyi heti työhön, mutta jo paljon ennen kuin nuo sata ämpärillistä vettä oli nostettu, oli hän hiestä märkä kiireestä kantapäähän asti. Niin raskasta työtä hän ei ollut vielä milloinkaan ennen tehnyt.

— Minun aasini on näihin asti tätä myllyä kiertänyt, puutarhuri sanoi, — mutta nyt se on juuri kuolemaisillaan.

— Viekää minut sitä katsomaan! Pinocchio pyysi.

— Mielelläni.

Hän vei Pinocchion talliin, jossa soma, pieni aasi makasi pitkällään oljilla nälän ja rasituksen murtamana. Katseltuaan sitä tarkasti Pinocchio puheli itseksensä hyvin liikuttuneena:

— Mutta minähän tunnen tämän aasin, se on vanha tuttu minulle.

Hän kumartui alas ja kuiskasi aasin kielellä:

— Kuka sinä olet?

Kuullessaan kysymyksen aasi avasi puoleksi sammuneet silmänsä ja vastasi änkyttäen:

— Minä olen Kynt... ti... lä...

Ja sitten se ummisti silmänsä ja veti viimeisen henkäyksensä.

— Voi sinua, Kynttilä-parka! Pinocchio sanoi hiljaa, pyyhkäisten olkitukolla pois kyneleet, joita oli valunut hänen poskelleen.

— Kovinpa sinä liikutuit aasin vuoksi, joka ei sinulle ole maksanut mitään, puutarhuri sanoi. — Mitä sitten minun pitäisikään tehdä, joka olen sen ostanut puhtaalla rahalla?

— Tiedättekö, tuo aasi oli minun ystäväni.

— Sinun ystäväsi?

— Minun koulutoverini.

— Mitä sinä hupsit? Giangio huudahti nauruun purskahtaen. — Mitä sinä puhut? Ovatko aasit olleet koulutoverinasi? Kylläpä sitten mahdat olla oppinut!

Marionetti aivan nolostui tämän kuultuaan, eikä vastannut mitään, otti vaan lämpöisen maitolasin ja palasi majaan.

Siitä päivästä lähtien hän viiden kuukauden ajan nousi joka aamu ennen auringon nousua ja meni käyttämään kiertomylyä tienatakseen sen maidon, joka oli niin tarpeellinen hänen isänsä heikolle terveydelle. Eikä hän tyytynyt ainoastaan siihen, vaan opetteli loma-aikoina letittämään pajuista monenlaisia koreja, ja tienaamallaan rahoilla hän sitten hankki heidän jokapäiväiset tarpeensa. Muun muassa hän valmisti aivan omin päin pienen työntötuolin, jossa hän vei isänsä ulos kauniina päivinä hengittämään raitista ilmaa.

Iltaisin hän valvoi ja opetteli kirjoittamaan ja lukemaan. Naapurikylästä hän oli ostanut muutamalla pennillä paksun kirjan, josta puuttui sekä kansilehti että sisällysluettelo ja sitä hän luki. Kynänä hänellä oli sulka, sen hän oli vuollut kynänmuotoiseksi ja musteena oli kirsikkamehua pienessä pullossa.

Ahkeruudellaan ja hyvällä taidollaan hän näin onnistui hankkimaan sairaalle isälleen hänen jokapäiväiset tarpeensa ja olipa hän vielä sen lisäksi onnistunut säästämään kaksi markkaa, joilla aikoi ostaa uuden puvun itselleen.

Eräänä aamuna hän sanoi isälleen:

— Minä menen lähimmälle torille ostamaan itselleni takin, pienen hatun ja kengät. Kun palaan kotiin, lisäsi hän nauraen, olen niin hieno, ettet minua tunnekaan.

Iloisena ja tyytyväisenä hän juoksi pois. Mutta samassa hän kuuli jonkun kutsuvan häntä nimeltä ja kääntyessään katsomaan hän näki kauniin etanan kömpivän esiin pensaasta.

— Tunnetko sinä minut? etana kysyi.

— Tunnen enkä tunne...

— Etkö sinä muista etanaa, joka oli kultakutrisen haltijattaren kamarineitinä? Etkö muista kun minä tulin alas valoa näyttämään, ja sinä makasit jalka puristuneena oven väliin?

— Muistan kaikki, Pinocchio huusi. — Vastaa minulle heti, soma, pieni etanani, minne olet jättänyt hyvän haltijattareni? Mitä hän tekee? Onko hän antanut minulle anteeksi? Muistaako hän vielä minua? Pitääkö hän vielä minusta? Onko hän täältä hyvin kaukana? Voinko mennä häntä etsimään?

Kaikkiin näihin kysymyksiin, jotka hän lasketteli huimaavaa vauhtia, hengittämättä, etana vastasi tavallisella hitaudellaan:

— Hyvä Pinocchio! Haltijatar parka makaa sairaana sairashuoneella.

— Sairashuoneellako?

— Niin on asiat. Tuhannen onnettomuuden musertamana hän sairastui, eikä hänellä ole varaa edes leipäpalaa ostaa.

— Mitä sanot? Voi, miten suru sydämeni täyttää! Oi rakas pieni haltijattareni, rakas haltijatar-parka! Jos minulla olisi miljoonia, veisin ne hänelle heti. Mutta minulla ei ole muuta kuin neljäkymmentä kuparilanttiani. Tässä ne saat! Aikomukseni oli juuri mennä ostamaan uutta pukua itselleni. Ota ne, etana, ja vie ne heti hyvälle haltijattarelleni!

— Entä uusi pukusi?

— Mitä minä uudesta puvusta välitän! Myisin mielelläni nämä päälläni olevat repaleet, jos sillä voisin häntä auttaa. Mene, etana, mutta joudu, ja tule takaisin parin päivän päästä, silloin toivottavasti voin antaa sinulle lisää rahaa. Tähän asti olen tehnyt työtä isäni hyväksi, tästä päivästä alkaen teen työtä viisi tuntia pidempään voidakseni elättää äitinikin. Hyvästi etana, kahden päivän päästä odotan taas sinua.

Vastoin tapojaan etana alkoi juosta pois niin kuin sisilisko mätäkuussa.

Kun Pinocchio palasi kotiin hänen isänsä kysyi:

— Entä uusi pukusi?

— En löytänyt oikein sopivaa. Tyydyn odottamaan ja ostan sen toisella kertaa.

Sinä iltana Pinocchio ei valvonut kymmeneen niin kuin tavallista, vaan kahteentoista asti ja kahdeksan pajukorin sijasta hän valmisti kuusitoista.

Sitten hän paneutui levolle ja nukkui. Ja unissaan hän oli näkevinään haltijattaren kauniina ja hymyilevänä, joka suudeltuaan häntä sanoi:

— Oikein Pinocchio! Hyvän sydämesi tähden annan sinulle anteeksi kaikki tähänastiset koirankujeesi. Ne pojat, jotka rakkaudella auttavat vanhempiansa heidän ollessaan köyhiä ja sairaita, ansaitsevat kiitosta ja hellyyttä, vaikeivät olisikaan tottelevaisuuden ja hyvyyden esikuviksi sopivia. Viisastu yhä edelleenkin ja sinä tulet onnelliseksi.

Uni loppui tähän ja Pinocchio heräsi ja avasi silmänsä.

Kuvitelkaa hänen hämmästyksensä, kun hän herätessään huomasi, ettei hän enää ollutkaan puumarionetti, vaan oli muuttunut oikeaksi pojaksi. Hän silmäili ympärilleen huoneessa, ja tuvan olkiseinien sijasta hän näki pienen soman yksinkertaisen somasti sisustetun huoneen. Hypätessään pois sängystään hän löysi tuolilta uuden soman puvun, uuden hatun ja pienet saappaat, jotka sopivat hänelle aivan mainiosti.

Puettuaan vaatteet päälleen, hän laittoi tietysti kädet taskuihinsa ja löysi sieltä pienen norsunluisen kukkaron, johon oli kirjoitettu: "Kultatukkainen haltijatar lähettää rakkaalle Pinocchiolleen hänen neljäkymmentä viidenpennin lanttiaan kiittäen häntä hänen hyväsydämyydestään." Mutta avatessaan kukkaron loisti sieltä neljänkymmenen kuparilantin sijaan yhtä monta uuden uutukaista kultatukaattia.

Sitten meni hän katsomaan itseään peilistä ja hän luuli näkevänsä siellä aivan toisen henkilön. Hän ei enää nähnytäkään siellä puumarionettia, vaan pienen vilkkaan pojan, jolla oli ruskea tukka, siniset silmät ja mitä ilosimmat ja onnellisimmat kasvot.

Tämä kaikki oli niin ihmeellistä ja uskomatonta, ettei Pinocchio tiennyt oliko hän oikein valveilla vai uneksiko hän vielä silmät auki.

— Ja missä isäni on? hän huusi äkkiä, mutta astuessaan viereiseen huoneeseen vanha Geppetto istui siellä terveenä ja reippaana ja mitä parhaimmalla tuulella. Hän oli taas alkanut tehdä nikkaritöitä ja istui juuri piirtämässä mallia pieniin somiin taulunkehysiin, joissa koristeina oli kukkia, lehtiä ja eläinten päitä.

— Hyvä isäni, selittäkää minulle tämä ihmeellinen ja äkkinäinen muutos! Pinocchio huudahti, heittäytyen isänsä kaulaan ja suudellen häntä.

— Tämä äkkinäinen muutos kodissamme on kokonaan sinun ansiotasi, Geppetto sanoi.

— Minunko ansiotani?

— Niin katsos, kun pahat pojat muuttuvat hyviksi on heillä ihmeellinen kyky saada koko kotinsa näyttämään viihtyiseltä.

— Mutta minne vanha puinen Pinocchio on joutunut?

— Tuossahan se on! Geppetto sanoi osoittaen suurta marionettinukkeä, joka nojasi tuoliin, pää kallellaan, käsivarret rentoina ja jalat koukussa taaksepäin taipuneina, niin että oli oikein ihme, että se pysyi pystyssä.

Pinocchio kääntyi sitä katsomaan, ja katseltuaan vähän aikaa, hän sanoi hyvin tyytyväisenä:

— Olinpa sentään hyvin hullunkurisen näköinen silloin, kun olin marionetti! Olen nyt onnellinen, kun olen muuttunut oikeaksi pojaksi!

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK PINOCCHION SEIKKAILUT: KERTOMUS
MARIONETEISTA ***

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without

paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE

TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written

confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.